

INFORMATOR O EGZAMINIE ZAWODOWYM

**TECHNIK LEŚNIK
314301**

**(kształcenie według podstawy programowej kształcenia w zawodzie
szkolnictwa branżowego z 2019 r.)**

WARSZAWA 2020

Informator opracowała Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie
we współpracy z Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Łomży

UKŁAD GRAFICZNY © CKE 2020

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Spis treści

A. CZĘŚĆ OGÓLNA	5
1. Informacje ogólne o egzaminie zawodowym.....	6
2. Wymagania, które należy spełnić, aby przystąpić do egzaminu zawodowego.....	8
3. Struktura egzaminu zawodowego.....	13
3.1 Część pisemna egzaminu	13
3.2 Część praktyczna egzaminu	17
3.3 Podstawa uznania egzaminu za zdany	18
4. Postępowanie po egzaminie.....	20
5. Zasady odwołania do Kolegium Arbitrażu Egzaminacyjnego przy dyrektorze Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.....	23
B. CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA	24
1. Wstęp.....	25
2. Informacje o zawodzie.....	26
2.1 Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie.....	26
2.2 Zadania zawodowe.....	26
2.3 Możliwości kształcenia w zawodzie.....	26
3. Wymagania egzaminacyjne z przykładami zadań.....	27
<i>Kwalifikacja LES.02. Gospodarowanie zasobami leśnymi.....</i>	<i>27</i>
3.1. Przykłady zadań do części pisemnej egzaminu.....	27
3.1.1 LES.02.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	27
3.1.2 LES.02.2. Podstawy leśnictwa.....	27
3.1.3 LES.02.3. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z hodowlą lasu.....	28
3.1.4 LES.02.4. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z ochroną lasu.....	30
3.1.5 LES.02.5. Prowadzenie gospodarki łowieckiej.....	33
3.1.6 LES.02.6. Prowadzenie działań związanych z ochroną środowiska oraz funkcjami społecznymi lasu.....	34
3.1.7 LES.02.7. Wykonywanie prac pomiarowych i szacunkowych w drzewostanach.....	34
3.1.8 LES.02.8. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z użytkowaniem zasobów leśnych.....	35
3.1.9 LES.02.9. Język obcy zawodowy.....	36
3.1.10 LES.02.10. Kompetencje personalne i społeczne.....	37
3.1.11 LES.02.11. Organizacja pracy małych zespołów.....	37
3.2. Przykład zadania do części praktycznej egzaminu.....	38
4. Podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zawodzie technik leśnik	42

C. ZAŁĄCZNIKI.....	87
Załącznik 1. Wykaz wybranych aktów prawnych.....	89
Załącznik 2. Informacja o sposobie organizacji i przeprowadzania egzaminu zawodowego.....	90
Załącznik 3. Wzór deklaracji przystąpienia do egzaminu zawodowego dla ucznia/słuchacza/absolwenta.....	91
Załącznik 3a. Wzór deklaracji dla absolwenta, którego szkoła została zlikwidowana.....	92
Załącznik 3b. Wzór deklaracji dla osoby, która ukończyła KKZ oraz dla osoby uczestniczącej w kwalifikacyjnym kursie zawodowym, który kończy się nie później niż na 6 tygodni przed pierwszym dniem terminu głównego egzaminu zawodowego.....	93
Załącznik 3c. Wzór deklaracji dla osoby przystępującej do egzaminu eksternistycznego zawodowego, osoby dorosłej – uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych oraz osoby, która ukończyła KKZ – w przypadku likwidacji podmiotu prowadzącego ten KKZ.....	94
Załącznik 3d. Wzór deklaracji dla ucznia i słuchacza posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność, kształcącego się w zawodzie, dla którego przewidziano zawód o charakterze pomocniczym.....	95
Załącznik 4. Wzór wniosku o wgląd do pracy egzaminacyjnej egzaminu zawodowego.....	96
Załącznik 5. Wzór wniosku zdającego o wgląd do dokumentacji stanowiącej podstawę wszczęcia unieważnienia egzaminu zawodowego.....	97
Załącznik 6. Wzór wniosku o weryfikację sumy punktów egzaminu zawodowego.....	98
Załącznik 7. Wzór wniosku o dopuszczenie do egzaminu eksternistycznego zawodowego.....	100
Załącznik 7a. Wzór wniosku o dopuszczenie do egzaminu zawodowego (uczestnik przygotowania zawodowego dorosłych)	101
Załącznik 8. Wzór wniosku o przystąpienie do egzaminu zawodowego w terminie dodatkowym.....	102
Załącznik 9. Wykaz Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych	103
Załącznik 10. Wykaz zawodów, w zakresie których nie przeprowadza się egzaminu eksternistycznego zawodowego....	104
D. SŁOWNIK POJĘĆ	105

A. CZĘŚĆ OGÓLNA

1. Informacje ogólne o egzaminie zawodowym

Egzamin zawodowy jest formą oceny poziomu opanowania wiadomości i umiejętności z zakresu jednej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie ustalonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego. Jest przeprowadzany na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego.

Na podstawie rozporządzenia MEN z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego oraz rozporządzenia MEN z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego od 1 września 2019 r. są wprowadzane zmiany w szkolnictwie zawodowym.

Klasyfikacja zawodów szkolnictwa branżowego, określa:

- o branże oraz zawody przyporządkowane do branż,
- o kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie,
- o poziomy Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kwalifikacji cząstkowych wyodrębnionych w zawodach i dla kwalifikacji pełnych.

Nowe podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego i klasyfikacja zawodów szkolnictwa branżowego obowiązują od roku szkolnego 2019/2020 w:

- klasie I branżowej szkoły I stopnia;
 - semestrze I szkoły policealnej;
 - klasie I dotychczasowego czteroletniego technikum;
 - klasie I pięcioletniego technikum;
- a od roku szkolnego 2020/2021 w semestrze I branżowej szkoły II stopnia,
- a w latach następnych również w kolejnych klasach lub semestrach tych szkół.

Od dnia 1 września 2020 r. przewidziano możliwość kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych w oparciu o podstawę programową kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego.

Celem kształcenia zgodnie nowymi podstawami programowymi kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego wprowadzonymi od 1 września 2019 roku jest przygotowanie uczących się do wykonywania pracy zawodowej, aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy oraz do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych zawodów, dodatkowych umiejętności zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

Kształcenie w zawodach szkolnictwa branżowego jest prowadzone w oparciu o podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego, opisane w formie oczekiwanych efektów kształcenia: wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych.

W podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego dla każdej kwalifikacji są wskazane jednostki efektów kształcenia obejmujące:

- 1) bezpieczeństwo i higienę pracy;
- 2) jednostki efektów kształcenia typowe dla danej kwalifikacji;
- 3) język obcy zawodowy;
- 4) kompetencje personalne i społeczne;
- 5) organizację pracy małych zespołów (wyłącznie dla zawodów nauczanych na poziomie technika).

Zawody szkolnictwa branżowego są przyporządkowane do 32 branż, uwzględniając specyfikę umiejętności zawodowych lub zakres, w jakim umiejętności te są wykorzystywane podczas wykonywania zadań zawodowych. Zawody są jedno- lub dwukwalifikacyjne. Zawody jednokwalifikacyjne są przede wszystkim zawodami nauczanymi w branżowej szkole I stopnia. W technikum dominują zawody dwukwalifikacyjne.

W zawodach nauczanych w technikum pierwszą kwalifikacją jest w wielu przypadkach kwalifikacja wyodrębniona w zawodzie nauczanych w branżowej szkole I stopnia, stanowiąca merytoryczną i programową podbudowę do uzyskiwania kolejnych – wyższych kwalifikacji w innym zawodzie w ramach tej samej branży.

W niektórych zawodach, dla których podbudowę merytoryczną i programową stanowi więcej niż jeden zawód nauczany w branżowej szkole I stopnia, można wybrać kwalifikację stanowiącą pierwszą kwalifikację wyodrębnioną w zawodzie nauczanych na poziomie technika.

Egzamin zawodowy jest egzaminem umożliwiającym uzyskanie certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie jednej kwalifikacji, a w przypadku uzyskania certyfikatów kwalifikacji zawodowych ze wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie oraz posiadania odpowiedni dla danego zawodu wykształcenia zasadniczego zawodowego lub wykształcenia zasadniczego branżowego, wykształcenia średniego branżowego lub wykształcenia średniego - również dyplomu zawodowego.

Egzamin zawodowy jest egzaminem zewnętrznym. Umożliwia uzyskanie porównywalnej i obiektywnej oceny poziomu osiągnięć zdającego poprzez zastosowanie jednolitych wymagań, kryteriów oceniania i zasad przeprowadzania egzaminu, opracowanych przez instytucje zewnętrzne, funkcjonujące niezależnie od systemu kształcenia.

Rolę instytucji zewnętrznych pełnią: Centralna Komisja Egzaminacyjna i osiem okręgowych komisji egzaminacyjnych, powołanych przez Ministra Edukacji Narodowej w 1999 roku. Na terenie swojej działalności okręgowe komisje egzaminacyjne ([Załącznik 9](#)) przygotowują, organizują i przeprowadzają zewnętrzne egzaminy zawodowe. Egzaminy oceniają zewnętrzni egzaminatorzy.

Dla kogo jest przeprowadzany egzamin zawodowy?

Do egzaminu zawodowego:

- przystępują uczniowie branżowych szkół I stopnia niebędący młodocianymi pracownikami oraz uczniowie będący młodocianymi pracownikami zatrudnionymi w celu przygotowania zawodowego u pracodawcy niebędącego rzemieślnikiem, uczniowie techników oraz słuchacze branżowych szkół II stopnia i szkół policealnych - dla tych zdających przystąpienie do egzaminu jest obowiązkowe,
- mogą przystąpić:
 - ◊ uczniowie branżowych szkół I stopnia będący młodocianymi pracownikami zatrudnionymi w celu przygotowania zawodowego u pracodawcy będącego rzemieślnikiem,
 - ◊ absolwenci branżowych szkół I stopnia, branżowych szkół II stopnia, techników i szkół policealnych oraz absolwenci szkół ponadgimnazjalnych: zasadniczych szkół zawodowych i techników,
 - ◊ osoby, które ukończyły kwalifikacyjny kurs zawodowy,
 - ◊ osoby dorosłe, które ukończyły praktyczną naukę zawodu dorosłych lub przyuczenie do pracy dorosłych, jeżeli program przyuczenia do pracy uwzględniał wymagania określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego lub podstawie programowej kształcenia w zawodach,
 - ◊ osoby spełniające warunki dopuszczenia do egzaminu eksternistycznego zawodowego.

Uwaga: Do egzaminu eksternistycznego zawodowego będą mogły przystąpić osoby, które po raz pierwszy złożą wniosek o dopuszczenie do egzaminu eksternistycznego zawodowego **po dniu 31 stycznia 2021 roku**.

2. Wymagania, które należy spełnić, aby przystąpić do egzaminu zawodowego

Organizacja i przebieg egzaminu zawodowego zostały ujęte w rozporządzeniu *Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu zawodowego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz.U. 2019 poz. 1707)*

Przed egzaminem zawodowym każdy zdający musi złożyć deklarację nie później niż do:

- a) **dnia 15 września** – jeżeli przystępuje do egzaminu zawodowego, którego termin główny został określony w komunikacie, między 2 listopada a 28 lutego danego roku szkolnego;
- b) **dnia 7 lutego** – jeżeli przystępuje do egzaminu zawodowego, którego termin główny został określony w komunikacie, między 1 kwietnia a 31 sierpnia danego roku szkolnego.

Jeśli jesteś **ucniem** lub **słuchaczem**, który zamierza przystąpić do egzaminu zawodowego, to powinienś:

1. wypełnić pisemną deklarację dotyczącą przystąpienia do egzaminu zawodowego (**Załącznik 3**),
2. złożyć wypełnioną deklarację **dyrektorowi szkoły**.

Uwaga: *Jeżeli posiadasz orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność, i kształcisz się w zawodzie, dla którego przewidziano zawód o charakterze pomocniczym wypełnij pisemną deklarację dotyczącą przystąpienia do egzaminu zawodowego (**Załącznik 3d**);*

Jeśli jesteś **absolwentem**, który zamierza przystąpić do egzaminu zawodowego, to powinienś:

- 1) wypełnić pisemną deklarację dotyczącą przystąpienia do egzaminu zawodowego (**Załącznik 3**);
- 2) złożyć wypełnioną deklarację **dyrektorowi szkoły**, którą ukończyłeś,
- 3) dołączyć świadectwo ukończenia szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie z wyodrębnioną kwalifikacją, z zakresu której zamierzasz przystąpić do egzaminu zawodowego.

Jeśli jesteś **absolwentem** branżowej szkoły I stopnia, będącym uczniem branżowej szkoły II stopnia, który **nie zdał egzaminu zawodowego** w zawodzie nauczonym w branżowej szkole I stopnia, który zamierza przystąpić do egzaminu zawodowego to powinienś:

- 1) wypełnić pisemną deklarację dotyczącą przystąpienia do egzaminu zawodowego (**Załącznik 3**);
- 2) złożyć wypełnioną deklarację **dyrektorowi branżowej szkoły I stopnia**, którą ukończyłeś;
- 3) dołączyć świadectwo ukończenia branżowej szkoły I stopnia.

Jeśli jesteś **absolwentem szkoły**, która została zlikwidowana lub przekształcona, i zamierzasz przystąpić do egzaminu zawodowego, to powinienś:

- 1) wypełnić pisemną deklarację dotyczącą przystąpienia do egzaminu zawodowego (**Załącznik 3a**) i złożyć **dyrektorowi okręgowej komisji egzaminacyjnej** właściwej ze względu na twoje miejsce zamieszkania;
- 2) dołączyć świadectwo ukończenia szkoły.

Jeśli jesteś **osobą, która ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy** to powinienś:

- 1) wypełnić pisemną deklarację dotyczącą przystąpienia do egzaminu zawodowego (**Załącznik 3b**);
- 2) złożyć wypełnioną deklarację **podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy**;
- 3) dołączyć oryginał zaświadczenia o ukończeniu tego kursu zawodowego.

Jeśli jesteś **osobą uczestniczącą w kwalifikacyjnym kursie zawodowym**, który kończy się nie później niż na 6 tygodni przed pierwszym dniem terminu głównego egzaminu zawodowego, to powinieneś:

- 1) wypełnić pisemną deklarację dotyczącą przystąpienia do egzaminu zawodowego (**Załącznik 3b**);
- 2) złożyć wypełnioną deklarację **podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy**;
- 3) dołączyć oryginał zaświadczenia o ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego niezwłocznie po jego ukończeniu.

Uwaga: W przypadku likwidacji podmiotu prowadzącego kwalifikacyjny kurs zawodowy, jeżeli ukończyłeś ten kurs i nie złożyłeś deklaracji temu podmiotowi, lub ponownie przystępujesz do egzaminu zawodowego, składasz deklarację **dyrektorowi okręgowej komisji egzaminacyjnej właściwej ze względu na miejsce realizacji kwalifikacyjnego kursu zawodowego**, wraz z zaświadczeniem o ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego.

Jeśli jesteś osobą **doroślą – uczestnikiem praktycznej nauki zawodu dorosłych** lub przyuczenia do pracy dorosłych, to powinieneś:

- 1) wypełnić pisemną deklarację dotyczącą przystąpienia do egzaminu zawodowego (**Załącznik 3c**);
- 2) złożyć wypełnioną deklarację **dyrektorowi okręgowej komisji egzaminacyjnej właściwej ze względu na miejsce zamieszkania**,
- 3) dołączyć zaświadczenie o ukończeniu przygotowania zawodowego dorosłych.

Jeśli jesteś osobą, która zamierza przystąpić **do egzaminu eksternistycznego zawodowego**, to powinieneś:

- 1) wypełnić wniosek o dopuszczenie do egzaminu eksternistycznego zawodowego (**Załącznik 7**);
- 2) wypełnić pisemną deklarację dotyczącą przystąpienia do egzaminu zawodowego (**Załącznik 3c**);
- 3) złożyć wypełniony wniosek wraz z deklaracją **dyrektorowi okręgowej komisji egzaminacyjnej właściwej ze względu na miejsce zamieszkania**;
- 4) dołączyć dokumenty potwierdzające co najmniej dwa lata kształcenia lub pracy w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego z wyodrębnioną kwalifikacją.

Termin składania wniosku:

- **do dnia 7 lutego** – jeżeli zamierzasz przystąpić do egzaminu w tym samym roku, w którym składasz wniosek,
- **do dnia 15 września** – jeżeli zamierzasz przystąpić do tego egzaminu w roku następnym.

Uwaga: Jeżeli ukończyłeś **kwalifikacyjny kurs zawodowy** lub jesteś **osobą dorosłą, która ukończyła praktyczną naukę zawodu dorosłych** lub **przyuczenie do pracy dorosłych** lub **osobą przystępującą do egzaminu eksternistycznego zawodowego**, twoja deklaracja musi zawierać także informację o zdaniu egzaminu zawodowego z zakresu innej kwalifikacji wyodrębnionej w tym samym zawodzie, w którym zamierzasz przystąpić do egzaminu zawodowego, jeżeli taki egzamin zdałeś.

Jeśli jesteś **absolwentem posiadającym świadectwo lub inny dokument, wydane za granicą**, potwierdzające w Rzeczypospolitej Polskiej wykształcenie zasadnicze zawodowe, wykształcenie zasadnicze branżowe, wykształcenie średnie branżowe lub wykształcenie średnie lub posiadasz świadectwo szkolne uzyskane za granicą uznane za równorzędne świadectwu ukończenia odpowiedniej szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły ponadpodstawowej i zamierzasz przystąpić do egzaminu zawodowego, to powinieneś:

- 1) wypełnić pisemną deklarację dotyczącą przystąpienia do egzaminu zawodowego (**Załącznik 3c**);
- 2) złożyć wypełnioną deklarację **dyrektorowi komisji okręgowej właściwej ze względu na miejsce zamieszkania**, a w przypadku osób posiadających miejsce zamieszkania za granicą – dyrektorowi komisji okręgowej właściwej ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) dołączyć zaświadczenie wydane na podstawie przepisów w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą;
- 4) dołączyć oryginał lub duplikat świadectwa uzyskanego za granicą.

Jeśli jesteś osobą, która **nie zdała egzaminu zawodowego** i zamierza ponownie do niego przystąpić, to powinieneś:

- 1) wypełnić pisemną deklarację dotyczącą przystąpienia do egzaminu zawodowego ([Załącznik 3](#));
- 2) złożyć wypełnioną deklarację po otrzymaniu informacji o wynikach egzaminu zawodowego, z zachowaniem terminu ustalonego dla składania deklaracji.

Uwaga: Jeżeli otrzymałeś informację o wynikach egzaminu zawodowego **po upływie terminu** ustalonego dla składania deklaracji, to składasz deklarację w terminie 7 dni od dnia przekazania szkole, placówce lub centrum, pracodawcy, podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy tej informacji.

Jeśli jesteś **młodocianym pracownikiem** zatrudnionym w celu nauki zawodu u pracodawcy niebędącego rzemieślnikiem i **jesteś uczniem branżowej szkoły I stopnia**, to powinieneś:

- 1) wypełnić pisemną deklarację dotyczącą przystąpienia do egzaminu zawodowego ([Załącznik 3](#));
- 2) złożyć deklarację **dyrektorowi szkoły**, do której uczęszczasz.

Jeśli jesteś **młodocianym pracownikiem** zatrudnionym w celu nauki zawodu u pracodawcy niebędącego rzemieślnikiem i **dokształcasz się w ośrodku** doskonalenia i doskonalenia zawodowego lub u pracodawcy, **zdajesz eksternistyczny** egzamin zawodowy i powinieneś:

- 1) wypełnić pisemną deklarację dotyczącą przystąpienia do egzaminu zawodowego ([Załącznik 3c](#)) i wniosek o dopuszczenie do eksternistycznego egzaminu zawodowego ([Załącznik 7](#));
- 2) złożyć deklarację wraz z wnioskiem **dyrektorowi okręgowej komisji egzaminacyjnej**, w terminie określonym dla złożenia wniosku, dotyczącego egzaminu eksternistycznego zawodowego.

Jeśli jesteś **młodocianym pracownikiem** zatrudnionym u pracodawcy będącego rzemieślnikiem, zdajesz egzamin kwalifikacyjny na tytuł czeladnika przeprowadzany przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych, zgodnie z przepisami dotyczącymi egzaminów kwalifikacyjnych na tytuły czeladnika i mistrza w zawodzie.

Egzamin przeprowadzany dla ucznia – **młodocianego pracownika, osoby dorosłej**, która ukończyła praktyczną naukę zawodu dorosłych lub przyuczenie do pracy dorosłych, osoby zdającej egzamin eksternistyczny zawodowy, osoby, która jako absolwent szkoły przystępuje do egzaminu po raz trzeci i kolejny i osoby, która ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy i przystępuje do egzaminu po raz trzeci i kolejny, **jest odpłatny**.

Oplata wynosi 5,5% minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego posiadającego tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym. W przypadku ponownego przystąpienia do egzaminu zawodowego przez osoby, o których mowa powyżej, opłata za ten egzamin wynosi:

- w przypadku części pisemnej – 1/3 opłaty,
- w przypadku części praktycznej – 2/3 opłaty.

Dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej ustala i publikuje na swojej stronie internetowej wysokość opłaty.

Dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej może zwolnić z całości lub części opłaty za egzamin zawodowy osobę o niskich dochodach, na jej wniosek. Osoby ubiegające się o zwolnienie z całości lub części opłaty za egzamin zawodowy dołączają do wniosku o dopuszczenie do egzaminu eksternistycznego ([Załącznik 7](#)) dokumenty potwierdzające wysokość dochodów. Opłatę za egzamin zawodowy wnosi się na rachunek bankowy wskazany przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej. Opłatę za egzamin ucznia – młodocianego pracownika wnosi pracodawca. Dowód wniesienia opłaty składa się dyrektorowi okręgowej komisji egzaminacyjnej nie później niż na 30 dni przed terminem tego egzaminu.

Termin i miejsce przystępowania do egzaminu zawodowego

Egzamin zawodowy może być przeprowadzany w ciągu całego roku szkolnego, a w przypadku części praktycznej tego egzaminu – w szczególności w okresie ferii letnich lub zimowych, w terminach ustalonych przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej, na podstawie harmonogramu ogłoszonego w komunikacie Dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Harmonogram przeprowadzania egzaminu zawodowego jest ogłaszany przez Dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej nie później niż do dnia 20 sierpnia roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym jest przeprowadzany egzamin zawodowy. Dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej ogłasza termin egzaminu zawodowego na stronie internetowej okręgowej komisji egzaminacyjnej nie później niż na 5 miesięcy przed terminem głównym egzaminu zawodowego.

Dyrektor szkoły informuje uczniów i słuchaczy o **obowiązku przystąpienia do egzaminu zawodowego** odpowiednio w danym roku szkolnym lub danym semestrze.

Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej nie później niż do dnia 20 sierpnia roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym jest przeprowadzany egzamin zawodowy ogłasza listę kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach określonych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, z których zadania egzaminacyjne w części praktycznej egzaminu zawodowego są jawne, wraz z podaniem miejsca udostępniania tych zadań do publicznej wiadomości.

Do części pisemnej egzaminu zawodowego:

- 1) uczeń przystępuje w szkole, do której uczęszcza;
- 2) absolwent przystępuje w szkole, którą ukończył;
- 3) osoba, która ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy, przystępuje w podmiocie prowadzącym kwalifikacyjny kurs zawodowy lub w miejscu wskazanym przez ten podmiot.

Informacje o terminie i miejscu egzaminu przekazuje zdającym odpowiednio dyrektor szkoły lub podmiot prowadzący kształcenie, a w przypadku osób, które złożyły deklaracje do okręgowej komisji egzaminacyjnej – dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej.

Do części praktycznej egzaminu zawodowego:

- 1) uczeń przystępuje w szkole, do której uczęszcza, albo w placówce albo centrum, w którym odbywa praktyczną naukę zawodu lub u pracodawcy, u którego odbywa praktyczną naukę zawodu;
- 2) absolwent przystępuje w szkole, którą ukończył, albo w placówce albo centrum, w którym odbywał praktyczną naukę zawodu lub u pracodawcy, u którego odbywał praktyczną naukę zawodu;
- 3) osoba, która ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy, przystępuje w podmiocie prowadzącym ten kurs zawodowy lub w miejscu wskazanym przez ten podmiot.

W uzasadnionych przypadkach uczniów, absolwentów lub osobę, która ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy, mogą przystąpić do części praktycznej egzaminu zawodowego w innym miejscu niż miejsce określone wyżej, wskazanym przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej.

Osoba dorosła, która ukończyła praktyczną naukę zawodu dorosłych lub przyuczenie do pracy dorosłych, oraz osoba przystępująca do egzaminu eksternistycznego zawodowego przystępują do części praktycznej egzaminu zawodowego w szkole, placówce lub centrum, u pracodawcy lub w podmiocie prowadzącym kwalifikacyjny kurs zawodowy, wskazanych przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej.

W przypadku likwidacji lub przekształcenia szkoły lub likwidacji w szkole kształcenia w danym zawodzie dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej informuje:

- 1) absolwenta o miejscu przystąpienia do części praktycznej egzaminu zawodowego nie później niż na miesiąc przed pierwszym dniem terminu głównego egzaminu zawodowego;
- 2) dyrektora szkoły, placówki lub centrum lub pracodawcę o przystąpieniu absolwenta do części praktycznej egzaminu zawodowego w danej szkole, placówce, danym centrum lub u danego pracodawcy nie później niż na 2 miesiące przed pierwszym dniem terminu głównego egzaminu zawodowego, określonym w komunikacie.

Uwaga: Dyrektor szkoły, w której zlikwidowano kształcenie w danym zawodzie może wystąpić do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej z wnioskiem o wskazanie dla **absolwenta** miejsca przeprowadzenia części praktycznej egzaminu zawodowego, w której rezultatem końcowym wykonania zadania lub zadań egzaminacyjnych jest wyrób lub usługa. Wniosek dyrektor szkoły składa w terminie 7 dni od dnia otrzymania deklaracji złożonej przez absolwenta.

Dostosowanie warunków i formy egzaminu do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych

Do egzaminu zawodowego w warunkach dostosowanych do potrzeb edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, wynikających ze stanu zdrowia może przystąpić:

- uczeń albo słuchacz posiadający orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania lub absolwent, który w roku szkolnym, w którym przystępuje do egzaminu zawodowego, posiadał orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania, na podstawie tego orzeczenia;
- uczeń, słuchacz albo absolwent posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się, na podstawie tej opinii;
- uczeń, słuchacz albo absolwent, który w roku szkolnym, w którym przystępuje do egzaminu zawodowego, był objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole ze względu na trudności adaptacyjne związane z wcześniejszym kształceniem za granicą, zaburzenia komunikacji językowej lub sytuację kryzysową lub traumatyczną, na podstawie pozytywnej opinii rady pedagogicznej;
- zdający niewidomy, słabowidzący, niesłyszący, słabosłyszący, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim lub z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, na podstawie zaświadczenia potwierdzającego występowanie danej dysfunkcji, wydanego przez lekarza;
- zdający chory lub niesprawny czasowo, na podstawie zaświadczenia o stanie zdrowia wydanego przez lekarza.

Dokumenty potwierdzające specyficzne trudności lub potrzeby edukacyjne lub zaświadczenie o stanie zdrowia uczniów, słuchacz albo absolwent dołącza do deklaracji.

Zaświadczenie potwierdzające występowanie danej dysfunkcji lub zaświadczenie o stanie zdrowia zdający dołącza do:

- 1) deklaracji – w przypadku osoby, która ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy;
- 2) wniosku o dopuszczenie do egzaminu zawodowego, w przypadku osoby dorosłej, która ukończyła praktyczną naukę zawodu dorosłych lub przyuczenie do pracy dorosłych;
- 3) wniosku o dopuszczenie do egzaminu eksternistycznego zawodowego, w przypadku osoby przystępującej do egzaminu eksternistycznego zawodowego.

Uwaga: W szczególnych przypadkach zaświadczenie potwierdzające występowanie danej dysfunkcji lub zaświadczenie o stanie zdrowia można przedłożyć w terminie późniejszym niż termin złożenia deklaracji i wniosku.

Informacja o szczegółach dotyczących dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu zawodowego jest publikowana na stronie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej www.cke.gov.pl w komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu zawodowego do potrzeb zdających ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Egzamin zawodowy zdającego z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego

Uczeń, słuchacz albo absolwent posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane ze względu na niepełnosprawność, może przystąpić do egzaminu zawodowego w warunkach i formie dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności, na podstawie tego orzeczenia.

Uczeń, słuchacz albo absolwent posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane ze względu na niedostosowanie społeczne lub zagrożenie niedostosowaniem społecznym, może przystąpić do egzaminu zawodowego w warunkach dostosowanych do jego potrzeb edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, wynikających odpowiednio z niedostosowania społecznego lub zagrożenia niedostosowaniem społecznym, na podstawie tego orzeczenia.

Uczeń, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność, który kształci się w zawodzie, dla którego przewidziano zawód o charakterze pomocniczym, może przystąpić do egzaminu zawodowego na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego dla:

- 1) zawodu, w którym się kształci albo
- 2) zawodu o charakterze pomocniczym przewidzianego dla zawodu, w którym się kształci. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego uczeń, słuchacz albo absolwent dołącza do deklaracji.

3. Struktura egzaminu zawodowego

Egzamin zawodowy składa się z części pisemnej i części praktycznej.

3.1 Część pisemna egzaminu

Część pisemna jest przeprowadzana w formie testu pisemnego z wykorzystaniem elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu zawodowego, po uzyskaniu upoważnienia przez szkołę, placówkę, centrum, pracodawcę lub podmiot prowadzący kwalifikacyjny kurs zawodowy przeprowadzający egzamin.

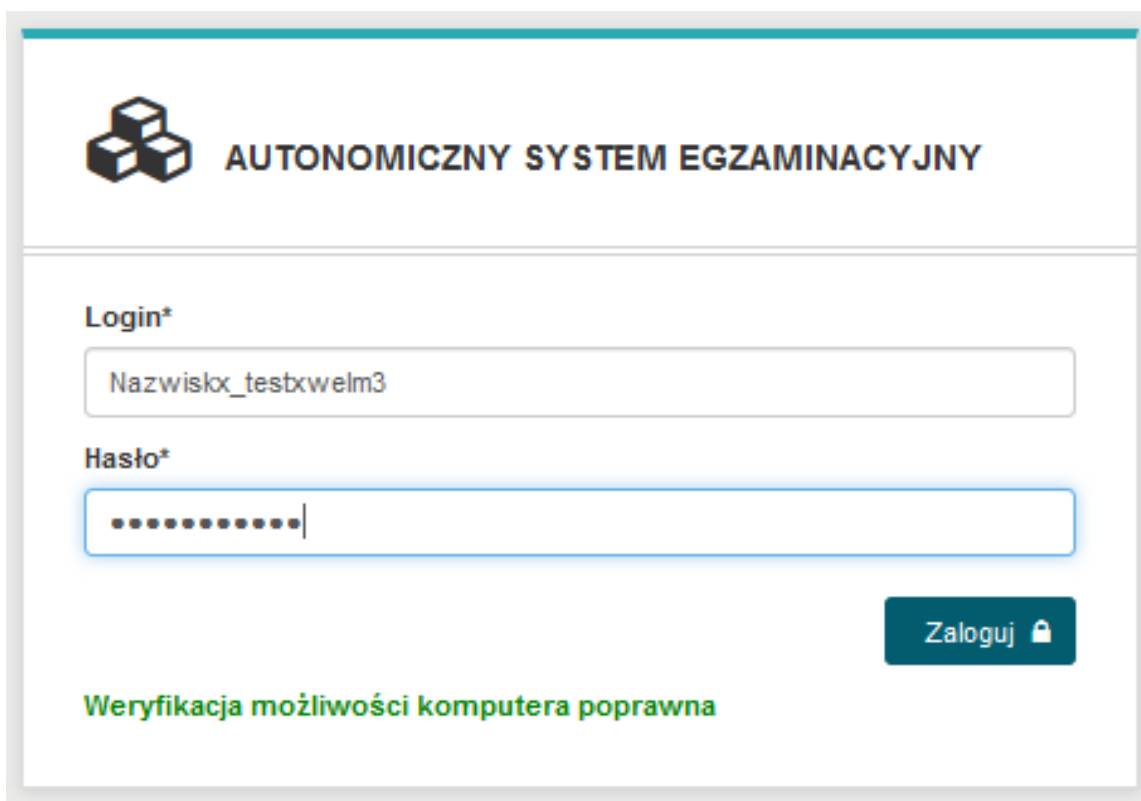
Część pisemna trwa 60 minut i przeprowadzana jest w formie testu składającego się z 40 zadań zamkniętych zawierających cztery odpowiedzi do wyboru, z których tylko jedna odpowiedź jest poprawna.

Organizacja i przebieg części pisemnej egzaminu zawodowego

W czasie trwania części pisemnej egzaminu zawodowego każdy zdający pracuje przy indywidualnym stanowisku egzaminacyjnym wspomagany elektronicznie.

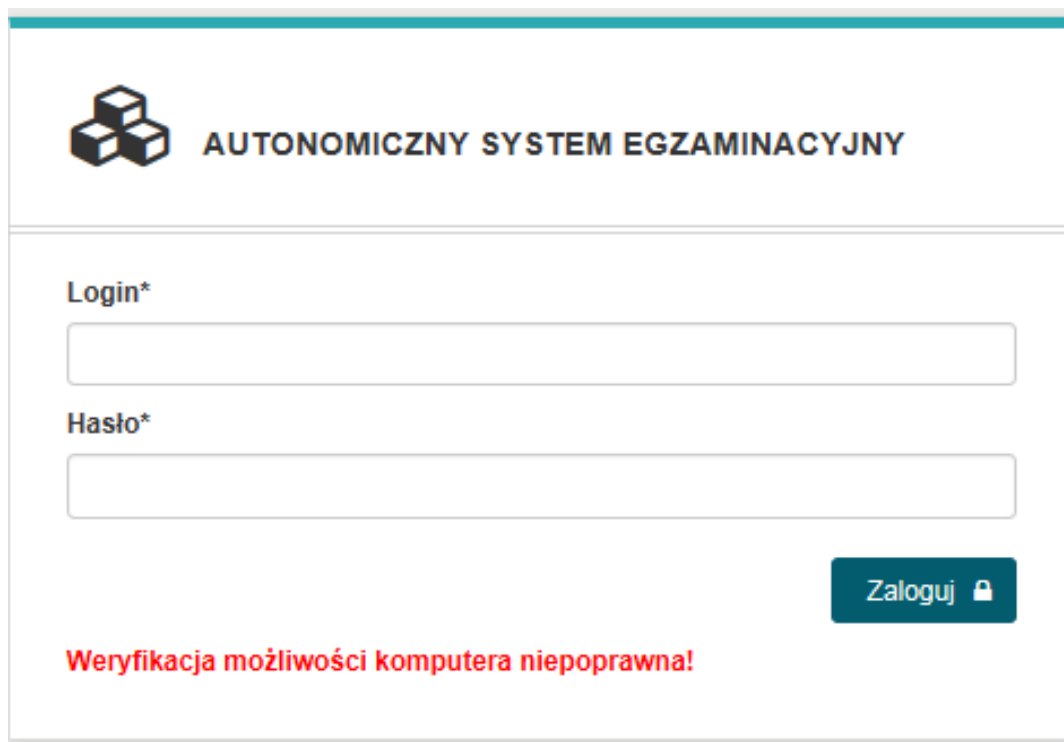
Egzamin w części pisemnej z wykorzystaniem elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu

1. Przed zalogowaniem się do systemu zdający uzyskuje informację czy jego stanowisko komputerowe spełnia wszystkie wymagania

The screenshot shows a web-based login interface for the 'AUTONOMICZNY SYSTEM EGZAMINACYJNY'. At the top left is a logo consisting of three stacked cubes. The title 'AUTONOMICZNY SYSTEM EGZAMINACYJNY' is displayed in a bold, sans-serif font. Below the title, there are two input fields: 'Login*' and 'Hasło*'. The 'Login*' field contains the text 'Nazwiskx_testxwelm3'. The 'Hasło*' field is filled with dots, indicating a password. To the right of the password field is a blue button with the text 'Zaloguj' and a lock icon. Below the login fields, a green message states 'Weryfikacja możliwości komputera poprawna'.

Jeżeli stanowisko nie spełnia wymagań, wyświetlona zostanie na czerwono informacja jak poniżej

AUTONOMICZNY SYSTEM EGZAMINACYJNY

Login*

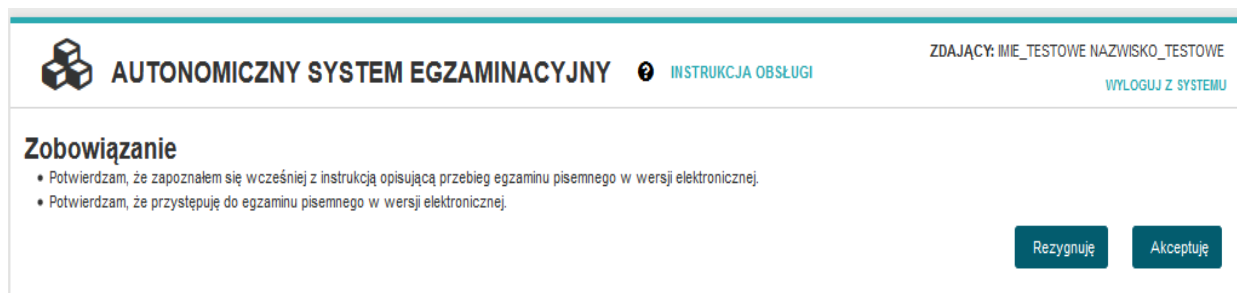
Hasło*

Zaloguj

Weryfikacja możliwości komputera niepoprawna!

W takim wypadku należy zmienić lub uaktualnić wersję przeglądarki Internetowej.

2. Po zalogowaniu się do egzaminu treningowego należy potwierdzić zapoznanie się z **INSTRUKCJĄ** OBSŁUGI egzaminu.

AUTONOMICZNY SYSTEM EGZAMINACYJNY INSTRUKCJA OBSŁUGI

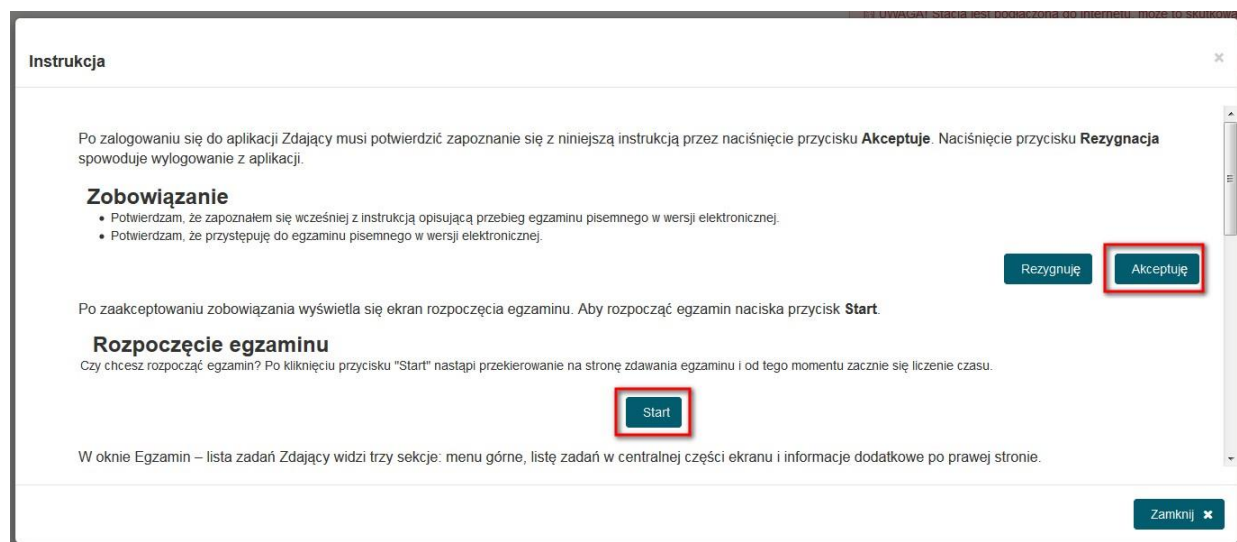
ZDAJĄCY: IMIE_TESTOWE NAZWISKO_TESTOWE

Zobowiązanie

- Potwierdzam, że zapoznałem się wcześniej z instrukcją opisującą przebieg egzaminu pisemnego w wersji elektronicznej.
- Potwierdzam, że przystępuję do egzaminu pisemnego w wersji elektronicznej.

Rezygnuję Akceptuję

Instrukcja obsługi egzaminu dla zdającego jest dla niego dostępna po wybraniu z górnego menu INSTRUKCJA OBSŁUGI

Instrukcja

Po zalogowaniu się do aplikacji Zdający musi potwierdzić zapoznanie się z niniejszą instrukcją przez naciśnięcie przycisku **Akceptuję**. Naciśnięcie przycisku **Rezygnacja** spowoduje wylogowanie z aplikacji.

Zobowiązanie

- Potwierdzam, że zapoznałem się wcześniej z instrukcją opisującą przebieg egzaminu pisemnego w wersji elektronicznej.
- Potwierdzam, że przystępuję do egzaminu pisemnego w wersji elektronicznej.

Po zaakceptowaniu zobowiązania wyświetla się ekran rozpoczęcia egzaminu. Aby rozpocząć egzamin naciska przycisk **Start**.

Rozpoczęcie egzaminu

Czy chcesz rozpocząć egzamin? Po kliknięciu przycisku "Start" nastąpi przekierowanie na stronę zdawania egzaminu i od tego momentu zacznie się liczenie czasu.

Start

W oknie Egzamin – lista zadań Zdający widzi trzy sekcje: menu górne, listę zadań w centralnej części ekranu i informacje dodatkowe po prawej stronie.

Zamknij

3. Rozpoczęcie egzaminu treningowego (odliczanie czasu) następuje po wybraniu przez zdającego przycisku **Start**

 AUTONOMICZNY SYSTEM EGZAMINACYJNY [INSTRUKCJA OBSŁUGI](#) ZDAJĄCY: IMIE_TESTOWE NAZWISKO_TESTOWE [WYLOGUJ Z SYSTEMU](#)

Rozpoczęcie egzaminu z kwalifikacji: HGT.02

Czy chcesz rozpocząć egzamin? Po kliknięciu przycisku "Start" nastąpi przekierowanie na stronę zdawania egzaminu i od tego momentu rozpocznie się liczenie czasu.

Start

4. Zdający może udzielać odpowiedzi do zadań w dowolnej kolejności. Zadania, na które jeszcze nie udzielił odpowiedzi oznaczane są kolorem czerwonym. Dodatkowo liczba udzielonych oraz nieudzielonych odpowiedzi wyświetlana jest po prawej stronie ekranu wraz z czasem jaki pozostał do zakończenia egzaminu dla tego zdającego.

 AUTONOMICZNY SYSTEM EGZAMINACYJNY [INSTRUKCJA OBSŁUGI](#) ZDAJĄCY: IMIE_TESTOWE NAZWISKO_TESTOWE [WYLOGUJ Z SYSTEMU](#)

EGZAMIN - LISTA ZADAŃ

Zadanie 1	Udzielono odpowiedzi (możesz zmienić odpowiedź)
Zadanie 2	Udzielono odpowiedzi (możesz zmienić odpowiedź)
Zadanie 3	Nie udzielono odpowiedzi
Zadanie 4	Nie udzielono odpowiedzi
Zadanie 5	Nie udzielono odpowiedzi
Zadanie 6	Nie udzielono odpowiedzi
Zadanie 7	Nie udzielono odpowiedzi
Zadanie 8	Nie udzielono odpowiedzi
Zadanie 9	Nie udzielono odpowiedzi
Zadanie 10	Nie udzielono odpowiedzi
Zadanie 11	Nie udzielono odpowiedzi
Zadanie 12	Nie udzielono odpowiedzi

Kwalifikacja
HGT.02
Czas rozpoczęcia egzaminu
2018-05-28 10:56:28
Czas zakończenia egzaminu
2018-05-28 11:56:28
Liczba udzielonych odpowiedzi
2
Liczba nieudzielonych odpowiedzi
38
Do końca egzaminu pozostało:
59:34
[Zakończ egzamin](#)

5. Do każdego zadania zdający może powrócić, ponownie przeczytać i jeżeli uzna to za niezbędne zmienić wskazanie poprawnej odpowiedzi.

 AUTONOMICZNY SYSTEM EGZAMINACYJNY [INSTRUKCJA OBSŁUGI](#) ZDAJĄCY: IMIE_TESTOWE NAZWISKO_TESTOWE
[WYLOGUJ Z SYSTEMU](#)

Liczba udzielonych odpowiedzi Do końca egzaminu pozostało: **53:32**

ZADANIE NR: 27

Zielony groszek zachowa właściwą barwę, jeśli będzie gotowany

☐ A. w małej ilości wody, w naczyniu odkrytym.

☐ B. w dużej ilości wody, w naczyniu odkrytym.

☐ C. w dużej ilości wody, w naczyniu przykrytym.

☐ D. w małej ilości wody, w naczyniu przykrytym.

6. Jeżeli zostanie udzielonych już 40 odpowiedzi, zdający może zakończyć egzamin przyciskiem **Zakończ egzamin** (zdarzenie analogiczne z oddaniem karty odpowiedzi w przypadku egzaminu z wydrukowanymi arkuszami)

 AUTONOMICZNY SYSTEM EGZAMINACYJNY [INSTRUKCJA OBSŁUGI](#) ZDAJĄCY: IMIE_TESTOWE NAZWISKO_TESTOWE
[WYLOGUJ Z SYSTEMU](#)

EGZAMIN - LISTA ZADAŃ

Zadanie 1	Udzielono odpowiedzi (możesz zmienić odpowiedź)
Zadanie 2	Udzielono odpowiedzi (możesz zmienić odpowiedź)
Zadanie 3	Udzielono odpowiedzi (możesz zmienić odpowiedź)
Zadanie 4	Udzielono odpowiedzi (możesz zmienić odpowiedź)
Zadanie 5	Udzielono odpowiedzi (możesz zmienić odpowiedź)
Zadanie 6	Udzielono odpowiedzi (możesz zmienić odpowiedź)
Zadanie 7	Udzielono odpowiedzi (możesz zmienić odpowiedź)
Zadanie 8	Udzielono odpowiedzi (możesz zmienić odpowiedź)
Zadanie 9	Udzielono odpowiedzi (możesz zmienić odpowiedź)
Zadanie 10	Udzielono odpowiedzi (możesz zmienić odpowiedź)
Zadanie 11	Udzielono odpowiedzi (możesz zmienić odpowiedź)
Zadanie 12	Udzielono odpowiedzi (możesz zmienić odpowiedź)

Kwalifikacja

Czas rozpoczęcia egzaminu

Czas zakończenia egzaminu

Liczba udzielonych odpowiedzi

Liczba nieudzielonych odpowiedzi

Do końca egzaminu pozostało:
48:52

Zakończenie egzaminu

Czy na pewno chcesz zakończyć egzamin? Nie będziesz już mógł zalogować się do systemu i zmienić odpowiedzi.

7. Po zakończeniu egzaminu treningowego przez operatora egzaminu, zdający mogą ponownie wejść na salę, aby dowiedzieć się ile udzielili poprawnych odpowiedzi. W tym celu wystarczy, że ponownie zalogują się do portalu egzaminacyjnego. Należy pamiętać, że jest to wynik, który wymaga jeszcze oficjalnego potwierdzenia przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną.

 AUTONOMICZNY SYSTEM EGZAMINACYJNY [INSTRUKCJA OBSŁUGI](#) ZDAJĄCY:
[WYLOGUJ Z SYSTEMU](#)

Twoje odpowiedzi

Wszystkie poniższe odpowiedzi wymagają jeszcze oficjalnego potwierdzenia przez Okręgową lub Centralną Komisję Egzaminacyjną

System zapisał Twoje odpowiedzi na: 40 z 40 zadań egzaminacyjnych
Liczba Twoich poprawnych odpowiedzi wynosi: 19

Po zakończonym egzaminie należy się wylogować z elektronicznego systemu zdawania egzaminów zawodowych.

Bezpośrednio po zakończeniu części pisemnej egzaminu zawodowego zdający uzyskuje wstępną informację o liczbie poprawnie udzielonych odpowiedzi. Odpowiedzi udzielone przez zdających zostają zapisane i zarchiwizowane w elektronicznym systemie przeprowadzania egzaminu zawodowego, a następnie przesłane w postaci elektronicznej do okręgowej komisji egzaminacyjnej.

Dostęp do treści rozwiązywanych zadań egzaminacyjnych i udzielonych odpowiedzi jest możliwy przez okres dwóch tygodni po zakończeniu części pisemnej egzaminu zawodowego w miejscu, w którym zdający przystąpili do tej części, po wpisaniu w elektronicznym systemie przeprowadzania egzaminu zawodowego nazwy użytkownika i hasła zawartych w karcie identyfikacyjnej.

Zwolnienie z części pisemnej egzaminu zawodowego

Laureaci i finaliści turniejów lub olimpiad tematycznych związanych z wybraną dziedziną wiedzy, są zwolnieni z części pisemnej egzaminu zawodowego na podstawie zaświadczenia stwierdzającego uzyskanie tytułu odpowiednio laureata lub finalisty. Zaświadczenie przedkłada się przewodniczącemu zespołu egzaminacyjnego. Zwolnienie laureata lub finalisty turnieju lub olimpiady tematycznej z części pisemnej egzaminu zawodowego jest równoznaczne z uzyskaniem z części pisemnej egzaminu zawodowego najwyższego wyniku, czyli 100%.

Wykaz turniejów i olimpiad tematycznych do publicznej wiadomości podaje minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

3.2 Część praktyczna egzaminu

Część praktyczna egzaminu polega na wykonaniu przez zdającego na stanowisku egzaminacyjnym zadania praktycznego, którego rezultatem może być wyrób, usługa czy też dokumentacja.

Wyróżnia się cztery modele praktycznej części egzaminu:

- model **w** – gdy rezultatem końcowym jest wyrób lub usługa,
- model **wk** – gdy rezultatem końcowym jest wyrób lub usługa, uzyskane z wykorzystaniem komputera,
- model **d** – gdy jedynym rezultatem końcowym jest dokumentacja,
- model **dk** – gdy jedynym rezultatem końcowym jest dokumentacja uzyskana z wykorzystaniem komputera.

W modelu części praktycznej **w** i **wk** przebieg oraz oczekiwane rezultaty wykonania zadania podlegają ocenie przez egzaminatora w trakcie trwania egzaminu lub bezpośrednio po jego zakończeniu.

W modelu **d** i **dk** rezultaty w formie dokumentacji są oceniane przez egzaminatorów po egzaminie.

Dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej ustala szczegółowy harmonogram przeprowadzania części praktycznej egzaminu zawodowego uwzględniając harmonogram określony przez dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w komunikacie i przekazuje go przewodniczącym zespołów egzaminacyjnych nie później niż na 3 miesiące przed pierwszym dniem terminu głównego egzaminu zawodowego.

Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, nie wcześniej niż na 3 miesiące przed pierwszym dniem terminu głównego

egzaminu zawodowego, określonym w komunikacie w sprawie harmonogramu egzaminu zawodowego, wskazuje zadania egzaminacyjne, które mogą zostać wykorzystane do przeprowadzenia części praktycznej egzaminu zawodowego przeprowadzanego w kwalifikacjach, dla których zadania stosowane na części praktycznej egzaminu są jawne.

Stanowisko egzaminacyjne do przeprowadzenia części praktycznej powinno być przygotowane z uwzględnieniem warunków realizacji kształcenia w danym zawodzie określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionej w tym zawodzie, w zakresie której odbywa się ten egzamin.

W egzaminie mogą uczestniczyć asystenci techniczni czyli osoby posiadające kwalifikacje lub umiejętności właściwe dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania stanowisk egzaminacyjnych, specjalistycznego sprzętu oraz maszyn i urządzeń wykorzystywanych w czasie części praktycznej egzaminu zawodowego, której rezultatem końcowym wykonania zadania lub zadań egzaminacyjnych jest wyrób lub usługa.

Na zapoznanie się z treścią zadania egzaminacyjnego zawartego w arkuszu egzaminacyjnym oraz z wyposażeniem stanowiska egzaminacyjnego zdający ma 10 minut, których nie wlicza się do czasu trwania części praktycznej egzaminu zawodowego. Część praktyczna egzaminu zawodowego trwa nie krócej niż 120 minut i nie dłużej niż 240 minut. Czas trwania części praktycznej egzaminu zawodowego dla konkretnej kwalifikacji określony jest w części szczegółowej informatora.

W przypadku gdy rezultatem końcowym wykonania zadania lub zadań egzaminacyjnych jest wyrób lub usługa, jeden egzaminator wchodzący w skład zespołu nadzorującego obserwuje i ocenia 6 zdających przystępujących do części praktycznej egzaminu zawodowego w miejscu przeprowadzania części praktycznej egzaminu zawodowego. Po zakończeniu części praktycznej egzaminu zawodowego zdający pozostawiają na swoich stanowiskach egzaminacyjnych rezultaty końcowe wykonania zadania lub zadań egzaminacyjnych oraz związaną z nimi dokumentację i opuszczają miejsce przeprowadzania części praktycznej egzaminu zawodowego.

W przypadku gdy jedynym rezultatem końcowym wykonania zadania lub zadań egzaminacyjnych jest dokumentacja, po zakończeniu części praktycznej egzaminu zawodowego zdający pozostawiają na swoich stanowiskach egzaminacyjnych arkusze egzaminacyjne i dokumentację i opuszczają miejsce przeprowadzania części praktycznej egzaminu.

3.3 Podstawa uznania egzaminu za zdany

Zdający zdał egzamin zawodowy, jeżeli uzyskał:

- z części pisemnej – co najmniej 50% punktów możliwych do uzyskania (czyli zdający rozwiązał poprawnie minimum 20 zadań testu pisemnego) i
- z części praktycznej – co najmniej 75% punktów możliwych do uzyskania.

Zdający, który zdał egzamin zawodowy, otrzymuje certyfikat kwalifikacji zawodowej wydany przez okręgową komisję egzaminacyjną.

Wyniki egzaminu zawodowego z części pisemnej oraz wynik z części praktycznej egzaminu zawodowego ustala dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej na podstawie liczby punktów uzyskanych przez zdającego:

- w części pisemnej – po odczytaniu odpowiedzi zapisanych i zarchiwizowanych w elektronicznym systemie przeprowadzania egzaminu zawodowego;
- w części praktycznej – po elektronicznym odczytaniu karty oceny.

Dla zdającego, który zdał egzamin zawodowy, wynik egzaminu zawodowego ustalany jest według wzoru:

$$W = 0,3 \times Wp + 0,7 \times Wpr,$$

w którym poszczególne symbole oznaczają:

W - wynik z egzaminu zawodowego,

Wp - wynik z części pisemnej egzaminu zawodowego,

Wpr - wynik z części praktycznej egzaminu zawodowego.

Zdający, który nie zdał egzaminu zawodowego, otrzymuje informację o wynikach z poszczególnych części tego egzaminu, opracowaną przez okręgową komisję egzaminacyjną.

Dla zdających, którzy zdali egzaminy zawodowe ze wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie, dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej ustala końcowy wynik egzaminów zawodowych według wzoru:

$$Wk = \frac{\sum Kn}{n}$$

w którym poszczególne symbole oznaczają:

Wk - wynik końcowy z egzaminów zawodowych,

Kn - wynik z egzaminu zawodowego z kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie,

n - liczba kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie.

Wynik egzaminu zawodowego ustala i ogłasza dyrektor komisji okręgowej. Wynik ustalony przez dyrektora OKE jest ostateczny.

Zdający otrzymuje dyplom zawodowy, jeżeli posiada certyfikaty kwalifikacji zawodowych ze wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie oraz posiada:

- a) wykształcenie zasadnicze branżowe albo zdał egzaminy eksternistyczne z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia przeprowadzane przez okręgową komisję egzaminacyjną, lub
- b) wykształcenie średnie branżowe albo zdał egzaminy eksternistyczne z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły II stopnia przeprowadzane przez okręgową komisję egzaminacyjną.

4. Postępowanie po egzaminie

Zastrzeżenia do przebiegu egzaminu

Zdający lub rodzice niepełnoletniego zdającego, jeżeli uznają że w trakcie egzaminu zostały naruszone przepisy dotyczące jego przeprowadzania, w terminie 2 dni roboczych od dnia przeprowadzenia:

- części pisemnej egzaminu zawodowego,
 - części praktycznej egzaminu zawodowego, której jedynym rezultatem końcowym wykonania zadania lub zadań egzaminacyjnych jest dokumentacja,
 - części praktycznej egzaminu zawodowego, której rezultatem końcowym wykonania zadania lub zadań egzaminacyjnych jest wyrób lub usługa
- mogą zgłosić pisemnie zastrzeżenie do dyrektora OKE.

Zastrzeżenie musi zawierać dokładny opis zaistniałej sytuacji będącej naruszeniem przepisów. Dyrektor OKE rozpatruje zastrzeżenie w terminie 7 dni od daty jego otrzymania. W razie stwierdzenia naruszenia przepisów, dyrektor OKE w porozumieniu z dyrektorem Centralnej Komisji Egzaminacyjnej może unieważnić daną część egzaminu w stosunku do wszystkich zdających albo zdających w jednej szkole/ centrum/placówce/ u pracodawcy lub w jednej sali, a także w stosunku do poszczególnych zdających i zarządzić jej ponowne przeprowadzenie. Nowy termin egzaminu ustala dyrektor CKE.

Unieważnienie egzaminu

Przewodniczący zespołu egzaminacyjnego może unieważnić odpowiednią część egzaminu w przypadku:

- 1) stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań egzaminacyjnych przez zdającego,
- 2) wniesienia przez zdającego do sali egzaminacyjnej urządzenia telekomunikacyjnego lub materiałów i przyborów pomocniczych niewymienionych w wykazie ogłoszonym przez dyrektora CKE albo korzystania przez zdającego podczas egzaminu z urządzenia telekomunikacyjnego lub niedopuszczonych do użytku materiałów i przyborów,
- 3) zakłócania przez zdającego prawidłowego przebiegu części pisemnej lub części praktycznej egzaminu zawodowego w sposób utrudniający pracę pozostałym zdającym.

W przypadku stwierdzenia podczas sprawdzania i oceniania zadania lub zadań egzaminacyjnych przez egzaminatora, jeżeli jedynym rezultatem końcowym wykonania zadania lub zadań egzaminacyjnych jest dokumentacja:

- 1) występowania w pracy zdającego jednakowych sformułowań wskazujących na udostępnienie rozwiązań innemu zdającemu lub korzystanie z rozwiązań innego zdającego,

2) niesamodzielnego wykonania zadania lub zadań przez zdającego w części praktycznej egzaminu zawodowego, dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej przekazuje zdającemu lub rodzicom niepełnoletniego zdającego pisemną informację o zamiarze unieważnienia temu zdającemu części praktycznej egzaminu zawodowego.

Zdający lub rodzice niepełnoletniego zdającego mają prawo złożyć wniosek o wgląd do dokumentacji, na podstawie której dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej zamierza unieważnić część praktyczną egzaminu zawodowego ([Załącznik 5](#)). Wniosek składa się do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej w terminie 2 dni roboczych od dnia otrzymania pisemnej informacji.

Dyrektor OKE w porozumieniu z dyrektorem CKE może unieważnić egzamin zdającego lub zdających i zarządzić jego ponowne przeprowadzenie w przypadku:

- 1) niemożności ustalenia wyniku egzaminu na skutek zaginięcia lub zniszczenia kart oceny, prac egzaminacyjnych lub awarii elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu zawodowego,
- 2) stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu, na skutek zastrzeżeń zgłoszonych przez zdającego lub z urzędu, jeżeli to naruszenie mogło wpłynąć na wynik danego egzaminu.

Dokumenty potwierdzające zdanie egzaminu

Zdający, który **zdał egzamin zawodowy**, otrzymuje certyfikat kwalifikacji zawodowej wydany przez okręgową komisję egzaminacyjną.

Zdający, który **nie zdał egzaminu zawodowego**, otrzymuje informację o wynikach z poszczególnych części tego egzaminu opracowaną przez okręgową komisję egzaminacyjną.

Informację o wynikach egzaminu zawodowego, certyfikat kwalifikacji zawodowej lub dyplom zawodowy okręgowa komisja egzaminacyjna przekazuje dyrektorowi szkoły lub do podmiotu placówki, centrum lub pracodawcy, któremu uczeń lub absolwent składał deklarację przystąpienia do egzaminu zawodowego z danej kwalifikacji, lub osobie upoważnionej przez tego dyrektora szkoły, placówki lub centrum, lub pracodawcę w terminie określonym w komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie harmonogramu egzaminu zawodowego.

Dyrektor szkoły, placówki lub centrum lub pracodawca albo upoważniona przez nich osoba przekazuje uczniowi lub absolwentowi informację o wynikach egzaminu zawodowego, certyfikat kwalifikacji zawodowej lub dyplom zawodowy.

Informację o wynikach egzaminu zawodowego, certyfikat kwalifikacji zawodowej lub dyplom zawodowy osoba, która ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy odbiera w siedzibie podmiotu prowadzącego kwalifikacyjny kurs zawodowy, a osoba dorosła, która ukończyła praktyczną naukę zawodu dorosłych lub przyuczenie do pracy dorosłych, oraz osoba przystępująca do egzaminu eksternistycznego zawodowego odbierają we właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej w terminie określonym w komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie harmonogramu egzaminu zawodowego.

Ponowne przystąpienie do egzaminu

Zdający – uczeń oraz słuchacz:

- 1) który z powodów losowych lub zdrowotnych uniemożliwiających przystąpienie do części pisemnej lub części praktycznej egzaminu w terminie dodatkowym został zwolniony przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej z obowiązku przystąpienia do egzaminu zawodowego lub jego części albo
 - 2) którego część pisemna lub część praktyczna egzaminu zawodowego została unieważniona, albo
 - 3) który nie uzyskał wymaganej do zdania egzaminu zawodowego liczby punktów z danej części tego egzaminu
- ma prawo przystąpić do egzaminu zawodowego lub odpowiedniej części tego egzaminu w kolejnych terminach głównych jego przeprowadzania w trakcie nauki.

Zdający – absolwent oraz osoba, która ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy:

- 1) który, nie przystąpił do egzaminu zawodowego lub odpowiedniej części tego egzaminu w wyznaczonym terminie albo
 - 2) którego część pisemna lub część praktyczna egzaminu zawodowego została unieważniona, albo
 - 3) który nie uzyskał wymaganej do zdania egzaminu zawodowego liczby punktów z danej części tego egzaminu
- ma prawo przystąpić do egzaminu zawodowego lub odpowiedniej części tego egzaminu w kolejnych terminach głównych jego przeprowadzania, z tym, że w przypadku gdy przystępuje do egzaminu zawodowego lub jego części po raz trzeci lub kolejny, zdaje ten egzamin lub jego część na zasadach określonych dla egzaminu eksternistycznego zawodowego, z tym że tego zdającego nie dotyczy wykaz zawodów, o którym mowa w art. 10 ust. 6 ustawy o systemie oświaty.

Zdający – osoba dorosła, która przystąpiła do egzaminu zawodowego po ukończeniu przygotowania zawodowego dorosłych oraz osoba, która przystąpiła do egzaminu eksternistycznego zawodowego i nie uzyskała z jednej części tego egzaminu wymaganej do zdania liczby punktów, ma prawo przystąpić do tej części egzaminu zawodowego w kolejnych terminach jego przeprowadzania przez okres 5 lat, licząc od dnia, w którym przystąpiła do tego egzaminu po raz pierwszy.

Po upływie 5 lat, licząc od dnia zakończenia roku szkolnego, w którym zdający po raz pierwszy

- 1) przystąpił do egzaminu zawodowego i nie uzyskał z jednej lub obu części tego egzaminu wymaganej do zdania liczby punktów albo
 - 2) przystąpił do egzaminu zawodowego, którego część pisemna lub część praktyczna egzaminu zawodowego została unieważniona, albo
 - 3) nie przystąpił do części pisemnej lub części praktycznej egzaminu zawodowego w wyznaczonym terminie
- zdający ten przystępuje do egzaminu zawodowego w pełnym zakresie.

Przystąpienie do egzaminu zawodowego w dodatkowym terminie.

Uczniowie:

- branżowych szkół I stopnia niebędący młodocianymi pracownikami,
- branżowych szkół I stopnia będący młodocianymi pracownikami zatrudnionymi w celu przygotowania zawodowego u pracodawcy niebędącego rzemieślnikiem,
- techników

oraz słuchacze branżowych szkół II stopnia i szkół policealnych, którzy z przyczyn losowych lub zdrowotnych, w terminie głównym:

- 1) nie przystąpili do części pisemnej lub części praktycznej egzaminu zawodowego,
- 2) przerwali egzamin zawodowy z części pisemnej lub części praktycznej

przystępują do części pisemnej lub części praktycznej tego egzaminu **w terminie dodatkowym** na udokumentowany wniosek ucznia lub słuchacza, a w przypadku niepełnoletniego ucznia lub słuchacza – jego rodziców.

Wniosek składa się do dyrektora szkoły, do której uczeń lub słuchacz uczęszcza, nie później niż w dniu, w którym odbywa się część pisemna lub część praktyczna egzaminu zawodowego. Dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej w ciągu 2 dni rozpatruje wniosek, a rozstrzygnięcie jest ostateczne (**Załącznik 8**). W szczególnych przypadkach losowych lub zdrowotnych, uniemożliwiających przystąpienie do części pisemnej lub części praktycznej egzaminu zawodowego w terminie dodatkowym, dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej, na udokumentowany wniosek dyrektora szkoły, może zwolnić ucznia lub słuchacza z obowiązku przystąpienia do egzaminu zawodowego lub jego części.

Wgląd do pracy egzaminacyjnej oraz weryfikacja sumy przyznanych punktów.

1. Zdający lub rodzice niepełnoletniego zdającego mają prawo wglądu do:

- 1) zadań i udzielonych odpowiedzi, (udostępniane są odpowiedzi zapisane i zarchiwizowane w elektronicznym systemie przeprowadzania egzaminu zawodowego) - w przypadku części pisemnej egzaminu zawodowego,
- 2) karty oceny - w przypadku części praktycznej egzaminu zawodowego w miejscu i czasie wskazanym przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej,

w terminie 6 miesięcy od dnia wydania przez okręgową komisję egzaminacyjną:

- certyfikatu kwalifikacji zawodowej,
- informacji o wynikach egzaminu zawodowego.

Jeżeli rezultatem końcowym wykonania zadania egzaminacyjnego w części praktycznej egzaminu zawodowego jest dokumentacja, zdający lub rodzice niepełnoletniego zdającego, mają prawo wglądu także do tej dokumentacji.

Wniosek o wgląd do pracy egzaminacyjnej (**Załącznik 4**) może być złożony osobiście przez absolwenta lub osobę występującą w jego imieniu, lub przesłany do komisji okręgowej drogą elektroniczną, faksem lub pocztą tradycyjną.

Podczas dokonywania wglądu, zdającemu lub rodzicom niepełnoletniego zdającego, zapewnia się możliwość zapoznania się z zasadami oceniania rozwiązań zadań.

Podczas dokonywania wglądu, zdający lub rodzice niepełnoletniego zdającego, mogą sporządzać notatki i wykonywać fotografie zadań egzaminacyjnych wraz z udzieloną odpowiedzią, karty oceny lub dokumentacji.

Wnioski o wgląd są przyjmowane i rozpatrywane od dnia ogłoszenia wyników danego egzaminu. Termin wglądu jest wyznaczany w ciągu nie więcej niż 5 dni roboczych od otrzymania wniosku o wgląd.

2. Zdający lub rodzice niepełnoletniego zdającego, mogą zwrócić się z wnioskiem do dyrektora OKE w terminie 2 dni od wglądu o weryfikację sumy punktów (**Załącznik 6**). Dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej informuje pisemnie zdającego lub rodziców niepełnoletniego zdającego, o wyniku weryfikacji sumy punktów, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku. Jeżeli suma punktów została podwyższona, ustalany jest nowy wynik egzaminu i dyrektor OKE:

- anuluje dotychczasowy certyfikat kwalifikacji zawodowej oraz wydaje nowy certyfikat kwalifikacji zawodowej albo
- anuluje informację oraz wydaje certyfikat kwalifikacji zawodowej, jeżeli zdający spełnił określone warunki do zdania egzaminu, albo
- anuluje dotychczasową informację oraz wydaje nową informację, jeżeli zdający nie spełnił określonych warunków do zdania egzaminu.

5. Zasady odwołania do Kolegium Arbitrażu Egzaminacyjnego przy dyrektorze Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

Zdający, uczeń lub rodzice niepełnoletniego zdającego, mogą wnieść do Kolegium Arbitrażu Egzaminacyjnego odwołanie od wyniku weryfikacji sumy punktów **z części pisemnej egzaminu** zawodowego, za pośrednictwem dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej, w terminie 7 dni od dnia otrzymania informacji o wyniku weryfikacji sumy punktów. Zdający wskazuje zadanie lub zadania egzaminacyjne, co do których nie zgadza się z przyznaną liczbą punktów, wraz z uzasadnieniem, w którym wskazuje, że rozwiązanie zadania przez składającego odwołanie:

- 1) jest merytorycznie poprawne oraz
- 2) spełnia warunki określone w poleceniu do danego zadania egzaminacyjnego

Odwołanie rozpatruje się w terminie 21 dni od dnia przekazania odwołania przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej do dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (termin może być jednokrotnie przedłużony, nie więcej niż o 7 dni).

Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej przekazuje niezwłocznie informację o rozstrzygnięciu i treść uzasadnienia, dyrektorowi okręgowej komisji egzaminacyjnej oraz zdającemu lub rodzicom niepełnoletniego zdającego, którzy wnieśli odwołanie.

Szczegółowe zasady odwołania do Kolegium Arbitrażu Egzaminacyjnego znajdują się na stronie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej pod adresem www.cke.gov.pl

B. CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA

1. WSTĘP

Część szczegółowa informatora o egzaminie zawodowym składa się z dwóch rozdziałów:

- pierwszy zawiera informacje ogólne o kwalifikacjach wyodrębnionych w zawodzie, zadaniach zawodowych w zakresie kwalifikacji oraz możliwościach kształcenia w zawodzie,
- drugi zawiera wymagania egzaminacyjne dla kwalifikacji z przykładami zadań do części pisemnej i części praktycznej egzaminu.

Załącznikiem do tej części informatora jest podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego wprowadzona rozporządzeniem MEN z 2019 roku. Na podstawie wymagań określonych w tej podstawie jest przeprowadzany egzamin zawodowy z zakresu danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie.

Przez kwalifikację w zawodzie należy rozumieć wyodrębniony w danym zawodzie zestaw oczekiwanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza certyfikat kwalifikacji zawodowej wydany przez okręgową komisję egzaminacyjną, po zdaniu egzaminu zawodowego w zakresie danej kwalifikacji.

Egzamin zawodowy przebiega w dwóch częściach: pisemnej i praktycznej.

Część pisemna egzaminu, która jest przeprowadzana na sali egzaminacyjnej z wykorzystaniem elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu zawodowego, trwa 60 minut i ma formę testu pisemnego składającego się z 40 zadań zamkniętych. Każde zadanie zawiera cztery odpowiedzi do wyboru, z których tylko jedna jest poprawna. Za rozwiązanie zadań w części pisemnej można uzyskać maksymalnie 40 punktów.

Część praktyczna egzaminu polega na wykonaniu przez zdającego na stanowisku egzaminacyjnym zadania praktycznego, którego rezultatem może być wyrób, usługa czy też dokumentacja.

Ocena wykonania zadania jest przeprowadzana zgodnie z zasadami oceniania ustalonymi przez Centralną Komisję Egzaminacyjną.

Przykładowe zadania zamieszczone w informatorze nie wyczerpują wszystkich możliwych zadań, które mogą wystąpić w arkuszach egzaminacyjnych. Informator nie może też być główną wskazówką do planowania procesu kształcenia w zawodzie, gdyż kształcenie powinno odbywać się zgodnie z programami nauczania opracowanymi według obowiązującej podstawy programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego.

Przed przystąpieniem do dalszej lektury *Informatora* warto zapoznać się z ogólnymi zasadami obowiązującymi na egzaminie zawodowym od roku szkolnego 2019/2020, określonymi w aktach prawnych wyszczególnionych w ZAŁĄCZNIKU 1 do Informatora.

Wszystkie akty prawne są również dostępne na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (www.cke.gov.pl) oraz na stronach internetowych okręgowych komisji egzaminacyjnych.

2. INFORMACJE O ZAWODZIE

2.1 Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie

W zawodzie Technik leśnik wyodrębniono jedną kwalifikację:

Symbol kwalifikacji	Nazwa kwalifikacji
LES.02	Gospodarowanie zasobami leśnymi

2.2 Zadania zawodowe

Absolwent szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie technik leśnik powinien być przygotowany do wykonywania zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji LES.02. Gospodarowanie zasobami leśnymi

- 1) organizowanie i nadzorowanie prac związanych z hodowlą lasu;
- 2) organizowanie i nadzorowanie prac związanych z ochroną lasu;
- 3) organizowanie i nadzorowanie prac związanych z gospodarką łowiecką i rekreacyjnym zagospodarowaniem lasu;
- 4) wykonywanie prac pomiarowych i inwentaryzacyjnych w drzewostanach;
- 5) organizowanie i nadzorowanie prac związanych z pozyskiwaniem surowca drzewnego oraz użytków ubocznych.

2.3 Możliwości kształcenia w zawodzie

Od roku 2019/2020 kształcenie w zawodzie technik leśnik jest realizowane w technikum. Kształcenie w zawodzie jest realizowane również na kwalifikacyjnych kursach zawodowych oraz kursach umiejętności zawodowych.

3. WYMAGANIA EGZAMINACYJNE Z PRZYKŁADAMI ZADAŃ

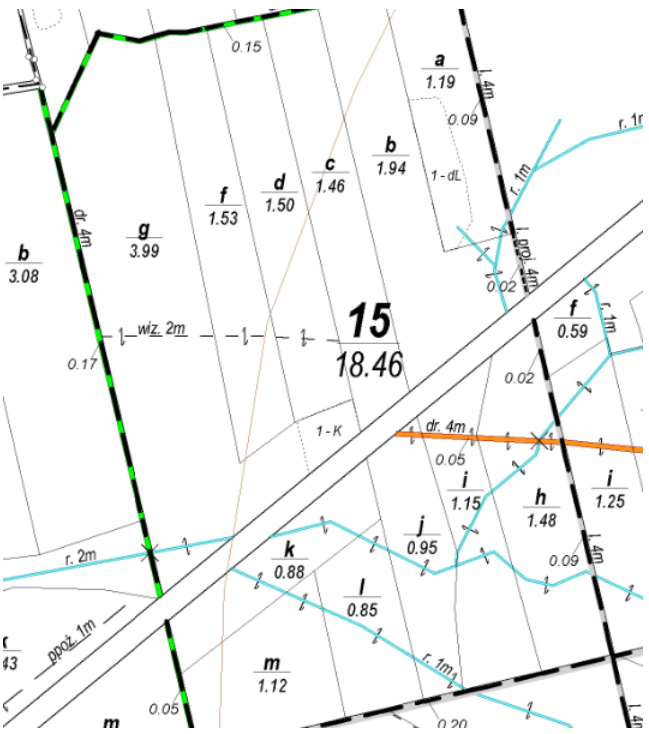
Kwalifikacja LES.02. Gospodarowanie zasobami leśnymi

3.1. Przykłady zadań do części pisemnej egzaminu dla wybranych efektów kształcenia i kryteriów weryfikacji

3.1.1 LES.02.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
5) przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów prawa dotyczących ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w gospodarce leśnej	5) wymienia zasady posługiwania się otwartym ogniem w lesie zawarte w instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu
Przykładowe zadanie 1 Minimalna odległość od granicy lasu, powyżej której można posługiwać się ogniem otwartym wynosi A. 50 m B. 100 m C. 150 m D. 200 m Odpowiedź prawidłowa: B	

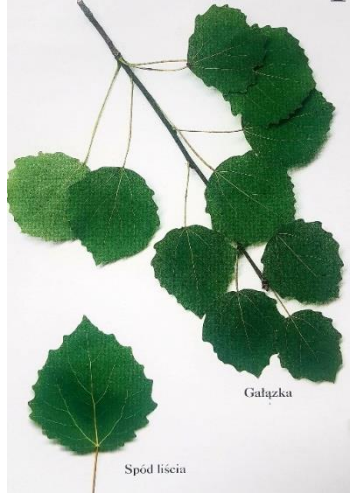
3.1.2 LES.02.2. Podstawy leśnictwa

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.2. Podstawy leśnictwa	Kryterium weryfikacji
Uczeń (zdający): 2) posługuje się rysunkami, szkicami oraz mapami z zakresu gospodarki leśnej	Uczeń (zdający): 3) odczytuje informacje zawarte na mapach leśnych
Przykładowe zadanie 2	
Powierzchnia wydzielenia 15j wynosi	
A. 0,85 ha B. 0,95 ha C. 1,15 ha D. 1,53 ha	
Odpowiedź prawidłowa: B	

3.1.3 LES.02.3. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z hodowlą lasu

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.3. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z hodowlą lasu	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
1) wymienia podstawowe pojęcia z zakresu hodowli lasu: a) charakteryzuje cechy drzewostanu b) charakteryzuje fazy rozwojowe drzewostanu	3) opisuje fazy rozwojowe drzewostanów
Przykładowe zadanie 3 Uprawa leśna to faza rozwojowa drzewostanu obejmująca A. pierwsze lata drzewostanu powstałego z samosiewu. B. pierwsze lata drzewostanu powstałego ze sztucznego odnowienia. C. okres silnego zwarcia oraz proces przygluszenia i obumierania słabszych drzew. D. okres od momentu zetknięcia się koron drzewek do czasu rozpoczęcia obumierania sztuk najsłabszych. Odpowiedź prawidłowa: B	

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.3. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z hodowlą lasu	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
1) wymienia podstawowe pojęcia z zakresu hodowli lasu: a) charakteryzuje cechy drzewostanu b) charakteryzuje fazy rozwojowe drzewostanu	6) opisuje formy zmieszania występujące w drzewostanie
Przykładowe zadanie 4 Drobnokępowa forma zmieszania oznacza wprowadzanie gatunków drzew na powierzchni A. do 5 arów. B. od 6 do 10 arów. C. od 11 do 15 arów. D. od 16 do 20 arów. Odpowiedź prawidłowa: A	

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.3. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z hodowlą lasu	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
2) charakteryzuje budowę morfologiczną roślin nagozalążkowych i okrytozalążkowych określonych w wykazie nr 1	2) rozróżnia liście drzew i krzewów leśnych na podstawie cech makroskopowych
Przykładowe zadanie 5 Zdjęcie przedstawia liście A. lipy. B. wiązu. C. topoli. D. brzozy. Odpowiedź prawidłowa: C	

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.3. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z hodowlą lasu	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
7) charakteryzuje zasady regionalizacji przyrodniczo-leśnej kraju	4) wskazuje zasięg naturalnego występowania: sosny, świerka, jodły, dębu, buka
Przykładowe zadanie 6 Rysunek przedstawia zasięg występowania A. buka. B. dębu. C. sosny. D. świerka. Odpowiedź prawidłowa: D	

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.3. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z hodowlą lasu	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
11) organizuje i wykonuje prace związane z prowadzeniem leśnej gospodarki szkółkarskiej	1) podaje podstawowe definicje związane z gospodarką szkółkarską
Przykładowe zadanie 7 Symbol produkcyjny 1p1 oznacza A. roczną siewkę z korzeniami podciętymi po pierwszym roku. B. dwuletnią sadzonkę z nasienia, przesadzaną po drugim roku. C. dwuletnią siewkę z korzeniami podciętymi po pierwszym roku. D. dwuletnią sadzonkę z nasienia, przesadzaną po pierwszym roku. Odpowiedź prawidłowa: C	

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.3. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z hodowlą lasu	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
21) ustala skład gatunkowy upraw leśnych	5) oblicza zapotrzebowanie na sadzonki w więźbie prostokątnej
Przykładowe zadanie 8 Liczba sadzonek dębu potrzebnych do odnowienia powierzchni 1 ha w więźbie 1,5 × 1,1 m wynosi A. 5 882 szt. B. 6 061 szt. C. 6 666 szt. D. 9 090 szt. Odpowiedź prawidłowa: B	

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.3. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z hodowlą lasu	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
27) wykonuje prace związane z zalesieniami, poprawkami, dolesieniami oraz uzupełnieniami	1) podaje definicję poprawek, uzupełnień, dolesień i zalesień
Przykładowe zadanie 9 Uzupełnienia polegają na dodatkowym wprowadzaniu sadzonek A. na terenach nieleśnych. B. w drzewostanach II i starszych klas wieku. C. w uprawach założonych sztucznie w wieku do 5 lat. D. w starszych uprawach założonych sztucznie i młodnikach w wieku do 20 lat. Odpowiedź prawidłowa: D	

3.1.4 LES.02.4. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z ochroną lasu

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.4. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z ochroną lasu	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
2) rozpoznaje gatunki zwierząt leśnych określonych w wykazach nr 3 i 7	2) rozpoznaje gatunki szkodliwych owadów leśnych w różnych stadiach rozwojowych na podstawie cech morfologicznych
Przykładowe zadanie 10 Zdjęcie przedstawia imago A. miedziaka sosnowca. B. przyplaszczka granatka. C. opiętka dwuplamkowego. D. bogatka ośmioplamkowego. Odpowiedź prawidłowa: B	

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.4. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z ochroną lasu	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
2) rozpoznaje gatunki zwierząt leśnych określonych w wykazach nr 3 i 7	3) rozpoznaje gatunki szkodliwych owadów leśnych na podstawie obrazu żerowania
Przykładowe zadanie 11 Na rysunku przedstawiono obraz żerowania A. kornika drukarza. B. cetyńca mniejszego. C. kornika ostrożnego. D. drwalnika paskowanego. Odpowiedź prawidłowa: A	

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.4. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z ochroną lasu	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
4) ocenia zagrożenie wywołane przez szkodliwe owady leśne określone w wykazie nr 3 we wszystkich fazach rozwojowych drzewostanu	1) przyporządkowuje szkodliwe owady leśne do grup wyodrębnionych ze względu na sposób żerowania, preferencje pokarmowe, występowanie w poszczególnych fazach rozwojowych drzewostanu, występowanie na roślinach żywicielskich
Przykładowe zadanie 12 Imago chrabąszcza majowego należy do grupy A. ryzofagów. B. foliofagów. C. ksylofagów. D. kambiofagów. Odpowiedź prawidłowa: B	

Jednostka efektów kształcenia:

LES.02.4. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z ochroną lasu

Efekt kształcenia	Kryterium weryfikacji
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
4) ocenia zagrożenie wywołane przez szkodliwe owady leśne określone w wykazie nr 3 we wszystkich fazach rozwojowych drzewostanu	4) ustala zagrożenie na podstawie wyników prac kontrolnych

Przykładowe zadanie 13

W 50-letnim drzewostanie o pełnym ulistnieniu koron, podczas jesiennych poszukiwań szkodników pierwotnych sosny, zebrano 200 sztuk kokonów boreczników. Na podstawie tabeli ustal stopień zagrożenia drzewostanu.

A. Słaby.

B. Średni.

C. Silny.

D. Krytyczny.

Wiek drzewostanu [lat]	Stopnie zagrożenia drzewostanu			Liczby krytyczne
	słabym (+)	średnim (++)	silnym (+++)	
	liczba kokonów			
	od	do	od	
1	2	3	4	5
do 20	30-50	51-113	113-	150
21-40	40-67	68-150	150	200
41-60	60-100	101-225	225	300
61-80	80-133	134-300	300	400

Odpowiedź prawidłowa: B

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.4. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z ochroną lasu	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
10) wykonuje prace związane z ochroną lasu przed szkodliwymi czynnikami abiotycznymi i biotycznymi	5) dobiera postępowanie ochronne przed chorobami grzybowymi w uprawach, młodnikach i drzewostanach starszych
Przykładowe zadanie 14 Zwalczanie mączniaka dębu w uprawie leśnej prowadzi się poprzez	
A. grabienie oraz spalanie opadłych liści. B. zabieg chemiczny z użyciem fungicydu. C. usuwanie żywicieli pośrednich patogena. D. usuwanie i niszczenie opianowanych sadzonek.	
Odpowiedź prawidłowa: B	

3.1.5 LES.02.5. Prowadzenie gospodarki łowieckiej

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.5. Prowadzenie gospodarki łowieckiej	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
1) rozpoznaje gatunki zwierząt łownych określonych w wykazie nr 5: a) rozróżnia gatunki zwierzyny grubej b) rozróżnia gatunki zwierzyny drobnej	1) rozpoznaje gatunki zwierząt łownych na podstawie sylwetki
Przykładowe zadanie 15 Zdjęcie przedstawia sylwetkę A. daniela. B. jelenia. C. sarny. D. łosia. 	
Odpowiedź prawidłowa: B	

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.5. Prowadzenie gospodarki łowieckiej	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
4) określa liczebność zwierzyny łownej określonej w wykazie nr 5	3) wskazuje metody inwentaryzacji gatunków zwierzyny grubej
Przykładowe zadanie 16 Do metod inwentaryzacji gatunków zwierzyny grubej <u>nie należy</u> A. rejestracja nor. B. pędzenie próbne. C. liczenie przy paśnikach. D. letnia obserwacja z ambon.	
Odpowiedź prawidłowa: A	

3.1.6 LES.02.6. Prowadzenie działań związanych z ochroną środowiska oraz funkcjami społecznymi lasu

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.6. Prowadzenie działań związanych z ochroną środowiska oraz funkcjami społecznymi lasu	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
1) charakteryzuje formy ochrony przyrody	2) definiuje poszczególne formy ochrony przyrody
Przykładowe zadanie 17 Parkiem narodowym nazywamy A. pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej. B. ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsce występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami. C. obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. D. obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.	
Odpowiedź prawidłowa: D	

3.1.7 LES.02.7. Wykonywanie prac pomiarowych i szacunkowych w drzewostanach

Jednostka efektów kształcenia:
LES.02.7. Wykonywanie prac pomiarowych i szacunkowych w drzewostanach

<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
5) określa miąższość drzew stojących i leżących	4) wykorzystuje tablice miąższości drewna okrągłego do odczytywania miąższości dłużyc

Przykładowe zadanie 18
Na podstawie tabeli odczytaj miąższość drewna okrągłego o długości 11,3 m oraz średnicy środkowej 12 cm.

A. 0,10 m³

B. 0,11 m³

C. 0,12 m³

D. 0,13 m³

Wyciąg z Tablic miąższości drewna okrągłego					
Średnica środkowa w cm					Długość m
11	12	13	14	15	
0,10	0,12	0,15	0,17	0,19	<u>11,0</u>
0,11	0,13	0,15	0,17	0,20	<u>1</u>
0,11	0,13	0,15	0,17	0,20	<u>2</u>
0,11	0,13	0,15	0,17	0,20	<u>3</u>
0,11	0,13	0,15	0,18	0,20	<u>4</u>

Odpowiedź prawidłowa: D

Jednostka efektów kształcenia:

LES.02.7. Wykonywanie prac pomiarowych i szacunkowych w drzewostanach

Efekt kształcenia	Kryterium weryfikacji
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
5) określa miąższość drzew stojących i leżących	8) wykorzystuje tablice kłód odziomkowych i drzew stojących do obliczania miąższości drzewa stojącego

Przykładowe zadanie 19

Na podstawie tabeli oblicz miąższość grubizny świerka w wieku ponad 60 lat, o wysokości 38,5 m oraz pierśnicy 42 cm.

A. 2,52 m³

B. 2,57 m³

C. 2,62 m³

D. 2,67 m³

Wyciąg z Tablic miąższości kłód odziomkowych i drzew stojących

Świerk

Wiek ponad 60 lat

Miąższość grubizny drzewa w m³

Pierśnica w cm			Wysokość drzewa w m
41	42	43	
2,28	2,38	2,47	36
2,38	2,47	2,57	37
2,48	2,57	2,67	38
2,57	2,67	2,77	39
2,67	2,77	2,87	40

Odpowiedź prawidłowa: C

3.1.8 LES.02.8. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z użytkowaniem zasobów leśnych

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.8. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z użytkowaniem zasobów leśnych	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
3) charakteryzuje wady drewna	3) rozpoznaje wady drewna okrągłego na drzewach stojących
Przykładowe zadanie 20 Którą wadę drewna przedstawiono na zdjęciu?	
A. Guz. B. Różę. C. Zabitkę. D. Brewkę. 	
Odpowiedź prawidłowa: D	

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.8. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z użytkowaniem zasobów leśnych	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
12) odbiera surowiec drzewny	6) odczytuje oznaczenia cyfrowe na płycie stosowanej do cechowania surowca drzewnego
Przykładowe zadanie 21 Na płycie do cechowania drewna liczba 10 w dolnym wierszu oznacza numer A. regionalnej dyrekcji LP. B. nadleśnictwa. C. leśnictwa. D. oddziału. Odpowiedź prawidłowa: C	

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.8. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z użytkowaniem zasobów leśnych	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
15) sporządza dokumentację dotyczącą pozyskiwania i sprzedaży surowca drzewnego i użytków ubocznych	1) rozróżnia dokumenty przychodu i rozchodu surowca drzewnego (rejestr odebranego drewna, kwit zrywkowy, kwit podwozowy, kwit wywozowy, asygnata, specyfikacja manipulacyjna, protokół przekazania)
Przykładowe zadanie 22 Dokumentem przychodowym surowca drzewnego jest A. asygnata. B. kwit zrywkowy. C. protokół przekazania. D. rejestr odebranego drewna. Odpowiedź prawidłowa: D	

3.1.9 LES.02.9. Język obcy

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.9. Język obcy zawodowy	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych) umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie	1) rozpoznaje oraz stosuje środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: a) czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy b) narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych c) procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych d) formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych e) świadczonych usług, w tym obsługi klienta
Przykładowe zadanie 23 Pracodawca wydał polecenie wykonania ścinki ręcznej, które w języku obcym brzmi A. do early thinning. B. do early cleaning. C. make a manual felling. D. make a mechanical felling. Odpowiedź prawidłowa: C	

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.9. Język obcy zawodowy	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych	3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym
Przykładowe zadanie 24 Na filmie przedstawiono korę A. oak. B. hornbeam. C. poplar. D. ash. Odpowiedź prawidłowa: D	

3.1.10 LES.02.10. Kompetencje personalne i społeczne

Jednostka efektów kształcenia:
LES.02.10. Kompetencje personalne i społeczne

<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
2) planuje wykonanie zadania	1) szacuje czas i budżet zadania

Przykładowe zadanie 25
V. Pielęgnowanie i ochrona lasu – prace ręczne lub przy użyciu narzędzi mechanicznych

1. Pielęgnowanie gleby.							
Lp.	Wyszczególnienie	J.m.	Norma czasu w roboczogodzinach / jedn. miary w st. trudności				
			I	II	III	IV	V
153.	Wykaszenie chwastów w uprawach oraz usuwanie nalotów w uprawach pochodnych	1 ha	X	36,0	42,0	49,0	57,0

Na podstawie tabeli oblicz liczbę roboczogodzin potrzebną na wykoszenie chwastów na uprawie o powierzchni 0,5 ha, w II stopniu trudności.

A. 12 r-g
B. 18 r-g
C. 21 r-g
D. 36 r-g

Odpowiedź prawidłowa: B

3.1.11 LES.02.11. Organizacja pracy małych zespołów

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.11. Organizacja pracy małych zespołów	
<i>Efekt kształcenia</i>	<i>Kryterium weryfikacji</i>
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
3) <i> kieruje wykonaniem przydzielonych zadań</i>	1) <i> stosuje techniki komunikowania się w zespole</i>
Przykładowe zadanie 26 Sygnał ręczny w postaci obu rąk połączonych na wysokości klatki piersiowej oznacza: A. koniec - zatrzymanie działania. B. zatrzymać - przerwa - koniec ruchu. C. start - uwaga! Początek kierowania. D. stop - zatrzymanie w nagłym przypadku. Odpowiedź prawidłowa: A	

3.2 Przykład zadania do części praktycznej egzaminu

Część praktyczna egzaminu z kwalifikacji **LES.02** jest przeprowadzana według modelu **w** i trwa **120 minut**.

Oblicz natężenie przewidzianej do wykonania trzebieży późnej oraz określ stanowisko biosocjalne usuwanych drzew na powierzchni egzaminacyjnej wynoszącej 0,10 ha. Powierzchnia egzaminacyjna stanowi jednocześnie powierzchnię próbną założoną w drzewostanie przeznaczonym do tego zabiegu. Podczas wykonywania zadania przestrzegaj przepisów BHP.

W celu wykonania zadania:

- zmierz pierśnice 9 wyznaczonych do usunięcia drzew oraz wysokości drzew o numerach: 2, 4, 6 i 8. Określ stanowisko biosocjalne wg klasyfikacji Krafra drzew wyznaczonych do pomiaru wysokości. Wyniki wpisz w tabeli 1;
- korzystając z tablic miąższości drzew stojących, określ miąższość poszczególnych drzew w rozbiciu na grubiznę i drobnicę na podstawie pomierzonych pierśnic i średniej wysokości drzew wyznaczonych do usunięcia. Wyniki wpisz w tabeli 2;
- dane z opisu taksacyjnego wpisz w tabeli 3;
- oblicz miąższość drewna do pozyskania w całym drzewostanie oraz procent pozyskania w stosunku do danych tabelarycznych (Tablica A- silniejsze zabiegi pielęgnacyjne). Wyniki zapisz w tabelach 4, 5 i 6.

Pamiętaj: tablice zasobności i przyrostu drzewostanu opracowane są dla drzewostanów jednogatunkowych o zadrzewieniu 1,0.

Czas przeznaczony na wykonanie zadania wynosi 120 minut.

Ocenie podlegać będzie 6 rezultatów:

- pierśnice drzew - tabela 1;
- wysokości drzew oraz określone stanowiska biosocjalne drzewa - tabela 1;
- miąższość grubizny na powierzchni próbnej - tabela 2;
- miąższość drobnicy na powierzchni próbnej - tabela 2;
- dane z opisu taksacyjnego - tabela 3;
- miąższość drewna do pozyskania w całym drzewostanie oraz procent pozyskania w stosunku do danych tabelarycznych - tabele 4, 5 i 6.

oraz przebieg wykonania prac pomiarowych.

Tabela 1. Parametry wyznaczonych drzew

Nr drzewa	Pierśnica [cm]*	Wysokość [m]**	Stanowisko biosocjalne drzewa
1	2	3	4
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
Średnia wysokość drzew do usunięcia			

* – wynik pomiaru zaokrąglaj do pełnych centymetrów

** – wyniki pomiaru zaokrąglaj do 0,5 m

Tabela 2. Miąższość poszczególnych drzew na powierzchni próbnej

Nr drzewa	Miąższość całego drzewa [m ³]	Miąższość grubizny [m ³]	Miąższość drobnicy [m ³]
1	2	3	4
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
Razem			

Tabela 3. Dane z opisu taksacyjnego

Powierzchnia drzewostanu [ha]	Wiek [lata]	Bonitacja	Wskaźnik zadrzewienia

Tabela 4. Miąższość drewna do pozyskania w drzewostanie

	Miąższość drewna do pozyskania na powierzchni próbnej [m ³]	Powierzchnia drzewostanu [ha]	Miąższość drewna do pozyskania w drzewostanie [m ³]
grubizna			
drobnica			

Tabela 5. Procentowa miąższość drewna do pozyskania w drzewostanie

	Miąższość drewna do pozyskania w drzewostanie [m ³]	Wskaźnik zadrzewienia	Tabelaryczna miąższość drzewostanu (głównego i podrzędnego) [m ³]	Miąższość drewna do pozyskania [%]
grubizna				
drobnica				

Tabela 6. Porównanie pozyskania rzeczywistego w ramach trzebieży z tabelaryczną wielkością trzebieży

	Miąższość drewna do pozyskania w drzewostanie [m ³]	Wskaźnik zadrzewienia	Tabelaryczna miąższość drewna do pozyskania w ramach trzebieży [m ³]	Miąższość drewna do pozyskania w stosunku do założeń tabelarycznych [%]
grubizna				
drobnica				

Efekty kształcenia sprawdzane przykładowym zadaniem praktycznym wraz z kryteriami weryfikacji:

Jednostka efektów kształcenia: LES.02.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń (zdający):	Uczeń (zdający):
7) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	2) wykonuje prace z zakresu gospodarki leśnej z zastosowaniem odpowiednich środków ochrony indywidualnej i zbiorowej
Jednostka efektów kształcenia: LES.02.3. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z hodowlą lasu	
24) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne we wszystkich fazach rozwojowych drzewostanów oraz organizuje prace związane z ich wykonaniem	5) klasyfikuje stanowisko biosocjalne drzewa w drzewostanie
Jednostka efektów kształcenia: LES.02.7. Wykonywanie prac pomiarowych i szacunkowych w drzewostanach	
1) posługuje się planem urządzenia lasu	7) wykorzystuje informacje zawarte w planie urządzenia lasu
3) określa cechy taksacyjne drzewostanów	5) posługuje się przyrządami służącymi do pomiarów cech taksacyjnych drzewostanu
5) określa miąższość drzew stojących i leżących	2) stosuje zasady pomiaru średnicy, pierśnicy, długości i wysokości
	5) stosuje zasady pomiaru wysokości
	8) wykorzystuje tablice kłód odziomkowych i drzew stojących do obliczania miąższości drzewa stojącego
	9) oblicza miąższość drzewa stojącego różnymi sposobami
6) określa przyrost drzew i drzewostanów	10) interpretuje wyniki odczytywane z tablic miąższości drewna okrągłego i tablic miąższości drzew stojących
	1) posługuje się tablicami zasobności i przyrostu drzewostanu
7) określa zasobność drzewostanów	8) oblicza przeciętną, wyrównaną i średnią wysokość drzewostanu
	9) oblicza miąższość poszczególnych warstw drzewostanu
Jednostka efektów kształcenia: LES.02.8. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z użytkowaniem zasobów leśnych	
4) planuje cięcia w drzewostanie	3) mierzy pierśnice i wysokości drzew oraz szacuje jakość surowca drzewnego

Inne zadania praktyczne z zakresu kwalifikacji LES.02. Gospodarowanie zasobami leśnymi mogą dotyczyć, np.:

- oceny udatności upraw;
- inwentaryzacji zasobów drzewnych;
- pomiaru i klasyfikacji surowca drzewnego;
- oceny zagrożenia drzewostanów.

4. PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE SZKOLNICTWA BRANŻOWEGO W ZAWODZIE *TECHNIK LEŚNIK*

KWALIFIKACJA WYODRĘBNIONA W ZAWODZIE

LES.02. Gospodarowanie zasobami leśnymi

CELE KSZTAŁCENIA

Absolwent szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie technik leśnik powinien być przygotowany do wykonywania zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji LES.02. Gospodarowanie zasobami leśnymi:

- 1) organizowania i nadzorowania prac związanych z hodowlą lasu;
- 2) organizowania i nadzorowania prac związanych z ochroną lasu;
- 3) organizowania i nadzorowania prac związanych z gospodarką łowiecką i rekreacyjnym zagospodarowaniem lasu;
- 4) wykonywania prac pomiarowych i inwentaryzacyjnych w drzewostanach;
- 5) organizowania i nadzorowania prac związanych z pozyskiwaniem surowca drzewnego oraz użytków ubocznych.

EFEKTY KSZTAŁCENIA I KRYTERIA WERYFIKACJI TYCH EFEKTÓW

Do wykonywania zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji LES.02. Gospodarowanie zasobami leśnym i niezbędne jest osiągnięcie niżej wymienionych efektów kształcenia:

LES.02. Gospodarowanie zasobami leśnymi	
LES.02.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią	1) wymienia akty prawne związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią, mające zastosowanie w gospodarce leśnej 2) rozróżnia elementy materialnego środowiska pracy występujące przy wykonywaniu prac z zakresu gospodarki leśnej 3) dobiera sposoby minimalizujące ryzyko powstania szkód w środowisku do rodzaju wykonywanych prac z zakresu gospodarki leśnej 4) stosuje zasady ergonomii przy wykonywaniu prac z zakresu gospodarki leśnej
2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska	1) wymienia instytucje działające w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska 2) wymienia zadania instytucji działających w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska 3) podaje przykłady problemów rozwiązywanych przez służby i instytucje działające w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska
3) określa prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy	1) wymienia prawa i obowiązki pracodawcy w zakresie przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy 2) wymienia prawa i obowiązki pracownika w zakresie przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy 3) określa zakres odpowiedzialności pracownika z tytułu naruszenia przepisów prawa pracy 4) podaje definicję wypadku przy pracy 5) wskazuje prawa i obowiązki pracownika w związku z wypadkiem przy pracy 6) wskazuje rodzaje świadczeń z tytułu wypadku przy pracy 7) wskazuje przyczyny wypadków przy wykonywaniu prac z zakresu gospodarki leśnej

	8) wskazuje sposoby zapobiegania wypadkom przy wykonywaniu prac z zakresu gospodarki leśnej 9) wskazuje prawa i obowiązki pracownika, który zachorował na chorobę zawodową 10) wskazuje rodzaje świadczeń z tytułu choroby zawodowej
4) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka	1) wymienia szkodliwe czynniki oddziałujące na człowieka przy wykonywaniu prac z zakresu gospodarki leśnej 2) wymienia zagrożenia występujące przy wykonywaniu zadań zawodowych z użyciem pilarki spalinowej 3) rozpoznaje choroby zawodowe związane z wykonywanym zawodem
5) przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów prawa dotyczących ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w gospodarce leśnej	1) rozróżnia przepisy ogólne zawarte w instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac z zakresu gospodarki leśnej 2) rozróżnia przepisy szczegółowe z zakresu zagospodarowania lasu zawarte w instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac z zakresu gospodarki leśnej 3) rozróżnia przepisy szczegółowe z zakresu pozyskania i zrywki drewna zawarte w instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac z zakresu gospodarki leśnej 4) wymienia zasady korzystania z lasu oraz zachowania się w lesie zawarte w instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu 5) wymienia zasady posługiwania się otwartym ogniem w lesie zawarte w instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu 6) wymienia zasady wykonywania prac z zakresu gospodarki leśnej zgodnie z zasadami ochrony środowiska 7) wskazuje konsekwencje nieprzestrzegania przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej lasu oraz ochrony środowiska przy wykonywaniu prac z zakresu gospodarki leśnej 8) wskazuje zasady profilaktyki zmniejszające uciążliwość pracy pilarką spalinową 9) stosuje zasady profilaktyki zmniejszające uciążliwość pracy pilarką spalinową
6) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego	1) opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego 2) ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego 3) zabezpiecza siebie, osobę poszkodowaną i miejsce wypadku 4) układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej 5) powiadamia odpowiednie służby 6) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie 7) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar 8) wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji
7) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	1) dobiera środki ochrony indywidualnej i zbiorowej do rodzaju wykonywanych prac z zakresu gospodarki leśnej 2) wykonuje prace z zakresu gospodarki leśnej z zastosowaniem odpowiednich środków ochrony indywidualnej i zbiorowej

LES.02.2. Podstawy leśnictwa	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) charakteryzuje uwarunkowania prawne i historyczne funkcjonowania leśnictwa	1) wymienia akty prawne związane z leśnictwem 2) opisuje historię i tradycję leśną 3) przedstawia strukturę organizacyjną Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe 4) przedstawia strukturę organizacyjną nadleśnictwa
2) posługuje się rysunkami, szkicami oraz mapami z zakresu gospodarki leśnej	1) odczytuje informacje zamieszczone na szkicach 2) odczytuje rysunki techniczne 3) odczytuje informacje zawarte na mapach leśnych 4) sporządza szkice z zakresu gospodarki leśnej
3) charakteryzuje budowę maszyn i urządzeń stosowanych w gospodarce leśnej	1) opisuje budowę i zasadę działania silników spalinowych i hydraulicznych 2) wymienia części maszyn stosowanych w gospodarce leśnej 3) wymienia elementy układów maszyn i urządzeń 4) dobiera materiały eksploatacyjne zgodnie z wymaganiami technicznymi pojazdów, maszyn i urządzeń
4) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych	1) wymienia cele normalizacji krajowej 2) wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy 3) rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej 4) korzysta ze źródeł zawierających informacje dotyczące norm i procedur oceny zgodności
LES.02.3. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z hodowlą lasu	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) wymienia podstawowe pojęcia z zakresu hodowli lasu: a) charakteryzuje cechy drzewostanu b) charakteryzuje fazy rozwojowe drzewostanu	1) wymienia rodzaje lasów 2) podaje podstawowe definicje związane z hodowlą lasu 3) opisuje fazy rozwojowe drzewostanów 4) rozróżnia drzewostany pod względem składu gatunkowego 5) opisuje budowę pionową drzewostanu 6) opisuje formy zmieszania występujące w drzewostanie 7) opisuje rodzaje zwarcia 8) wyjaśnia rolę poszczególnych gatunków w drzewostanie
2) charakteryzuje budowę morfologiczną roślin nagozalążkowych i okrytozalążkowych określonych w wykazie nr 1	1) rozróżnia pędy drzew i krzewów leśnych na podstawie cech makroskopowych 2) rozróżnia liście drzew i krzewów leśnych na podstawie cech makroskopowych 3) rozróżnia pączki drzew i krzewów leśnych na podstawie cech makroskopowych 4) rozróżnia rodzaje kwiatostanów drzew i krzewów leśnych na podstawie cech makroskopowych
3) rozpoznaje gatunki roślin określonych w wykazie nr 1 oraz wykazie nr 4 w części B	1) rozpoznaje gatunki roślin runa leśnego na podstawie cech makroskopowych 2) rozpoznaje gatunki krzewów leśnych na podstawie cech makroskopowych 3) rozpoznaje gatunki drzew leśnych na podstawie cech makroskopowych
4) rozpoznaje szyszki, owoce i nasiona drzew i krzewów leśnych określonych w wykazie nr 1	1) wymienia makroskopowe cechy rozpoznawcze szyszek, owoców i nasion drzew leśnych 2) wymienia makroskopowe cechy rozpoznawcze szyszek, owoców i nasion krzewów leśnych
5) określa rodzaje i zastosowanie obiektów małej retencji wodnej	1) określa wpływ zbiorników i cieków wodnych na drzewostany 2) wyjaśnia znaczenie zbiorników i cieków wodnych na warunki bytowania zwierząt 3) wymienia rodzaje obiektów małej retencji wodnej

6) rozróżnia i wyjaśnia działanie sprzętu, narzędzi, maszyn i urządzeń stosowanych w hodowli lasu	1) opisuje sprzęt, narzędzia, maszyny i urządzenia stosowane do: a) uprawy gleby w produkcji szkółkarskiej b) siewu nasion w produkcji szkółkarskiej c) pielęgnacji siewów w produkcji szkółkarskiej d) wyjmowania sadzonek w produkcji szkółkarskiej 2) opisuje sprzęt, narzędzia, maszyny i urządzenia stosowane przy przygotowaniu gleby do odnowień i zalesień 3) opisuje sprzęt, narzędzia, maszyny i urządzenia stosowane w pielęgnacji upraw i młodników 4) wyjaśnia działanie sprzętu, narzędzi, maszyn i urządzeń stosowanych w hodowli lasu
7) charakteryzuje zasady regionalizacji przyrodniczo-leśnej kraju	1) wymienia i wskazuje na mapie krainy przyrodniczo-leśne 2) wymienia dominujące siedliska w poszczególnych krainach przyrodniczo-leśnych 3) wymienia dominujące gatunki lasotwórcze w poszczególnych krainach przyrodniczo-leśnych 4) wskazuje zasięg naturalnego występowania: sosny, świerka, jodły, dębu, buka 5) wskazuje lesistość w poszczególnych krainach przyrodniczo-leśnych 6) wskazuje największe obszary leśne położone w poszczególnych krainach przyrodniczo-leśnych 7) wskazuje parki narodowe położone w poszczególnych krainach przyrodniczo-leśnych
8) charakteryzuje elementy selekcji drzew leśnych	1) definiuje cele i zadania regionalizacji nasiennej 2) wymienia gatunki podlegające regionalizacji nasiennej 3) opisuje rodzaje selekcji drzew leśnych 4) rozróżnia leśny materiał podstawowy i rozmnożeniowy 5) wyjaśnia zasady regionalizacji nasiennej 6) opisuje drzewostany nasienne 7) podaje definicję upraw pochodnych 8) wymienia cechy drzew matecznych
9) organizuje zbiór nasion z drzew ściętych i stojących oraz krzewów leśnych	1) wymienia czynniki wpływające na kwitnienie i owocowanie drzew i drzewostanów 2) wymienia terminy zbioru nasion głównych gatunków lasotwórczych 3) wymienia cykliczność lat nasiennych głównych gatunków lasotwórczych 4) wyjaśnia sposoby prognozowania urodzaju nasion 5) opisuje metody zbioru nasion drzew leśnych 6) dobiera sposoby zbioru nasion w zależności od gatunku
10) dobiera metody wyluszczenia – wydobywania z owocni, przechowywania i przygotowania nasion drzew i krzewów leśnych do wysiewu	1) opisuje metody wyluszczenia nasion 2) opisuje sposoby wydobywania nasion z owocni 3) opisuje sposoby przechowywania nasion na potrzeby bieżące 4) opisuje biologiczne podstawy przechowywania nasion 5) opisuje długookresowe sposoby przechowywania nasion 6) rozróżnia sposoby przysposabiania nasion do wysiewu 7) opisuje metody oceny nasion

11) organizuje i wykonuje prace związane z prowadzeniem leśnej gospodarki szkółkarskiej	1) podaje podstawowe definicje związane z gospodarką szkółkarską 2) określa zakres prac szkółkarskich 3) opisuje warunki wpływające na wzrost i rozwój materiału sadzeniowego 4) przedstawia sposoby nawożenia szkółek leśnych 5) wymienia objawy niedoboru składników mineralnych (makroelementów) 6) opisuje zasady stosowania nawozów mineralnych 7) opisuje rodzaje prac związanych z uprawą gleby w szkółce leśnej 8) opisuje terminy i sposoby siewu nasion 9) charakteryzuje zabiegi związane z pielęgnowaniem i ochroną siewek i sadzonek przed szkodliwymi czynnikami abiotycznymi 10) opisuje zasady produkcji materiału sadzeniowego 11) wskazuje sposoby wegetatywnego rozmnażania drzew i krzewów leśnych
12) prowadzi prace związane ze szczegółową hodowlą drzew i krzewów leśnych	1) opisuje występowanie głównych gatunków lasotwórczych 2) charakteryzuje klimat, w którym mogą występować główne gatunki lasotwórcze 3) opisuje wymagania świetlne głównych gatunków lasotwórczych 4) charakteryzuje wymagania głównych gatunków lasotwórczych w zakresie wilgotności i troficzności gleby 5) wymienia typy siedliskowe lasu, na których mogą wzrastać główne gatunki lasotwórcze 6) opisuje podatność głównych gatunków lasotwórczych na zagrożenia abiotyczne 7) opisuje wzrost i produktywność głównych gatunków lasotwórczych 8) przedstawia wykorzystanie głównych gatunków lasotwórczych w strefach uszkodzeń przemysłowych 9) opisuje sposoby odnawiania głównych gatunków lasotwórczych
13) charakteryzuje podstawowe typy gleb leśnych oraz określa ich właściwości	1) opisuje sposób powstawania gleb leśnych 2) definiuje pojęcie morfologii gleb 3) przedstawia wpływ cech morfologicznych gleby na rozwój roślin 4) charakteryzuje skład mechaniczny gleb leśnych 5) opisuje właściwości fizyczne gleb 6) opisuje właściwości sorpcyjne gleb 7) opisuje czynniki decydujące o kwaśnym lub zasadowym odczynie gleby 8) przedstawia znaczenie dla roślin azotu, potasu, fosforu i wapnia jako makroelementów 9) opisuje poszczególne typy gleb 10) opisuje substancje próchniczne gleby
14) opracowuje założenia do wniosków z zakresu hodowli lasu	1) rozróżnia elementy planu hodowli lasu 2) wymienia niezbędne informacje potrzebne do opracowania planu hodowli lasu
15) określa funkcje lasów	1) przedstawia zasady gospodarki leśnej 2) rozróżnia funkcje lasów 3) podaje definicję naturalnych funkcji lasu 4) podaje definicję kształtowanych funkcji lasu (ochronnych, gospodarczych i społecznych)
16) ocenia strukturę drzewostanu i planuje działania związane z jej kształtowaniem	1) wymienia rodzaje odnowienia w poszczególnych rębniach

	2) definiuje pojęcie rębni oraz określa ich zastosowanie 3) opisuje elementy techniczne przestrzenne i czasowe poszczególnych rębni 4) charakteryzuje technikę cięć w poszczególnych rębniach 5) wymienia gatunki, które można odnawiać poszczególnymi rodzajami rębni w sytuacjach typowych i szczególnych 6) opisuje prowadzenie drzewostanów przeznaczonych do odnowienia poszczególnymi rębniami
17) wykonuje prace związane z melioracjami leśnymi	1) podaje definicję melioracji leśnych 2) przedstawia cele melioracji leśnych 3) opisuje rodzaje melioracji stosowanych w leśnictwie 4) dobiera rodzaj melioracji leśnych w zależności od potrzeb
18) charakteryzuje typy siedliskowe lasu określone w wykazie nr 4 w części. A	1) definiuje pojęcia: gatunki runa różnicujące i częste, potencjalna i aktualna produktywność siedliska 2) definiuje pojęcia: typ siedliskowy lasu, typ lasu, powierzchnia typologiczna, diagnostyczna i pomocnicza 3) opisuje typy siedliskowe lasu 4) wymienia typy lasu charakterystyczne dla poszczególnych typów siedliskowych lasu 5) wskazuje gatunki roślin częste dla typów siedliskowych lasu 6) rozpoznaje gatunki roślin różnicujące typy siedliskowe lasu
19) wykonuje prace z zakresu sztucznego i naturalnego odnowienia lasu	1) wymienia rodzaje odnowienia lasu 2) wymienia zalety oraz wady naturalnego i sztucznego odnowienia lasu 3) wymienia rodzaje samosiewów 4) opisuje rodzaje samosiewów 5) opisuje cięcia przygotowawcze, obsiewne, odsłaniające i uprzążające 6) wymienia czynności wchodzące w skład sztucznego odnowienia lasu 7) wymienia elementy organizacji i techniki prac odnowieniowych 8) opisuje sposoby sadzenia poszczególnych gatunków 9) wymienia terminy sadzenia poszczególnych gatunków
20) wykonuje prace związane z przygotowaniem gleby z uwzględnieniem warunków terenowych	1) wymienia zadania składające się na przygotowanie gleby pod odnowienia, poprawki, uzupełnienia i zalesienia 2) opisuje sposoby przygotowania gleby pod odnowienia, poprawki, uzupełnienia i zalesienia 3) wykonuje ręczne przygotowanie gleby
21) ustala skład gatunkowy upraw leśnych	1) podaje definicję składu gatunkowego zakładanej uprawy 2) dobiera gatunki drzew do planowanej uprawy 3) opisuje gatunki drzew pod względem ich roli w uprawie 4) opisuje formy zmieszania gatunków w uprawie 5) oblicza zapotrzebowanie na sadzonki w więźbie prostokątnej 6) odczytuje z zasad hodowli lasu typy drzewostanów dla różnych typów siedliskowych lasu
22) ocenia udatność upraw leśnych	1) podaje definicję udatności uprawy 2) wymienia kryteria kwalifikacyjne oceny udatności upraw zakładanych sztucznie 3) dokonuje oceny udatności upraw 4) opisuje warunki pełnej udatności upraw 5) wymienia przyczyny nieudatności upraw
23) charakteryzuje uprawy plantacyjne drzew szybko rosnących	1) opisuje sposób prowadzenia upraw plantacyjnych drzew szybko rosnących 2) opisuje plantacje topolowe

24) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne we wszystkich fazach rozwojowych drzewostanów oraz organizuje prace związane z ich wykonaniem	1) definiuje pojęcie i cel pielęgnowania lasu 2) rozróżnia rodzaje selekcji stosowanych podczas pielęgnowania lasu 3) wymienia zasady prowadzenia prac pielęgnacyjnych w drzewostanie 4) wykonuje prace pielęgnacyjne w drzewostanie 5) klasyfikuje stanowisko biosocjalne drzewa w drzewostanie 6) wymienia zasady wyznaczania szlaków operacyjnych 7) wymienia zasady wprowadzania podszytów i dolnego piętra w drzewostanie 8) przedstawia zasady podkrzesywania drzew leśnych
25) określa możliwości zagospodarowania nieużytków i gruntów porolnych	1) opisuje rodzaje nieużytków 2) wymienia przyczyny powstawania nieużytków 3) charakteryzuje ekologiczne aspekty odtwarzania lasu na glebach porolnych 4) opisuje agromelioracje nieużytków porolnych 5) opisuje zalesianie nieużytków porolnych 6) ustala postępowanie pielęgnacyjne w drzewostanach na gruntach porolnych 7) opisuje przebudowę drzewostanów zniszczonych przez grzyby pasożytnicze 8) opisuje zakładanie upraw drugiej generacji na gruntach porolnych
26) organizuje prace związane z rekultywacją gleb zdegradowanych	1) podaje definicję rekultywacji 2) wymienia zabiegi rekultywacyjne 3) ustala odpowiedzialność osób za szkody wyrządzone środowisku 4) opisuje metody rekultywacji terenów zdegradowanych 5) opisuje cechy gruntów zdegradowanych pod względem stosunków wodnych, termicznych i świetlnych 6) wskazuje cechy gruntów zdegradowanych ze względu na środowisko glebowe 7) opisuje metody stabilizacji gruntów pochyłonych (skarp) 8) wymienia zabiegi regulujące stosunki wodne w runtach zdegradowanych
27) wykonuje prace związane z zalesieniami, poprawkami, dolesieniami oraz uzupełnieniami	1) podaje definicję poprawek, uzupełnień, dolesień i zalesień 2) podaje definicję powierzchni zredukowanej niezbędnej do wykonania poprawek, uzupełnień, zalesień i dolesień 3) organizuje prace związane z odnowieniami, zalesieniami, poprawkami, dolesieniami oraz uzupełnieniami 4) opisuje sposoby przygotowania gleby pod odnowienia, zalesienia, poprawki, dolesienia i uzupełnienia 5) opisuje transport sadzonek ze szkółki do miejsca sadzenia 6) opisuje sposoby sadzenia 7) dobiera pory sadzenia poszczególnych gatunków 8) wymienia kryteria wykonania poprawek, uzupełnień, zalesień i dolesień 9) określa sposób oraz terminy wykonania poprawek, uzupełnień, zalesień i dolesień 10) ustala składy gatunkowe zalesień
28) rozróżnia sprzęt, narzędzia, maszyny i urządzenia stosowane w hodowli lasu	1) wymienia sprzęt, narzędzia, maszyny i urządzenia stosowane w pracach szkółkarskich 2) wymienia sprzęt, narzędzia, maszyny i urządzenia stosowane w pracach odnowieniowych 3) wskazuje zastosowanie maszyn i urządzeń stosowanych w hodowli lasu

29) organizuje prace związane z przebudową drzewostanów	1) określa potrzebę przebudowy drzewostanów 2) opisuje sposób przebudowy drzewostanu rębnią I i IIIa 3) opisuje sposób przebudowy drzewostanu rębnią IId I IVd 4) opisuje sposób przebudowy drzewostanu trzebieżą przekształceniową
30) wykonuje prace związane z zakładaniem i pielęgnacją zadrzewień	1) podaje definicję zadrzewień 2) wymienia różnicę między zadrzewieniami a powierzchnią leśną 3) opisuje funkcje zadrzewień 4) wyjaśnia pojęcie ekotonu 5) opisuje funkcje stref ekotonowych 6) dobiera gatunki drzew i krzewów wykorzystywanych do zakładania zadrzewień 7) opisuje formy zmieszania drzew i krzewów w strefach ekotonowych 8) opisuje pielęgnowanie pasów ochronnych w strefach ekotonowych 9) organizuje prace związane z zakładaniem i pielęgnacją zadrzewień
31) dokonuje odbioru wykonanych prac i sporządza ich dokumentację	1) ustala zakres zleconych do wykonania prac 2) sporządza dokumentację odbioru wykonanych prac
32) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań z hodowli lasu: a) obsługuje System Informatyczny Lasów Państwowych (SILP) w zakresie hodowli lasu b) obsługuje rejestrator leśniczego lub urządzenie mobilne obsługujące aplikacje SILP w zakresie hodowli lasu	1) wprowadza dane do SILP w zakresie hodowli lasu 2) wprowadza dane do rejestratora leśniczego lub urządzenia mobilnego obsługującego aplikacje SILP w zakresie hodowli lasu 3) analizuje dane z SILP z zakresu hodowli lasu
LES.02.4. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z ochroną lasu	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) charakteryzuje systematykę, budowę morfologiczną i rozwój owadów określonych w wykazie nr 3	1) przyporządkowuje gatunki szkodliwych owadów leśnych do rzędów i rodzin 2) opisuje budowę morfologiczną owadów 3) opisuje rozwój owadów 4) przedstawia przebieg gradacji owadów 5) wskazuje czynniki wpływające na zmiany liczebności populacji owadów
2) rozpoznaje gatunki zwierząt leśnych określonych w wykazach nr 3 i 7	1) rozpoznaje gatunki płazów, gadów, ptaków, gryzoni na podstawie cech morfologicznych 2) rozpoznaje gatunki szkodliwych owadów leśnych w różnych stadiach rozwojowych na podstawie cech morfologicznych 3) rozpoznaje gatunki szkodliwych owadów leśnych na podstawie obrazu żerowania
3) rozpoznaje gatunki grzybów patogenicznych określonych w wykazie nr 2	1) rozpoznaje gatunki grzybów patogenicznych na podstawie wyglądu owocników 2) rozpoznaje grzyby patogeniczne na podstawie objawów występowania
4) ocenia zagrożenie wywołane przez szkodliwe owady leśne określone w wykazie nr 3 we wszystkich fazach rozwojowych drzewostanu	1) przyporządkowuje szkodliwe owady leśne do grup wyodrębnionych ze względu na sposób żerowania, preferencje pokarmowe, występowanie w poszczególnych fazach rozwojowych drzewostanu, występowanie na roślinach żywicielskich 2) omawia znaczenie gospodarcze grup szkodliwych owadów leśnych 3) wskazuje sposób przeprowadzania prac związanych z kontrolą zagrożenia powodowanego przez szkodliwe owady leśne 4) ustala zagrożenie na podstawie wyników prac kontrolnych

5) ocenia zagrożenie wywołane przez grzyby patogeniczne określone w wykazie nr 2	1) wskazuje sposób przeprowadzania prac związanych z kontrolą występowania grzybów patogenicznych w szkółkach leśnych, uprawach, młodnikach i drzewostanach starszych 2) ustala zagrożenie na podstawie wyników prac kontrolnych
6) rozróżnia sprzęt, narzędzia i urządzenia stosowane w ochronie lasu	1) opisuje sposób użytkowania pułapek stosowanych do odłowu szkodliwych owadów leśnych 2) wskazuje materiały do kontroli skuteczności zabiegów zwalczania szkodliwych owadów leśnych 3) wymienia cechy aparatury do wykonywania oprysków 4) rozróżnia narzędzia stosowane do zabezpieczania drzew przed szkodami powodowanymi przez zwierzęta
7) opracowuje plany prac związanych z ochroną lasu	1) wymienia zadania kierunkowe z zakresu ochrony lasu 2) wymienia rodzaje czynności wchodzących w zakres poszczególnych zadań kierunkowych 3) wskazuje jednostki miar planowanych czynności 4) określa niezbędne informacje potrzebne do opracowania szczegółowego wniosku ochrony lasu
8) organizuje prace związane z wykonywaniem zabiegów profilaktycznych podnoszących odporność drzewostanów: a) charakteryzuje metody profilaktyki stosowane w ochronie lasu b) planuje zadania do wykonania z zakresu zabiegów profilaktycznych podnoszących odporność drzewostanów c) wykonuje prace związane z wykonywaniem zabiegów profilaktycznych podnoszących odporność drzewostanów	1) wyjaśnia cel stosowania zabiegów podnoszących odporność drzewostanów 2) wskazuje działania służące ochronie różnorodności biologicznej w lasach 3) wskazuje zabiegi fitomelioracyjne podnoszące odporność drzewostanów 4) dobiera zabiegi polegające na wzbogacaniu obrzeży lasu, kształtowaniu ekotonów, pozostawianiu kęp starodrzewu 5) wskazuje zabiegi polegające na ochronie pożytecznej fauny owadożerne 6) opisuje metodę ogniskowo-kompleksową ochrony lasu 7) wskazuje czynności z zakresu higieny lasu 8) dobiera zabiegi profilaktyczne do potrzeb drzewostanu 9) ustala sposoby postępowania w drzewostanach uszkodzonych przez pożar 10) ustala sposoby postępowania w drzewostanach uszkodzonych przez czynniki abiotyczne
9) rozpoznaje i szacuje szkody powodowane przez ptaki i ssaki leśne	1) rozpoznaje rodzaje uszkodzeń powodowanych przez gryzonie, ptaki, zajęczaki, zwierzęta kopytne 2) rozpoznaje sprawców uszkodzeń na podstawie obrazu uszkodzeń 3) wskazuje czynniki sprzyjające występowaniu szkód powodowanych przez gryzonie, ptaki, zajęczaki, zwierzęta kopytne 4) wskazuje wpływ uszkodzeń na rozwój drzew i drzewostanu 5) wskazuje rośliny najchętniej uszkadzane przez zwierzęta 6) wykonuje szacunkową ocenę rozmiaru szkód powodowanych przez zwierzęta
10) wykonuje prace związane z ochroną lasu	1) charakteryzuje metody ochrony lasu

przed szkodliwymi czynnikami abiotycznymi i biotycznymi	2) wskazuje wpływ szkodliwych czynników abiotycznych na drzewa i drzewostany 3) wskazuje wpływ szkodliwych czynników biotycznych na drzewa i drzewostany 4) dobiera postępowanie ochronne przed chorobami grzybowymi w szkółkarstwie leśnym 5) dobiera postępowanie ochronne przed chorobami grzybowymi w uprawach, młodnikach i drzewostanach starszych 6) dobiera postępowanie ochronne przed szkodami powodowanymi przez czynniki atmosferyczne 7) dobiera postępowanie ochronne przed szkodami powodowanymi przez czynniki glebowe 8) dobiera postępowanie ochronne przed szkodliwymi owadami leśnymi w szkółkarstwie leśnym 9) dobiera postępowanie ochronne przed szkodliwymi owadami leśnymi w uprawach, młodnikach i drzewostanach starszych 10) dobiera sposoby ochrony przed szkodami powodowanymi przez gryzonie i zwierzęta kopytne
11) wykonuje zabiegi ograniczania liczebności szkodliwych owadów leśnych i przeciwdziałania występowaniu chorób lasu	1) opisuje organizację zabiegów ograniczania liczebności szkodliwych owadów leśnych 2) dobiera sposoby kontroli skuteczności zabiegów ograniczania liczebności szkodliwych owadów leśnych 3) opisuje organizację zabiegów zwalczania grzybów patogenicznych
12) przestrzega zasad stosowania środków chemicznych w leśnictwie	1) klasyfikuje środki ochrony roślin ze względu na ich przeznaczenie, sposób oddziaływania, toksyczność, sposób utrzymywania się na roślinie 2) rozróżnia formy użytkowe środków ochrony roślin 3) wymienia zasady magazynowania, wydawania i stosowania środków ochrony roślin, środków biobójczych i preparatów do rozkładu pni drzew stosowanych w leśnictwie 4) opisuje zasady stosowania repelentów do zabezpieczania drzew przed szkodami powodowanymi przez zwierzęta 5) dobiera sposoby postępowania z opakowaniami po środkach ochrony roślin, środkach biobójczych i preparatach do rozkładu pni drzew 6) odczytuje znaczenie zwrotów ostrzegawczych i piktogramów stosowanych do opisu środków ochrony roślin, środków biobójczych i preparatów do rozkładu pni drzew 7) wymienia przepisy dopuszczające stosowanie środków chemicznych w lasach w danym roku 8) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy podczas posługiwania się środkami ochrony roślin
13) ocenia zagrożenie pożarowe lasu	1) wymienia czynniki kształtujące zagrożenie pożarowe 2) wymienia kryteria przyporządkowania obszarów leśnych do kategorii zagrożenia pożarowego lasu 3) wymienia zasady określania stopnia zagrożenia pożarowego lasu 4) wskazuje działania gospodarcze konieczne do wykonania w zależności od ustalonego stopnia zagrożenia pożarowego
14) stosuje metody zapobiegania pożarom lasu, ich wykrywania i gaszenia	1) wyjaśnia zasady funkcjonowania elementów systemu obserwacyjno-alarmowego nadleśnictw 2) omawia przygotowanie techniczne nadleśnictw do zabezpieczenia przed pożarami 3) dobiera typy pasów przeciwpożarowych i warunki ich stosowania 4) rozróżnia rodzaje pożarów lasu 5) dobiera sposoby i techniki gaszenia pożarów lasu 6) wymienia obowiązki pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe na wypadek pożaru 7) ustala zasady zabezpieczania pożarzysk 8) wymienia straty pożarowe 9) odczytuje na mapach leśnych informacje dotyczące ochrony przeciwpożarowej

15) charakteryzuje rodzaje szkodnictwa leśnego	1) omawia grupy szkodnictwa leśnego 2) opisuje obowiązki Służby Leśnej w zakresie zwalczania wykroczeń i przestępstw 3) wskazuje zadania w zakresie prowadzenia działań mających na celu przeciwdziałanie przejawom szkodnictwa leśnego
16) charakteryzuje uprawnienia Straży Leśnej	1) wymienia obowiązki i uprawnienia Straży Leśnej 2) opisuje postępowanie Straży Leśnej w zakresie zwalczania wykroczeń 3) opisuje postępowanie Straży Leśnej w zakresie zwalczania przestępstw 4) określa zasady współdziałania Straży Leśnej z Policją i innymi służbami
17) uczestniczy w pracach związanych z ochroną lasów przed szkodnictwem leśnym	1) wykonuje działania prewencyjne przeciwdziałające kradzieży drewna i bezprawnemu korzystaniu z lasu, kłusownictwu, niszczeniu i kradzieży mienia 2) wskazuje czynności wykonywane we współpracy z Policją 3) wskazuje uprawnienia innych przyrodniczych służb ochronnych 4) oblicza miąższość i wartość skradzionego drewna
18) dokonuje odbioru wykonanych prac i sporządza ich dokumentację	1) dokonuje odbioru prac z zakresu ochrony lasu 2) sporządza dokumentację prac z zakresu ochrony lasu 3) wykorzystuje SILP przy wykonywaniu zadań z zakresu ochrony lasu
LES.02.5. Prowadzenie gospodarki łowieckiej	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) rozpoznaje gatunki zwierząt łownych określonych w wykazie nr 5: a) rozróżnia gatunki zwierzyny grubej b) rozróżnia gatunki zwierzyny drobnej	1) rozpoznaje gatunki zwierząt łownych na podstawie sylwetki 2) rozpoznaje płeć gatunków zwierzyny grubej na podstawie sylwetki 3) rozpoznaje wiek gatunków zwierzyny grubej na podstawie sylwetki 4) opisuje formę poroża zwierzyny płowej
2) charakteryzuje biologię i etologię zwierząt łownych określonych w wykazie nr 5	1) wskazuje terminy okresów godowych gatunków zwierzyny łownej 2) rozróżnia głosy samców gatunków zwierzyny płowej 3) opisuje etapy rozwoju osobniczego zwierząt łownych 4) opisuje środowisko występowania zwierząt łownych
3) charakteryzuje przepisy prawa łowieckiego	1) wymienia akty prawne regulujące gospodarkę łowiecką 2) wskazuje organy administracji publicznej odpowiedzialne za gospodarkę łowiecką 3) opisuje rodzaje obwodów łowieckich 4) wymienia warunki przynależności do Polskiego Związku Łowieckiego 5) wymienia zadania Polskiego Związku Łowieckiego 6) opisuje zadania Polskiego Związku Łowieckiego
4) określa liczebność zwierzyny łownej określonej w wykazie nr 5	1) rozpoznaje tropy zwierzyny grubej 2) opisuje metody inwentaryzacji zwierzyny grubej 3) wskazuje metody inwentaryzacji gatunków zwierzyny grubej 4) wskazuje cel przeprowadzania inwentaryzacji zwierzyny grubej
5) planuje zagospodarowanie łowisk	1) wymienia działania mające na celu poprawę warunków bytowania zwierzyny 2) wymienia gatunki roślin wykorzystywane do wzbogacania bazy żerowej w łowisku 3) wyjaśnia zasady zagospodarowania poletek łowieckich 4) rozróżnia rodzaje karmy 5) wymienia zasady dokarmiania zwierzyny 6) wyjaśnia cel wykładania soli

6) rozpoznaje szkody łowieckie	1) identyfikuje rodzaje szkód wyrządzanych przez zwierzęta na podstawie obrazu uszkodzeń 2) identyfikuje gatunki zwierząt na podstawie obrazu wyrządzanych przez nie szkód w uprawach i młodnikach 3) wyjaśnia wpływ uszkodzeń powodowanych przez zwierzynę na rozwój uszkodzonych roślin 4) ocenia rozmiar szkód wyrządzanych przez zwierzynę w różnych stadiach rozwojowych drzewostanu 5) wyjaśnia wpływ uszkodzeń powodowanych przez zwierzynę na uprawy i młodniki 6) wymienia akty prawne dotyczące szkód łowieckich
7) uzasadnia potrzebę prowadzenia gospodarki łowieckiej	1) wymienia cele gospodarki łowieckiej 2) uzasadnia potrzebę prowadzenia gospodarki łowieckiej ze względu na konieczność gospodarowania populacjami zwierząt łownych 3) uzasadnia potrzebę prowadzenia gospodarki łowieckiej ze względu na szkody powodowane w gospodarce rolnej i leśnej
8) dobiera urządzenia łowieckie do łowiska	1) opisuje typy urządzeń łowieckich wykorzystywanych do polowań 2) opisuje typy urządzeń łowieckich wykorzystywanych do dokarmiania zwierzyny 3) wyjaśnia zasady lokalizacji urządzeń łowieckich wykorzystywanych do polowań 4) wyjaśnia zasady lokalizacji urządzeń łowieckich wykorzystywanych do dokarmiania zwierzyny
9) określa zasady organizacji polowań	1) rozróżnia polowania indywidualne i zbiorowe 2) wymienia sposoby polowań indywidualnych 3) wymienia sposoby polowań zbiorowych 4) omawia zasady organizacji polowań indywidualnych 5) omawia zasady organizacji polowań zbiorowych 6) rozróżnia rodzaje odstrzałów 7) opisuje zasady etyki łowieckiej 8) wskazuje zwyczaje i tradycje łowieckie stosowane na polowaniach indywidualnych 9) opisuje zwyczaje i tradycje łowieckie stosowane na polowaniach zbiorowych 10) posługuje się pojęciami gwary łowieckiej określonymi w wykazie nr 6 11) rozpoznaje trofea łowieckie
10) charakteryzuje zasady bezpiecznego posługiwania się bronią myśliwską oraz jej przechowywania	1) rozróżnia rodzaje broni myśliwskiej 2) rozróżnia elementy budowy broni myśliwskiej gładkolufowej, gwintowanej i kombinowanej 3) opisuje budowę naboju do broni myśliwskiej gładkolufowej i gwintowanej 4) wymienia zasady posługiwania się bronią myśliwską w czasie polowań indywidualnych i zbiorowych 5) wymienia zasady przechowywania broni myśliwskiej
11) określa możliwości wykorzystania psów myśliwskich w łowiectwie	1) rozróżnia grupy psów myśliwskich 2) omawia cechy użytkowe ras psów myśliwskich 3) wyjaśnia znaczenie psów myśliwskich w łowiectwie 4) wskazuje obowiązki właściciela psa związane z posiadaniem zwierzęcia i opieką nad nim

LES.02.6. Prowadzenie działań związanych z ochroną środowiska oraz funkcjami społecznymi lasu	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) charakteryzuje formy ochrony przyrody	1) wymienia formy ochrony przyrody 2) definiuje poszczególne formy ochrony przyrody 3) wyjaśnia rolę poszczególnych form ochrony przyrody 4) opisuje zasady ustanawiania poszczególnych form ochrony przyrody 5) wymienia gatunki roślin podlegające ochronie gatunkowej ścisłej i częściowej, zgodnie z przepisami prawa dotyczącymi ochrony gatunkowej roślin, w zakresie określonym w wykazie nr 10 6) wymienia gatunki grzybów i porostów podlegające ochronie gatunkowej ścisłej i częściowej, zgodnie z przepisami prawa dotyczącymi ochrony gatunkowej grzybów, w zakresie określonym w wykazie nr 9 i 11 7) wymienia gatunki zwierząt podlegające ochronie gatunkowej ścisłej i częściowej, zgodnie z przepisami prawa dotyczącymi ochrony gatunkowej zwierząt, w zakresie określonym w wykazie nr 7 i 8
2) stosuje sposoby zabezpieczania i ochrony obiektów cennych przyrodniczo	1) rozróżnia obiekty cenne przyrodniczo 2) uzasadnia konieczność zabezpieczania i ochrony obiektów cennych przyrodniczo 3) wskazuje sposoby zabezpieczania i ochrony obiektów cennych przyrodniczo
3) propaguje działania na rzecz ochrony środowiska i ochrony przyrody: a) przedstawia wpływ działań związanych z ochroną przyrody i środowiska na jakość życia społeczeństwa b) charakteryzuje działania Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe na rzecz ochrony przyrody i środowiska naturalnego	1) charakteryzuje program ochrony przyrody dla nadleśnictwa jako element planu urządzenia lasu 2) wskazuje rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko naturalne czynności gospodarczych wykonywanych w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe, w związku z realizacją planu urządzenia lasu
4) określa wpływ turystyki na środowisko leśne	1) opisuje wpływ turystyki i rekreacji na środowisko leśne 2) wskazuje podstawy prawne udostępnienia lasów dla celów turystyczno-rekreacyjnych 3) ocenia przydatność obszarów leśnych dla celów turystyczno-rekreacyjnych 4) wymienia elementy turystyczno-rekreacyjnego zagospodarowania lasu 5) wskazuje działania Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w ramach turystyczno- rekreacyjnego zagospodarowania lasu z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych
5) planuje i dokumentuje działania edukacyjne dotyczące ochrony przyrody	1) opisuje działania edukacyjne dotyczące ochrony przyrody 2) dokumentuje działania edukacyjne dotyczące ochrony przyrody
6) planuje i organizuje prace związane z wykonaniem obiektów edukacji leśnej	1) charakteryzuje obiekty edukacji leśnej z uwzględnieniem możliwości różnych grup odbiorców 2) wymienia możliwości zagospodarowania obszarów leśnych pod kątem wykonywania zadań z zakresu edukacji leśnej społeczeństwa 3) objaśnia zasady tworzenia obiektów edukacji leśnej

7) prowadzi edukację leśną społeczeństwa: a) określa cele edukacji leśnej społeczeństwa b) określa możliwości zagospodarowania lasu pod kątem edukacji leśnej	1) wymienia społeczne funkcje lasu 2) definiuje potrzeby społeczeństwa w zakresie edukacji leśnej 3) wymienia formy edukacji leśnej społeczeństwa 4) rozróżnia metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w edukacji leśnej społeczeństwa 5) dobiera formy działalności edukacyjnej Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe do potrzeb odbiorców w różnych grupach wiekowych 6) wymienia zadania leśnych kompleksów promocyjnych
LES.02.7. Wykonywanie prac pomiarowych i szacunkowych w drzewostanach	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) posługuje się planem urządzenia lasu	1) opisuje obowiązkowe składniki planu urządzenia lasu 2) definiuje okres obowiązywania planu urządzenia lasu 3) wymienia fakultatywne składniki planu urządzenia lasu 4) wymienia etapy opracowywania planu urządzenia lasu 5) opisuje harmonogram prac związanych z opracowywaniem planu urządzenia lasu 6) opisuje poszczególne działy planu urządzenia lasu 7) wykorzystuje informacje zawarte w planie urządzenia lasu
2) posługuje się leśną mapą numeryczną	1) wymienia rodzaje map stosowanych w leśnictwie 2) posługuje się skalą mapy 3) odczytuje znaki i symbole używane do opisu map 4) odczytuje informacje zawarte na mapach 5) lokalizuje swoje położenie w terenie na podstawie mapy
3) określa cechy taksacyjne drzewostanów	1) wymienia cechy taksacyjne określane na podstawie pomiaru drzewostanu 2) wymienia cechy taksacyjne określane na podstawie szacunku wzrokowego 3) opisuje cechy taksacyjne drzewostanu na podstawie pomiarów 4) określa cechy taksacyjne drzewostanu na podstawie szacunku wzrokowego 5) posługuje się przyrządami służącymi do pomiarów cech taksacyjnych drzewostanu 6) posługuje się aplikacją TAKSATOR
4) określa wiek drzew i drzewostanów	1) definiuje sposoby określania wieku drzewa 2) oblicza wiek drzewa 3) definiuje sposoby określania wieku drzewostanu 4) oblicza wiek drzewostanu
5) określa miąższość drzew stojących i leżących	1) podaje podstawowe definicje związane z miąższością drzewa leżącego i stojącego 2) stosuje zasady pomiaru średnicy, pierśnicy, długości i wysokości 3) oblicza miąższość drzewa leżącego wzorem środkowego przekroju i wzorem Hossfelda 4) wykorzystuje tablice miąższości drewna okrągłego do odczytywania miąższości dłużyc 5) stosuje zasady pomiaru wysokości 6) charakteryzuje pojęcie liczby kształtu 7) wykorzystuje pierśnicową liczbę kształtu do obliczenia miąższości drzewa stojącego 8) wykorzystuje tablice kłód odziomkowych i drzew stojących do obliczania miąższości drzewa stojącego 9) oblicza miąższość drzewa stojącego różnymi sposobami 10) interpretuje wyniki odczytywane z tablic miąższości drewna okrągłego i tablic miąższości drzew stojących

6) określa przyrost drzew i drzewostanów	1) posługuje się tablicami zasobności i przyrostu drzewostanu 2) oblicza przyrost grubości drzewa wzorami zwykłymi 3) oblicza przyrost wysokości drzewa i drzewostanu 4) wymienia grupy drzew, które składają się na przyrost miąższości drzewostanu 5) opisuje przyrost bieżący i przeciętny 6) podaje definicję przyrostu przeciętnego rocznego sumarycznej produkcji 7) opisuje metody określania przyrostu miąższości drzewostanu 8) oblicza przyrost miąższości drzewostanu 9) wykorzystuje tablice zasobności do szacunkowego określenia przyrostu miąższości drzewostanu 10) wykonuje pomiary służące do określenia przyrostu masy drzew i drzewostanów
7) określa zasobność drzewostanów	1) wymienia elementy pomiaru przy określaniu miąższości drzewostanu 2) opisuje metody określania zasobności drzewostanów 3) stosuje sposoby zapisywania liczby mierzonych drzew w raptularzu terenowym (sposób piątkowy i dziesiętny) 4) wyjaśnia pojęcie przeciętnego przekroju drzewostanu 5) oblicza pierśnicowe pole przekroju drzewostanu 6) wymienia cechy powierzchni próbnych oraz sposób ich ustalania w terenie 7) oblicza przeciętną pierśnicę drzewostanu 8) oblicza przeciętną, wyrównaną i średnią wysokość drzewostanu 9) oblicza miąższość poszczególnych warstw drzewostanu 10) oblicza czynnik zadrzewienia 11) określa bonitację drzewostanu
8) wykonuje podstawowe prace z zakresu miernictwa	1) wytycza prostą przy użyciu tyczek geodezyjnych 2) dokonuje pomiarów odległości przy pomocy taśmy 3) dokonuje pomiarów odległości przy pomocy dalmierza 4) wytycza kąty proste przy użyciu węgielnicy lub taśmy 5) wykonuje pomiary przy pomocy odczytów satelitarnych
LES.02.8. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z użytkowaniem zasobów leśnych	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) charakteryzuje rodzaje użytków leśnych	1) rozróżnia surowce uboczne dolnych warstw lasu 2) rozróżnia surowce i produkty uboczne otrzymywane z drzew i krzewów leśnych 3) wskazuje możliwości zastosowania użytków leśnych w zależności od ich właściwości użytkowych
2) rozpoznaje rodzaje drewna gatunków określonych w wykazie nr 1	1) rozróżnia elementy makroskopowej budowy drewna 2) rozpoznaje drewno na podstawie jego budowy makroskopowej 3) klasyfikuje drewno w oparciu o jego budowę makroskopową 4) klasyfikuje drewno w oparciu o jego właściwości techniczne 5) wskazuje możliwości zastosowania drewna w gospodarce narodowej w oparciu o jego właściwości techniczne
3) charakteryzuje wady drewna	1) definiuje wady drewna okrągłego 2) wskazuje wpływ wad drewna okrągłego na możliwości zastosowania surowca drzewnego 3) rozpoznaje wady drewna okrągłego na drzewach stojących 4) rozpoznaje wady drewna okrągłego na surowcu drzewnym 5) mierzy wady drewna okrągłego na drzewach stojących 6) mierzy wady drewna okrągłego na surowcu drzewnym

4) planuje cięcia w drzewostanie	1) dobiera metody szacunku brakarskiego drzew na pniu do rodzaju cięć 2) wskazuje tok postępowania w zależności od przyjętej metody szacunku brakarskiego drzew na pniu 3) mierzy pierśnice i wysokości drzew oraz szacuje jakość surowca drzewnego 4) wypełnia raporty terenowy do szacunku brakarskiego drzew na pniu metodą posztuczną na podstawie otrzymanych danych 5) wypełnia raporty terenowy do szacunku brakarskiego drzew na pniu metodą posztuczną na podstawie szacunku wzrokowego oraz wykonanych pomiarów 6) interpretuje informacje zawarte w rocznym planie pozyskania surowca drzewnego (wniosku cięć) 7) wprowadza dane do programu Brakarz 8) wykreśla krzywą wysokości 9) odczytuje wysokość wyrównaną z krzywej wysokości 10) rysuje szkice zrębowe (powierzchni) w panelu SILPweb – szkicownik leśniczego
5) dobiera maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w pracach z zakresu pozyskiwania surowca drzewnego	1) definiuje systemy (metody) pozyskiwania surowca drzewnego 2) definiuje poziomy techniki pozyskiwania surowca drzewnego 3) rozróżnia maszyny i urządzenia stosowane do pozyskiwania surowca drzewnego 4) dobiera maszyny, urządzenia i narzędzia do systemu (metody) pozyskiwania surowca drzewnego 5) dobiera maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w pozyskiwaniu surowca drzewnego do odpowiedniego poziomu techniki 6) dobiera maszyny, urządzenia i narzędzia do fazy rozwojowej i wieku drzewostanu oraz rozmiarów drzew przeznaczonych do wycięcia
6) organizuje i nadzoruje prace związane z pozyskiwaniem surowca drzewnego: a) przygotowuje drzewostan do pozyskiwania surowca drzewnego b) określa zakres obowiązków Służby Leśnej wynikający z prowadzenia nadzoru nad pracami przy pozyskiwaniu surowca drzewnego	1) interpretuje oznaczenia na mapach leśnych w zakresie pozyskiwania surowca drzewnego 2) dobiera technologię pozyskiwania surowca drzewnego do fazy rozwojowej drzewostanu, przyjętego systemu (metody) pozyskiwania surowca drzewnego oraz poziomu techniki 3) wykorzystuje informacje zawarte na szkicu zrębowym (powierzchni) określonym w rocznym planie pozyskania surowca drzewnego (wniosku cięć) 4) wyznacza powierzchnię zrębową 5) dobiera szerokość szlaku operacyjnego oraz odstęp między osiami szlaków operacyjnych do poziomu techniki 6) wyznacza przebieg szlaków operacyjnych w drzewostanie 7) przedstawia zasady przekazywania i odbioru powierzchni cięć zakładom usług leśnych 8) kontroluje przestrzeganie instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac z zakresu gospodarki leśnej w zakresie wykonywania prac przy pozyskiwaniu surowca drzewnego 9) organizuje prace z zakresu pozyskiwania surowca drzewnego w drzewostanach uszkodzonych (w sytuacjach pokłeskowych)

7) planuje skład zespołów roboczych oraz określa ilość sprzętu potrzebnego w procesie pozyskiwania surowca drzewnego	1) dobiera liczbę pracowników zaangażowanych w realizację poszczególnych operacji procesu technologicznego pozyskiwania surowca drzewnego do przyjętego systemu (metody) pozyskiwania surowca drzewnego oraz poziomu techniki 2) ustala zapotrzebowanie na maszyny, urządzenia i narzędzia, w zależności od przyjętego systemu (metody) pozyskiwania surowca drzewnego oraz poziomu techniki 3) oblicza wydajność pracy przy wykonywaniu poszczególnych operacji procesu technologicznego pozyskiwania surowca drzewnego
8) posługuje się pilarką w zakresie niezbędnym do uzyskania uprawnień pilarza drzew: a) wykonuje czynności kontrolno-obsługowe pilarki b) pozyskuje surowiec drzewny przy użyciu pilarki	1) rozróżnia rodzaje pilarek oraz ich zastosowanie 2) charakteryzuje budowę i zasadę działania podstawowych układów pilarki 3) rozróżnia elementy budowy pilarki warunkujące bezpieczeństwo pracy 4) wykonuje obsługę codzienną, cotygodniową i comiesięczną pilarki 5) rozróżnia urządzenia i narzędzia pomocnicze wykorzystywane przy pracy pilarką 6) sprawdza stan techniczny urządzeń i narzędzi pomocniczych wykorzystywanych przy pracy pilarką 7) przygotowuje stanowisko robocze przy ścinie drzew pilarką 8) wykonuje ścinę, obalenie i okrzesywanie drzewa pilarką 9) wykonuje przerzynkę surowca drzewnego pilarką 10) wskazuje zasady pracy przy pozyskiwaniu surowca drzewnego w drzewostanach uszkodzonych (w sytuacjach pokłeskowych)
9) charakteryzuje budowę i wykorzystanie maszyn wielooperacyjnych do pozyskania drewna, np. typu harwester	1) charakteryzuje budowę maszyn wielooperacyjnych 2) określa czynności kontrolno-obsługowe, np. harwestera
10) dobiera maszyny i urządzenia stosowane w pracach z zakresu transportu surowca drzewnego	1) klasyfikuje maszyny i urządzenia do transportu surowca drzewnego 2) rozróżnia sposoby zrywki surowca drzewnego 3) opisuje wpływ poszczególnych sposobów zrywki surowca drzewnego na środowisko leśne 4) wskazuje sposoby ograniczania wpływu zrywki surowca drzewnego na środowisko leśne 5) opisuje maszyny i urządzenia do załadunku i rozładunku surowca drzewnego 6) opisuje maszyny i urządzenia do wywozu surowca drzewnego
11) dobiera sposoby składowania i konserwacji surowca drzewnego	1) rozróżnia rodzaje składnic 2) organizuje prace na składnicach w zależności od ich lokalizacji 3) opisuje sposoby konserwacji surowca drzewnego 4) dobiera sposoby konserwacji surowca drzewnego do potrzeb w zakresie jego ochrony
12) odbiera surowiec drzewny	1) opisuje kategorie grubości i długości surowca drzewnego 2) opisuje sposoby przygotowania surowca drzewnego do pomiaru 3) klasyfikuje surowiec drzewny 4) wykonuje odbiór surowca drzewnego przy użyciu rejestratora leśniczego lub urządzenia mobilnego obsługującego aplikacje SILP
	5) opisuje sposoby cechowania surowca drzewnego 6) odczytuje oznaczenia cyfrowe na płytce stosowanej do cechowania surowca drzewnego 7) oblicza miąższość surowca drzewnego 8) odczytuje z tablic miąższość surowca drzewnego
13) wskazuje potrzeby w zakresie bieżącego utrzymania dróg leśnych	1) rozróżnia elementy konstrukcji drogi 2) rozróżnia rodzaje nawierzchni występujące na drogach leśnych 3) kontroluje bieżący stan dróg leśnych

14) planuje prace związane z pozyskiwaniem leśnych użytków ubocznych	1) wskazuje możliwości pozyskania leśnych użytków ubocznych na podstawie wielkości i jakości bazy surowcowej 2) wskazuje zasady udostępniania terenów leśnych pod kątem pozyskania leśnych użytków ubocznych na użytek własny oraz do celów przemysłowych 3) objaśnia wpływ pozyskania leśnych użytków ubocznych na środowisko naturalne
15) sporządza dokumentację dotyczącą pozyskiwania i sprzedaży surowca drzewnego i użytków ubocznych	1) rozróżnia dokumenty przychodu i rozchodu surowca drzewnego (rejestr odebranego drewna, kwit zrywkowy, kwit podwozowy, kwit wywozowy, asygnata, specyfikacja manipulacyjna, protokół przekazania) 2) rozróżnia dokumenty przychodu i rozchodu produktów użytkowania ubocznego (wykaz odbiorczy produktów nieдрzewnych) 3) sporządza dokumenty przychodu i rozchodu surowca drzewnego (rejestr odebranego drewna, kwit zrywkowy, kwit podwozowy, kwit wywozowy, asygnata, specyfikacja manipulacyjna, protokół przekazania) 4) sporządza dokumenty przychodu i rozchodu produktów użytkowania ubocznego (wykaz odbiorczy produktów nieдрzewnych)
16) dokonuje odbioru wykonanych prac i sporządza ich dokumentację	1) sporządza zlecenie wykonania prac 2) sporządza protokół odbioru prac
17) obsługuje SILP	1) omawia infrastrukturę informatyczną funkcjonującą w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe 2) wyjaśnia zasady komunikacji rejestratora leśniczego lub urządzenia mobilnego obsługującego aplikacje SILP z serwerem nadleśnictwa 3) obsługuje urządzenia peryferyjne wykorzystywane na stanowisku leśniczego 4) posługuje się trybem znakowym (terminalowym) SILP
LES.02.9. Język obcy zawodowy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych) umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie	1) rozpoznaje oraz stosuje środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: a) czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy b) narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych c) procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych d) formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych e) świadczonych usług, w tym obsługi klienta

2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste komunikaty pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje, filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową)	1) określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu albo fragmentu wypowiedzi lub tekstu 2) znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje 3) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu 4) układa informacje w określonym porządku
3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru)	1) opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi 2) przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady) 3) wyraża i uzasadnia swoje stanowisko 4) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze 5) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji
4) uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu: a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych	1) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę 2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia 3) wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób 4) prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi 5) stosuje zwroty i formy grzecznościowe 6) dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji
5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych	1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych) 2) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym 3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym 4) przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację

6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad nauką języka b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne	1) korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego 2) współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe 3) korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno- komunikacyjnych 4) identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy 5) wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa 6) upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznanne słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne
LES.02.10. Kompetencje personalne i społeczne	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) przestrzega zasad kultury i etyki zawodowej podczas realizacji zadań zawodowych	1) wymienia uniwersalne zasady kultury i etyki 2) rozpoznaje przypadki naruszania zasad etyki 3) używa form grzecznościowych w komunikacji pisemnej i ustnej 4) wymienia reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy 5) stosuje zasady etyczne związane z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych
2) planuje wykonanie zadania	1) szacuje czas i budżet zadania 2) planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji 3) realizuje zadania w wyznaczonym czasie 4) dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań
3) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany	1) reaguje elastycznie na nieprzewidziane sytuacje 2) ocenia różne opcje działania 3) wyjaśnia znaczenie zmiany w życiu człowieka
4) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem	1) identyfikuje sytuacje wywołujące stres 2) stosuje pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem 3) wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej 4) określa skutki stresu
5) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	1) charakteryzuje zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w wybranym zawodzie 2) analizuje własne kompetencje 3) wyznacza sobie cele rozwojowe, sposoby i terminy ich realizacji 4) planuje kierunki uczenia się i doskonalenia zawodowego 5) wykorzystuje różne źródła informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych
6) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej	1) charakteryzuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej 2) interpretuje mowę ciała w komunikacji 3) stosuje aktywne metody słuchania
7) stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów	1) opisuje techniki twórczego rozwiązywania problemu 2) stosuje techniki twórczego rozwiązywania problemu 3) przedstawia alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele
8) współpracuje w zespole	1) ustala warunki wykonania zadań 2) dzieli się zadaniami 3) angażuje się w realizację przypisanych zadań

LES.02.11. Organizacja pracy małych zespołów	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) planuje i organizuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	1) dokonuje analizy przydzielonych zadań 2) planuje pracę zespołu 3) kieruje pracą zespołu 4) kontroluje wykonanie przydzielonych zadań
2) dobiera osoby do wykonania poszczególnych zadań	1) rozpoznaje kompetencje i umiejętności osób pracujących w zespole 2) rozdziela zadania według umiejętności i kompetencji członków zespołu
3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań	1) stosuje techniki komunikowania się w zespole 2) stosuje zasady delegowania uprawnień
4) monitoruje i ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań	1) kontroluje jakość wykonanych zadań według przyjętych kryteriów 2) analizuje jakość wykonywanych zadań zawodowych 3) udziela informacji zwrotnej
5) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy	1) wskazuje rozwiązania techniczne i organizacyjne poprawiające warunki i jakości pracy 2) wprowadza zmiany w organizacji poprawiające warunki i jakość pracy

Wykazy

Wykaz nr 1. Wykaz drzew i krzewów leśnych (wybór)

Lp.	Gatunek	Znajomość cech rozpoznawczych						
		liście/igły	nieulistnione pędy	kora	drewno	siewka	nasiona	szyszki
1.	berberys zwyczajny	x						
2.	bez czarny	x						
3.	bez koralowy	x						
4.	bluszcz pospolity	x						
5.	brzoza brodawkowata	x	x	x	x	x	x	
6.	brzoza omszona	x	x				x	
7.	buk zwyczajny	x	x	x	x	x	x	
8.	cis pospolity	x			x	x	x	
9.	czeremcha amerykańska	x					x	
10.	czeremcha zwyczajna	x					x	
11.	dagleźja zielona	x			x		x	x
12.	dąb bezszypułkowy	x	x	x	x	x	x	
13.	dąb szypułkowy	x	x				x	
14.	dąb czerwony	x		x	x		x	
15.	dereń świdwa	x						
16.	głóg dwuszyjkowy	x					x	
17.	głóg jednoszyjkowy	x					x	

18.	grab pospolity	x	x	x	x	x	x	
19.	grusza pospolita	x	x	x				
20.	irga zwyczajna	x						
21.	jabłoń dzika	x	x	x				
22.	jałowiec pospolity	x			x		x	
23.	jarzab brekinia	x						
24.	jarzab mączny	x						
25.	jarzab pospolity	x						
26.	jarzab szwedzki	x						
27.	jesion wyniosły	x	x	x	x	x	x	
28.	jeżyna pospolita	x						
29.	jodła pospolita	x			x	x	x	x
30.	kalina koralowa	x						
31.	klon jawor	x	x	x	x	x	x	
32.	klon polny	x					x	
33.	klon zwyczajny	x	x	x	x	x	x	
34.	kłokoczka południowa	x						
35.	kosodrzewina	x					x	x
36.	kruszyna pospolita	x						
37.	leszczyna pospolita	x					x	
38.	lipa drobnolistna	x	x	x	x	x	x	
39.	lipa szerokolistna	x	x				x	
40.	modrzew europejski	x			x	x	x	x
41.	olsza czarna	x	x	x	x	x	x	
42.	olsza szara	x						

43.	olsza zielona	x						
44.	porzeczka agrest	x						
45.	porzeczka alpejska	x						
46.	porzeczka czarna	x						
47.	porzeczka zwyczajna	x						
48.	rokitnik zwyczajny	x						
49.	róża dzika	x						
50.	różanecznik żółty	x						
51.	sosna czarna	x					x	x
52.	sosna limba	x					x	x
53.	sosna smołowa	x						x
54.	sosna wejmutka	x					x	x
55.	sosna zwyczajna	x			x	x	x	x
56.	szalkak pospolity	x						
57.	śliwa tarnina	x						
58.	świerk pospolity	x			x	x	x	x
59.	topola biała	x	x	x				
60.	topola czarna	x						
61.	topola osika	x						
62.	trzmielina brodawkowata	x						
63.	trzmielina pospolita	x						
64.	wawrzynek wilczełyko	x						
65.	wiąz górski	x	x	x	x	x	x	
66.	wiąz pospolity	x	x				x	
67.	wiąz szypułkowy	x	x				x	

68.	wiciokrzew pomorski	x						
69.	wiciokrzew pospolity	x						
70.	wierzba biała	x	x	x	x			
71.	wierzba iwa	x						
72.	wierzba krucha	x						
73.	wierzba pięciopęcikowa	x						
74.	wierzba purpurowa	x						
75.	wierzba siwa	x						
76.	wierzba szara	x						
77.	wierzba trójęcikowa	x						
78.	wierzba uszata	x						
79.	wierzba wiciowa	x						
80.	wiśnia karłowata	x						
81.	wiśnia ptasia (czereśnia)	x						

Wykaz nr 2. Wykaz eksponatów fitopatologicznych (wybór)

Lp.	Patogen	Eksponat
Zbiór podstawowy		
1.	mumifikacja żołędzi	uszkodzone żołędzie
2.	zgorzel grzybowa siewek	objawy porażenia siewek sosny lub buka
3.	huba korzeniowa /korzeniowiec wieloletni	zgnilizna drewna świerkowego owocniki
4.	opieńkowa zgnilizna korzeni	ryzomorfy sadzunki z widocznym przeżywieniem w szyi korzeniowej
5.	osutki sosny	igły z owocnikami stadium konidialnego i workowego
6.	skrętał sosny	zdeformowane pędy z widocznym miejscem infekcji
7.	mączniak dębu	liście z nalotem grzybni, z owocnikami stadium workowego
8.	zamieranie pędów sosny	pędy z objawami porażenia
9.	rdza kory sosny / obwar sosny	przeżywiony fragment drewna (przekrój)
10.	holenderska choroba wiązu / grafioza	fragment drewna ze śladami zatkanych naczyń
11.	huba sosny	owocnik z fragmentem drewna przekrój poprzeczny strzały z widoczną zgnilizną / dziuplą
12.	huba pospolita	owocnik z fragmentem drewna
13.	huba ogniowa	owocnik z fragmentem drewna
14.	sinizna drewna	fragment drewna okrągłego lub tarcicy z widocznym przebarwieniem
Zbiór uzupełniający		
1.	pleśnienie nasion	nasiona z objawami chorobowymi
2.	osutki gatunków drzew iglastych (poza sosną)	igły z owocnikami stadium konidialnego i workowego
3.	pomór topoli	pędy z objawami porażenia
4.	staśmienie pędów świerka	pędy z widocznym zniekształceniem
5.	zamieranie pędów innych gatunków drzew (poza zamieraniem pędów sosny)	pędy z objawami porażenia
6.	rdza pęcherzykowata igieł sosny	uigłony pęd z objawami porażenia
7.	rak jodły	zniekształcenie na strzale lub pędzie
8.	rak modrzewia	zniekształcenie na strzale
9.	hubka szorstka	owocnik z fragmentem drewna
10.	huba siarkowa	owocnik z fragmentem drewna
11.	porek brzozy	owocnik z fragmentem drewna
12.	hubka wielobarwna	owocnik z fragmentem drewna
13.	jemioła	fragment krzaka z widocznym miejscem wrośnięcia w pędy
14.	kanianka	pędy rośliny żywicielskiej oplecione przez pasożyta
15.	łuskiwnik	pędy
16.	lakownica spłaszczona, lakownica lśniaca	owocnik z fragmentem drewna
17.	gmatwek dębu	owocnik z fragmentem drewna
Choroby kompleksowe		
1.	drzewostanów dębowych	
2.	drzewostanów bukowych	
3.	drzewostanów brzozowych	
4.	drzewostanów jesionowych	

Wykaz nr 3. Wykaz owadów o znaczeniu gospodarczym (wybór)

Lp.	Gatunek	Złóże jaj	Larwa	Poczwarka	Imago	Obraz żerowania
Zbiór podstawowy						
1.	barczatka sosnówka	+	+	+	+	
2.	borecznik rudy	+			+	
3.	borecznik sosnowiec	+	+	+	+	
4.	brudnica mniszka	+	+	+	+	
5.	cetyniec mniejszy				+	+
6.	cetyniec większy				+	+
7.	choinek szary				+	+
8.	chrabąszcz majowy		+	+	+	
9.	czterooczek świerkowiec				+	+
10.	drwalnik paskowany				+	+
11.	guniak czerwczyk		+	+	+	
12.	kornik drukarz				+	+
13.	kornik ostrozębny				+	+
14.	ogłodek brzoźowiec				+	+
15.	ogrodnica niszczylistka				+	
16.	opietki				+	
17.	osnuja gwiaździsta				+	
18.	poproch cetyniak	+	+	+	+	
19.	przyplaszczek granatek		+		+	+
20.	smolik sosnowiec				+	+
21.	smolik znaczony				+	+
22.	strzygonia choinówka	+	+	+	+	
23.	szeliniak sosnowiec				+	+
24.	zwójka sosnoweczka				+	+
25.	zwójka zieloneczka				+	
Zbiór uzupełniający						
1.	brudnica nieparka	+	+	+	+	
2.	chrabąszcz kasztanowiec		+	+	+	
3.	hurmak olchowiec				+	
4.	igłówka sosnowa					+
5.	jesionowiec pstry				+	+
6.	kornik drukarczyk				+	+
7.	kornik sześćozębny				+	+
8.	korowiec sosnowy		+		+	
9.	krytoryjek olchowiec				+	+
10.	kuprówka rudnica				+	+
11.	listnik zmiennobarwny				+	
12.	miedziak sosnowiec				+	
13.	ogłodek wiązowiec				+	+
14.	opaślik sosnowiec				+	
15.	osnuja sadzonkowa				+	+
16.	osnuja świerkowa					+
17.	owocówka żółodzióweczka					+
18.	piędzik przedzimek				+	
19.	piędzik siewierak				+	
20.	pochwik modrzewiowiec			+		
21.	przezierniki				+	
22.	rębacze				+	
23.	rolnice		+		+	
24.	rynnica topolowa				+	
25.	rytel pospolity				+	+
26.	rytownik dwuzębny				+	+
27.	rytownik pospolity				+	+

28.	rzemlik osinowiec				+	+
29.	rzemlik topolowiec				+	+
30.	sieciech niegłębek				+	
31.	słonik żółdziowiec					+
32.	smolik drągowinowiec				+	+
33.	smolik szyszkowiec					+
34.	spuszczel domowy				+	+
35.	szarek siwy				+	
36.	szczotecznicza szarawka			+	+	
37.	szyszeń pospolity					+
38.	ścigi				+	+
39.	trociniarka czerwica		+		+	
40.	trziennik olbrzym				+	
41.	turkuć podjadek		+		+	
42.	tycz cieśla				+	
43.	wałkarz lipczyk		+		+	
44.	wykarczak				+	+
45.	zawisak borowiec		+	+	+	
46.	zmiennik				+	
47.	zmorsznik				+	
48.	zwójka odroślecza				+	+
49.	zwójka pędówka				+	+
50.	zwójka żywiczanecka				+	+
51.	żerdzianka sosnowka				+	+

Wykaz nr 4. Wykaz roślin runa leśnego (wybór)
Część A

Grupy żywnościowe (troficzne) siedlisk				
Bory	Bory mieszane	Lasy mieszane	Lasy	Lasy łęgowe
Bs chrobotki, widłoząb miotlasty, wrzós pospolity, kostrzewa owcza, szczotlika siwa				
Bśw borówka czernica, gajnik lśniący, siódmaczek leśny, pszeniec zwyczajny, śmiatek pogięty, rókiet pospolity, borówka brusznica, kostrzewa owcza	BMśw poziomka pospolita, płonnik strojny, szczawik zajęczy, trzcinnik leśny, orlica pospolita, konwalia majowa, rókiet pospolity, śmiatek podgięty, widłoząb miotlasty	LMśw przylaszczka pospolita, zawilec gajowy, perłówka zwisła, dąbrówka rozłogowa, jastrzębiec leśny, szczawik zajęczy, konwalia dwulistna, trzcinnik leśny, zachyłka trójkątna	Lśw gajowiec żółty, marzanka wonna, żankiel zwyczajny, turzyca orzęsiona, miódunka ćma, czworolist pospolity, kopytnik pospolity, zawilec gajowy, szczawik zajęczy, sałanik leśny, perłówka zwisła	
Bw bagnó zwyczajne, borówka bagienna, borówka czernica, borówka brusznica, rókiet pospolity, izgrzyca przyziemna, wrzós pospolity	BMw tojeść pospolita, trzęslica modra, torfowiec całolistny, płonnik pospolity, konwalia dwulistna, orlica pospolita, siódmaczek leśny, borówka czernica, gajnik lśniący, szczawik zajęczy	LMw sit rozpierzchły, sit skupiony, turzyca zajęcza, trzęslica modra, turzyca pospolita, siódmaczek leśny, szczawik zajęczy, trzcinnik leśny, przylulia leśna	Lw jaskier kosmaty, czyściec leśny, kopytnik pospolity, czwartowa pospolita, zawilec narcyzowy, ziarnopłon wiosenny, pokrzywa zwyczajna, narecznica	Lł przylulia czepna, jasnota plamista, jeżyna popielica, ziarnopłon wiosenny, złoć żółta, kokorycz pełna, śledziennica skrętolistna, merzyk fałdowany, bluszcz kurdybanek, kostrzewa olbrzymia, kopytnik pospolity, miódunka ćma
Bb żurawina błotna, modrzewnica zwyczajna, płonnik sztywny, borówka czernica, borówka brusznica, bagnó zwyczajne	BMb bagnó zwyczajne, płonnik pospolity, wełnianka pochwowata, płonnik pospolity borówka czernica, rókietnik pospolity, konwalia dwulistna, orlica pospolita, gajnik lśniący, szczawik zajęczy	LMb siedmiopalecznik błotny, bobrek trojlistkowy, czernień błotna, torfowiec Girgensohna, torfowiec błotny, płonnik pospolity, konwalia dwulistna	Oł turzyca błotna, kosaciec żółty, turzyca pospolita, knieć błotna, szalej jadowity, psianka słodkogórz, gorysz błotny, przylulia błotna, tojeść bukietowa, tojeść pospolita	Ołj knieć błotna, psianka słodkogórz, kozłek lekarski, chmiel zwyczajny, śledziennica skrętolistna, pokrzywa zwyczajna, czyściec leśny, kosaciec żółty, bluszcz kurdybanek, kopytnik pospolity, bodziszek cuchnący

Grupy wilgotnoś- ciowe siedlisk	suche	świeże	wilgotne	bagienne
--	-------	--------	----------	----------

Część B

mchy i porosty

- 1) chrobotki;
- 2) gajnik lśniący;
- 3) merzyk fałdowany;
- 4) płonnik pospolity;
- 5) płonnik strojny;
- 6) płonnik sztywny;
- 7) rokieta pospolity;
- 8) rokieta pospolity;
- 9) torfowiec błotny;
- 10) torfowiec całolistny;
- 11) torfowiec Girgensohna;
- 12) widłoząb miotlasty.

paprocie

- 1) nercznica samcza;
- 2) orlica pospolita;
- 3) zachyłka trójkątna.

trawy

- 1) izgrzyca przyziemna;
- 2) perlówka zwisła;
- 3) szczotlicha siwa;
- 4) śmiełek pogięty;
- 5) trzcinnik leśny;
- 6) trzęślica modra;
- 7) turzycza błotna;
- 8) turzycza orzęsiona;
- 9) turzycza pospolita;
- 10) turzycza zajęcza.

rośliny zielne

- 1) bagno zwyczajne;
- 2) bluszczyk kurdybanek;
- 3) bobrek trójlistkowy;
- 4) bodziszek cuchnący;
- 5) borówka bagienna;
- 6) borówka brusznica;
- 7) borówka czernica;
- 8) chmiel zwyczajny;
- 9) czartawa pospolita;
- 10) czermień błotna;
- 11) czworolist pospolity;
- 12) czyściec leśny;
- 13) dąbrówka rozłogowa;
- 14) gajowiec żółty;
- 15) gorysz błotny;
- 16) jaskier kosmaty;
- 17) jasnota plamista;
- 18) jastrzębiec leśny;
- 19) jeżyna popielica;
- 20) knieć błotna;
- 21) kokorycz pełna;

- 22) konwalia majowa;
- 23) konwalijka dwulistna;
- 24) kopytnik pospolity;
- 25) kosaciec żółty;
- 26) kostrzewa olbrzymia;
- 27) kostrzewa owcza;
- 28) kozłek lekarski;
- 29) marzanka wonna;
- 30) miodunka ćma;
- 31) modrzewnica zwyczajna;
- 32) pokrzywa zwyczajna;
- 33) poziomka pospolita;
- 34) przylaszczka pospolita;
- 35) przytulia błotna;
- 36) przytulia czepna;
- 37) przytulia leśna;
- 38) psianka słodkogórz;
- 39) pszeniec zwyczajny;
- 40) sałatnik leśny;
- 41) siedmiopalecznik błotny;
- 42) siódmaczek leśny;
- 43) sit rozpierzchły;
- 44) sit skupiony;
- 45) szalej jadowny;
- 46) szczawik zajęczy;
- 47) śledziennica skrętolistna;
- 48) tojeść bukietowa;
- 49) tojeść pospolita;
- 50) welnianka pochwowata;
- 51) wrzos pospolity;
- 52) zawilec gajowy;
- 53) zawilec narcyzowy;
- 54) ziarnopłon wiosenny;
- 55) złoć żółta;
- 56) żankiel zwyczajny;
- 57) żurawina błotna.

Wykaz nr 5. Wykaz zwierząt łownych

Lp.	Nazwa polska	Sylwetka cechy morfologiczne	Tropy	Odgłosy	Trofea	Objawy żerowania	Ślady bytowania
1.	bażant	+					
2.	borsuk	+	+				+
3.	cyraneczka	+					
4.	czernica	+					
5.	daniel	+	+	+	+	+	+
6.	dzik	+	+	+	+	+	+
7.	dziki królik	+	+				
8.	gęś białoczelna	+					
9.	gęś gęgawa	+					
10.	gęś zbożowa	+					
11.	głowienka	+					
12.	gołąb grzywacz	+					
13.	jarząbek	+					
14.	jeleń szlachetny	+	+	+	+	+	+
15.	jeleń sika	+		+	+	+	+
16.	jenot	+					
17.	krzyżówka	+					
18.	kuna domowa	+					
19.	kuna leśna	+					
20.	kuropatwa	+					
21.	lis	+	+				+
22.	łoś	+	+	+	+	+	+
23.	łyska	+					
24.	muflon	+	+		+		
25.	norka amerykańska	+					
26.	piżmak	+	+				+
27.	sarna	+	+	+	+	+	+
28.	słonka	+					
29.	szakał złocisty	+					
30.	szop pracz	+					
31.	tchórz zwyczajny	+					
32.	zając szarak	+	+				

Wykaz nr 6. Wykaz wybranych pojęć gwary łowieckiej (wybór)

- 1) babrzysko – miejsce kąpieli dzików i jeleni;
- 2) badylarz – samiec łosia o porożu w formie odnóg a nie łopat;
- 3) badyle – kończyny jelenia, łosia, daniela;
- 4) bałuchy / gały / patry – oczy zająca;
- 5) biegi – nogi zwierzyny czarnej;
- 6) bekowisko – okres, miejsce godów u danieli;
- 7) bielenie – zdejmowanie skóry z upolowanego zwierzęcia;
- 8) bukowisko – okres godowy u łosi;
- 9) cewki – kończyny samy;
- 10) chłyst – młody samiec jelenia, odganiający przez byka od chmary łań;
- 11) chwost – ogon muflona lub pęk długich włosów na końcu ogona dzika;
- 12) ciek – nogi kuraków, np. kuropatwy;
- 13) dzikarz – pies używany do polowań na dziki;
- 14) farba – krew zwierzyny;
- 15) fajki – kły wyrastające z górnej szczęki dzika;
- 16) fiołek – gruczoł zapachowy u lisa, znajdujący się przy nasadzie ogona;
- 17) fartuszek – owłosienie wokół narządów płciowych kozy (samicy samy);
- 18) gach – dorosły samiec zająca;
- 19) grandle – szczątkowe kły w szczęcie u jeleniowatych;
- 20) guzikarz – młody kozioł o porożu w kształcie niskich stożków, guzików;
- 21) gwizd – ryj dzika;
- 22) huczka – okres godowy u dzików;
- 23) klępa – samica łosia, łosza;
- 24) kniazienie – odgłos wydawany przez przerażonego zająca;
- 25) kobyłarz – bardzo duży wilk;
- 26) kwiat – ogon zwierzyny płowej i borsuka;
- 27) kwiatek – biała sierść na końcu ogona lisa;
- 28) lampy – oczy wilka;
- 29) latarnia – głowa wilka;
- 30) lira – ogon cietrzewia;
- 31) liszka – samica lisa;
- 32) lustro, lusterko – jasna sierść na pośladkach u zwierzyny płowej, u nasady ogona, talerz;
- 33) łopatacz – samiec łosia o porożu w formie łopat;
- 34) łosza – samica łosia, klępa;
- 35) łoszak – młody łos;
- 36) łyżka – ucho zwierzyny płowej;
- 37) miot – kolejne z pędzeń na polowaniu zbiorowym;
- 38) myłkus – samiec zwierzyny płowej o zniekształconym, zdeformowanym porożu;
- 39) nagananka – naganianie uczestniczący w polowaniu, płoszący zwierzynę w kierunku myśliwych;
- 40) na kulawy sztych – na ukos z przodu;
- 41) na sztych – na wprost z przodu, przodem;
- 42) niedolisek – młody lis;
- 43) odyniec – samiec dzika powyżej czwartego roku życia;
- 44) omyk – ogon zająca;
- 45) organista – byk, pierwszy rozpoczynający rykowisko;
- 46) oręż – fajki i szable dzika;
- 47) ostatni kęs – zielona część rośliny, którą wkłada się upolowanej zwierzynie roślinożernej do pyska;
- 48) parkoty – okres godowy u zająca;
- 49) parostki – poroże rogacza;
- 50) perły – charakterystyczne wyrostki kostne na porożu u jeleniowatych;
- 51) perukarz – kozioł o zdeformowanym porożu w formie narośli pokrytej scypulem;
- 52) pędzel – kiść dłuższych włosów u nasady penisa jelenia, muflona, dzika;
- 53) pędzenie – naganianie zwierzyny przez nagankę;
- 54) piastun – młody niedźwiedź, pozostający z matką do następnego roku;
- 55) pokot – ogół upolowanej zwierzyny, ułożony na zakończenie polowania z zachowaniem myśliwskiej hierarchii gatunków;
- 56) polano – ogon wilka;

- 57) ponowa – świeży śnieg;
- 58) posoka – farba, krew zwierzyny grubej;
- 59) przelatek – dzik w drugim roku życia;
- 60) przezimek - lis w drugim roku życia;
- 61) rapcie – racice dzika;
- 62) rykowisko – okres godowy jeleni;
- 63) samura – stara samica dzika żyjąca samotnie;
- 64) skoki – nogi zająca;
- 65) słuchy – uszy zająca;
- 66) suknia – sierść zwierzyny płowej i dzika;
- 67) szable – kły dzika wyrastające z żuchwy;
- 68) ślimy – rogi muflona;
- 69) świece – oczy żubra, zwierzyny płowej, kozicy, muflona i dzika;
- 70) szydlarz – samiec jeleniowatych o porożu bez odnóg;
- 71) tabakiera – zakończenie gwizdu, nos u dzika;
- 72) troki – rodzaj wielorzemykowych pęt, zazwyczaj skórzanych lub sznurkowych, służących do noszenia upolowanego ptactwa;
- 73) wachlarz – ogon koguta głuszca;
- 74) wietrznik – nos psa i zwierząt drapieżnych;
- 75) wiosła – nogi ptaków wodnych;
- 76) wizurka – przecinka w lesie umożliwiającą obserwację lub oddanie strzału;
- 77) zapady – wieczorne przyloty samców głuszca na tokowisko;
- 78) zbuchtowana ziemia – kawałek ziemi, z której dziki zdarły darń;
- 79) złom – odłamana gałązka z drzewa lub krzewu charakterystycznego dla łowiska, w którym upolowano zwierzę;
- 80) zrzut – tyka poroża zrzucana przez samce jeleniowatych.

Wykaz nr 7. Wykaz zwierząt chronionych z wyjątkiem owadów (wybór)

Lp.	Nazwa polska	Ochrona		Sylwetka cechy morfologiczne	Tropy	Odgłosy	Ślady bytowania
		ściśła	częściowa				
1.	bielik	+		+			
2.	blotniak łąkowy	+		+			
3.	blotniak stawowy	+		+			
4.	blotniak zbożowy	+		+			
5.	bocian biały	+		+			
6.	bocian czarny	+		+			
7.	bogatka	+		+			
8.	bóbr europejski		+	+	+		
9.	brzegówka	+		+			
10.	cietrzew	+		+			
11.	czajka	+		+			
12.	czapla biała	+		+			
13.	czapla siwa		+				
14.	czarnogłówka	+		+			
15.	czubatka	+		+			
16.	dudek	+		+			
17.	dzięcioł białogrzbisty	+		+			
18.	dzięcioł białoszyi	+		+			
19.	dzięcioł czarny	+		+			
20.	dzięcioł duży	+		+			
21.	dzięcioł średni	+		+			
22.	dzięcioł trójpalczasty	+		+			
23.	dzięcioł zielonosiwy	+		+			
24.	dzięcioł zielony	+		+			
25.	dzięciołek	+		+			
26.	gadożer	+		+			
27.	gawron	+		+			
28.	gil	+		+			
29.	głuszec	+		+		+	
30.	gniewosz plamisty	+		+			
31.	grzebiuszka ziemna	+		+			
32.	jastrząb	+		+			
33.	jaszczurka zielona	+		+			
34.	jaszczurka zwinka		+	+			
35.	jaszczurka żyworodna		+	+			
36.	jerzyk	+		+			
37.	jeż wschodni		+	+			

38.	jeź zachodni		+	+			
39.	kania czarna	+		+			
40.	kania ruda	+		+			
41.	kawka	+		+			
42.	kobuz	+		+			
43.	kos	+		+			
44.	kowalik	+		+			
45.	kozica	+		+	+	+	+
46.	kraska	+		+			
47.	krogulec	+		+			
48.	kruk		+	+			
49.	kukułka	+		+			
50.	kumak górski	+		+			
51.	kumak nizinny	+		+			
52.	łabędź niemy	+		+			
53.	mazurek	+		+			
54.	modraszka	+		+			
55.	mysikrólik	+		+			
56.	myszolów	+		+			
57.	niedźwiedź brunatny	+		+	+	+	+
58.	orlik grubodzioby	+		+			
59.	orlik krzykliwy	+		+			
60.	orzechówka	+		+			
61.	orzeł przedni	+		+			
62.	orzełek	+		+			
63.	padalec zwyczajny		+	+			
64.	paszkot	+		+			
65.	pełzacz leśny	+		+			
66.	pliszka siwa	+		+			
67.	przepiórka	+		+			
68.	puchacz	+		+			
69.	pustułka	+		+			
70.	puszczyk	+		+			
71.	puszczyk mszarny	+		+			
72.	puszczyk uralski	+		+			
73.	raróg	+		+			
74.	ropucha szara	+		+			
75.	rudzik	+		+			
76.	rybołów	+		+			
77.	ryś	+		+	+	+	+
78.	rzekotka drzewna	+		+			
79.	salamandra plamista		+	+			
80.	sikora lazurowa	+		+			

81.	sikora uboga	+		+			
82.	sokół wędrowny	+		+			
83.	sosnówka	+		+			
84.	sójka	+		+			
85.	sóweczka	+		+			
86.	sroka		+	+			
87.	szpak	+		+			
88.	śmieszka	+		+			
89.	świstak tatrzański	+		+		+	
90.	traszka górską		+	+			
91.	traszka grzebieniasta	+		+			
92.	traszka karpacka	+		+			
93.	traszka zwyczajna		+	+			
94.	trzmiełojad	+		+			
95.	uszatka	+		+			
96.	wąż eskulapa	+		+			
97.	wiewiórka pospolita		+				
98.	wilga	+		+			
99.	wilk	+		+	+	+	+
100.	włochatka	+		+			
101.	wrona siwa		+	+			
102.	wróbel	+		+			
103.	zając bielak	+		+	+	+	
104.	zaskroniec		+	+			
105.	zięba	+		+			
106.	zimorodek	+		+			
107.	żbik	+		+	+	+	+
108.	żmija zygzakowata		+	+			
109.	żołna	+		+			
110.	żółw błotny	+		+			
111.	żubr	+		+	+	+	+
112.	żuraw	+		+			

Wykaz nr 8. Wykaz owadów chronionych (wybór)
Ochrona ścisła

Ważki (*Odonata*)

- 1) trzepla zielona;
- 2) iglica mała;
- 3) zalotka spłaszczona;
- 4) zalotka większa;
- 5) żagnica zielona;
- 6) żagnica północna.

Modliszki (*Mantodea*)

- 1) modliszka zwyczajna.

Chrząszcze (*Coleoptera*)

- 1) biegacz urozmaicony;
- 2) biegacz Zawadzkiego;
- 3) bogatek wspaniały;
- 4) kozioróg dębosz;
- 5) nadobnica alpejska;
- 6) pływak szerokobrzeżek;
- 7) pachnica dębowa;
- 8) tęcznik marszczony;
- 9) tęcznik ziarenkowaty.

Motyle (*Lepidoptera*)

- 1) barczatka kataks;
- 2) czerwonończyk fioletek;
- 3) czerwonończyk nieparek;
- 4) modraszek arion;
- 5) modraszek eros (*eroides*);
- 6) modraszek gniady;
- 7) modraszek nausitous;
- 8) modraszek telejus;
- 9) niepylak apollo;
- 10) niepylak mnemozyna.

Ochrona częściowa

Chrząszcze (*Coleoptera*)

- 1) biegacz gładki;
- 2) biegacz zielonożłoty;
- 3) biegacz wspaniały;
- 4) biegacz leśny;
- 5) biegacz skórzasty;
- 6) poraj;
- 7) jelonek rogacz;
- 8) kozioróg bukowiec;
- 9) tęcznik mniejszy;
- 10) tęcznik liszkarz;
- 11) zmorsznik olbrzymi;
- 12) sprężyk rdzawy.

Motyle (*Lepidoptera*)

- 1) paż żeglarski.

Blonkoskrzydłe (*Hymenoptera*)

- 1) mrówka rudnica;
- 2) mrówka ćmawa.

Wykaz nr 9. Wykaz grzybów (wybór)

Lp.	Nazwa polska	Jadalne	Trujące	Ochrona	
				częściowa	ściśła
zbiór podstawowy					
1.	bocznik mikołajkowy				+
2.	borowik ceglastopory	+			
3.	borowik korzeniasty				+
4.	borowik szatański				+
5.	borowik szlachetny	+			
6.	borowik żółtobrązowy podgat. królewski				+
7.	czernidłak kołpakowaty		+		
8.	czubajka kania	+			
9.	goryczak żółciowy		+		
10.	gwiazdosz workowaty				+
11.	koźlarz babka	+			
12.	koźlarz czerwony	+			
13.	krowiak podwinięty		+		
14.	lisówka pomarańczowa		+		
15.	maślak trydencki				+
16.	maślak zwyczajny	+			
17.	mleczaj rydz	+			
18.	mleczaj wełnianka		+		
19.	muchomor czerwony		+		
20.	muchomor sromotnikowy		+		
21.	muchomor wiosenny		+		
22.	muchomor zielonawy		+		
23.	opieńka miodowa	+			
24.	opieńka torfowiskowa				+
25.	pieczarka polna	+			
26.	pieprznik jadalny	+			
27.	pniarek lekarski				+
28.	podgrzybek brunatny	+			
29.	podgrzybek złotawy	+			
30.	purchawica olbrzymia	+			
31.	sarniak sinostopy				+
32.	sarniak szorstki				+
33.	smardz jadalny			+	
34.	sromotnik bezwstydnny		+		
35.	tęgoscór korzeniasty				+

36.	tęgoskór korzeniasty				+
37.	trufla wgłębiona				+
38.	żagiew korzonkowa				+

zbiór uzupełniający					
1.	berłóweczka łuskowata				+
2.	czareczka długotrzonowa				+
3.	czarka jurajska				+
4.	dwupierścieniak cesarski				+
5.	gwiazda wieloporowa				+
6.	jamkówka białobrząza				+
7.	kolczakówka kasztanowata				+
8.	koronica ozdobna				+
9.	krążkówka żyłkowana				+
10.	miękuś szafrowy				+
11.	pomarańczowiec bladożółty				+
12.	porojęzyk dębowy				+
13.	powłocznik białofioletowy				+
14.	późnoporka czerwieniejąca				+
15.	promieniak wilgociomierz				+
16.	szaraczek sosnowy				+
17.	szkieletnica wonna				+
18.	szyszkowiec łuskowaty	+			
19.	wilgotnica czapeczkowata				+
20.	żyłkowiec różowawy				+

Wykaz nr 10. Wykaz roślin chronionych (wybór)

Lp.	Nazwa polska	Ochrona	
		ściśła	częściowa
1.	bagno zwyczajne		+
2.	bażyna czarna		+
3.	brzoza ojcowska	+	
4.	chamedafne północna		+
5.	ciemniżyca zielona		+
6.	cis pospolity		+
7.	czosnek niedźwiedzi		+
8.	długosz królewski	+	
9.	goryczka trojeściowa		+
10.	jarzab brekinia		+
11.	jarzab szwedzki		+
12.	jęczmnik zwyczajny	+	
13.	kłokoczka południowa	+	
14.	lilia złotogłów	+	
15.	listera jajowata		+
16.	mącznica lekarska	+	
17.	mieczyk dachówkowaty	+	
18.	mikołajek nadmorski	+	
19.	milek wiosenny	+	
20.	nasieźrzał pospolity	+	
21.	obrazki plamiste	+	
22.	obuwik pospolity	+	
23.	parzydło leśne		+
24.	pełnik europejski	+	
25.	pióropusznik strusi		+
26.	podrzeń żebrowiec		+
27.	pokrzyk wilcza jagoda		+
28.	rojnik pospolity	+	
29.	rosiczka długolistna	+	

30.	rosiczka okrągłolistna	+	
31.	rosiczka owalna	+	
32.	rosiczka pośrednia	+	
33.	sasanka wiosenna	+	
34.	sosna kosodrzewina		+
35.	sosna limba		+
36.	szachownica kostkowana	+	
37.	śnieżyca wiosenna		+
38.	śnieżyczka przebiśnieg	+	
39.	tojad mocny	+	
40.	wawrzynek wilcze łycio		+
41.	wiciokrzew pomorski		+
42.	widłak goździsty		+
43.	widłak jałowcowaty		+
44.	woskownica europejska	+	

Wykaz nr 11. Wykaz porostów objętych ochroną częściową (wybór)

- 1) brodawczka zwyczajna;
- 2) chrobotek leśny;
- 3) chrobotek reniferowy;
- 4) płucnica islandzka.

WARUNKI REALIZACJI KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE TECHNIK LEŚNIK

Szkoła prowadząca kształcenie w zawodzie zapewnia pomieszczenia dydaktyczne z wyposażeniem odpowiadającym technologii i technice stosowanej w zawodzie, aby zapewnić osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego oraz umożliwić przygotowanie absolwenta do wykonywania zadań zawodowych.

Wyposażenie szkoły niezbędne do realizacji kształcenia w kwalifikacji LES.02. Gospodarowanie zasobami leśnymi:

Pracownia hodowli lasu wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do internetu i z pakietem programów biurowych, projektorem multimedialnym,
- przekroje przedstawiające profile glebowe,
- termometry: zwykły, maksymalny, minimalny i glebowy, kwasomierz glebowy,
- zestawy roślin charakteryzujących typy siedliskowe lasu,
- zbiory nasion i szyszek,
- materiały dydaktyczne zawierające pędy, kwiaty, owoce, nasiona,
- klucze do rozpoznawania drzew i krzewów leśnych,
- atlasy drzew i krzewów leśnych,
- materiały dydaktyczne przedstawiające fazy rozwojowe drzewostanów,
- filmy dydaktyczne dotyczące nasiennictwa, szkółkarstwa, sztucznego i naturalnego odnowienia lasu, zalesień, zadrzewień i plantacji, pielęgnowania lasu i rębni,
- zasady hodowli lasu,
- katalog norm czasu pracy,
- instrukcję bezpieczeństwa higieny pracy przy wykonywaniu prac z zakresu gospodarki leśnej.

Pracownia ochrony lasu wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do internetu i z pakietem programów biurowych, projektorem multimedialnym,
- zbiory fitopatologiczne,
- materiały dydaktyczne prezentujące owady pasożytnicze i drapieżne, zbiory entomologiczne przedstawiające stadia rozwojowe owadów, gabloty z eksponatami szkodliwych owadów leśnych, zbiory żerowisk owadów, klucze do oznaczania owadów, atlasy owadów,
- materiały dydaktyczne prezentujące karmniki, pojniki, skrzynki lęgowe dla ptaków i schrony dla nietoperzy, lub ich modele,
- filmy dydaktyczne dotyczące zapobiegania pożarom lasów, czynnikom abiotycznym, szkodliwym owadom leśnym, szkodom powodowanym przez zwierzęta,
- instrukcję przeciwpożarową i instrukcję ochrony lasu,
- instrukcję bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac z zakresu gospodarki leśnej,
- katalog norm czasu pracy.

Pracownia łowiectwa wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do internetu i z pakietem programów biurowych, projektorem multimedialnym,
- filmy dydaktyczne o tematyce łowieckiej,
- mapy zagospodarowania łowisk, modele urządzeń łowieckich,
- spreparowane żuchwy jeleniowatych do oznaczania wieku zwierząt,
- zestawy trofeów myśliwskich zwierząt łownych,
- zestaw przekrojów amunicji myśliwskiej, egzemplarze akcesoriów myśliwskich,
- nagrania dźwiękowe głosów zwierząt, nagrania dźwiękowe sygnałów i muzyki myśliwskiej,
- tablice z tropami zwierząt oraz innymi znakami bytowania,
- zestaw materiałów, preparatów i narzędzi do zabezpieczania uprawy młodników przed szkodami wyrządzanymi przez zwierzyinę łowną.

Pracownia urządzania lasu wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do internetu i z pakietem programów biurowych oraz z dostępem do bazy szkoleniowej SILP,

- leśną mapę numeryczną, komplet tyczek geodezyjnych, taśmy geodezyjne i szpilki, węgielnice pentagonalne, szkieletniki, średnicomierze, wysokościomierze, dalmierze, taśmy miernicze,
- plan urządzenia lasu, tablice zasobności i przyrostu drzewostanu, tablice miąższości drzew stojących,
- instrukcję zarządzania lasu, mapę gospodarczo-przeglądową, tematyczne mapy przeglądowe,
- świder Presslera.

Pracownia użytkowania lasu wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do internetu i z pakietem programów biurowych, projektorem multimedialnym,
- tematyczne mapy leśne, rejestratory leśniczego lub inne urządzenia mobilne obsługujące aplikację SILP z oprogramowaniem, drukarkę do rejestratora leśniczego,
- wysokościomierze, taśmy miernicze, średnicomierze, zestaw do cechowania drewna, pilarkę,
- materiały dydaktyczne przedstawiające maszyny wielooperacyjne, jak również ciągniki zrywkowe i urządzenia do zrywki drewna, próbki rodzajów (gatunków) drewna w różnych przekrojach (z korą i bez kory),
- atlasy do rozpoznawania drewna, eksponaty przedstawiające wady drewna okrągłego, tablice miąższości drewna okrągłego, tablice miąższości drzew stojących,
- instrukcję bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac z zakresu gospodarki leśnej, katalog norm czasu pracy.

Wypożyczenie niezbędne w celu przygotowania do uzyskania uprawnień w zakresie posługiwania się pilarką spalinową:

- pilarka z kluczami i sprzętem do ostrzenia łańcucha tnącego (jedna pilarka dla dwóch uczniów),
- siekiera (jedna siekiera dla dwóch uczniów),
- kliny (cztery kliny dla dwóch uczniów),
- obracak (jeden obracak dla dwóch uczniów),
- haki (dwa haki dla dwóch uczniów),
- kleszcze (dwa kleszcze dla dwóch uczniów),
- tyczka kierunkowa i urządzenia do ściągania drzew zawieszonych: przeciągnik linowy typu tirfor, liny, wielokrążki (jeden zestaw na grupę),
- kanistry na olej i paliwo lub jeden kompaktowy z osprzętem do tankowania (jeden na grupę),
- wykaszarka spalinowa wraz z osprzętem, w tym zawieszona na barki, komplet noży tnących (jeden zestaw na grupę),
- odzież robocza (jeden komplet dla jednego ucznia),
- środki ochrony osobistej (jeden komplet dla jednego ucznia),
- apteczka pierwszej pomocy (jedna na grupę).

Szkoła umożliwia przeprowadzenie zajęć terenowych zarówno na powierzchniach zrębowych, jak i trzebieżowych. Wielkość powierzchni musi zapewniać możliwość obalenia i okrzuszenia odpowiedniej liczby drzew na zrębie i w trzebieżach, umożliwiając nabycie właściwych umiejętności przez każdego ucznia. Zajęcia terenowe z obsługi wykaszarek spalinowych odbywają się na uprawach leśnych.

Pracownia biologii leśnej wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do internetu i z pakietem programów biurowych, projektorem multimedialnym,
- materiały dydaktyczne prezentujące: budowę komórek i tkanek roślinnych, budowę kwiatów, kwiatostanów owoców i owocostanów oraz rośliny chronione,
- zielniki roślin zielnych, krzewów i drzew,
- klucze do oznaczania drzew i krzewów, atlasy gatunków drzew, krzewów i roślin zielnych,
- filmy dydaktyczne dotyczące budowy komórek i tkanek roślinnych, cykli rozwojowych mszaków, paprotników i roślin nasiennych,
- eksponaty zoologiczne,
- materiały dydaktyczne prezentujące zwierzęta chronione, barwne atlasy owadów i kręgowców, zbiory entomologiczne,
- filmy dydaktyczne dotyczące budowy komórek i tkanek zwierzęcych.

Pracownia Systemu Informatycznego Lasów Państwowych (SILP) wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do bazy szkoleniowej SILP,
- stanowiska komputerowe dla uczniów z dostępem do bazy szkoleniowej SILP (jedno stanowisko dla jednego ucznia),
- drukarkę do wydruku dokumentów z SILP.

Pracownia maszynoznawstwa leśnego wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do internetu i z pakietem programów biurowych, projektorem multimedialnym,
- materiały dydaktyczne lub modele przedstawiające maszyny leśne do uprawy gleby, ochrony lasu, pozyskiwania i transportu drewna, zrywki i wywozu,
- materiały dydaktyczne prezentujące podzespoły maszyn,
- model pilarki spalinowej,
- model kosy spalinowej (wykaszarki),
- suwmiarkę,
- instrukcję bhp przy wykonywaniu prac z zakresu gospodarki leśnej,
- katalog norm czasu pracy.

Szkoła zapewnia dostęp do harwestera lub forwardera lub symulatora harwestera lub forwardera.

Uczeń jest przygotowywany do uzyskania uprawnień w zakresie posługiwania się pilarką spalinową.

Miejsce realizacji praktyk zawodowych: jednostki organizacyjne Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Liczba tygodni przeznaczonych na realizację praktyk zawodowych: 8 tygodni (280 godzin).

MINIMALNA LICZBA GODZIN KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO DLA KWALIFIKACJI WYODRĘBNIONEJ W ZAWODZIE 1)

LES.02. Gospodarowanie zasobami leśnymi	
Nazwa jednostki efektów kształcenia	Liczba godzin
LES.02.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	30
LES.02.2. Podstawy leśnictwa	60
LES.02.3. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z hodowlą lasu	360
LES.02.4. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z ochroną lasu	240
LES.02.5. Prowadzenie gospodarki łowieckiej	30
LES.02.6. Prowadzenie działań związanych z ochroną środowiska oraz funkcjami społecznymi lasu	60
LES.02.7. Wykonywanie prac pomiarowych i szacunkowych w drzewostanach	180
LES.02.8. Organizowanie i prowadzenie prac związanych z użytkowaniem zasobów leśnych	330
LES.02.9. Język obcy zawodowy	60
Razem	1350
LES.02.10. Kompetencje personalne i społeczne ²⁾	
LES.02.11. Organizacja pracy małych zespołów ²⁾	

¹⁾W szkole liczbę godzin kształcenia zawodowego należy dostosować do wymiaru godzin określonego w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, przewidzianego dla kształcenia zawodowego w danym typie szkoły, zachowując minimalną liczbę godzin wskazanych w tabeli dla efektów kształcenia właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie.

²⁾Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

C. ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1.	Wykaz wybranych aktów prawnych
ZAŁĄCZNIK 2.	Informacja o sposobie organizacji i przeprowadzania egzaminu zawodowego
ZAŁĄCZNIK 3.	Wzór deklaracji przystąpienia do egzaminu zawodowego dla ucznia/słuchacza/absolwenta
ZAŁĄCZNIK 3a.	Wzór deklaracji dla absolwenta, którego szkoła została zlikwidowana oraz dla osoby, która ukończyła KKZ – w przypadku likwidacji podmiotu prowadzącego ten KKZ
ZAŁĄCZNIK 3b.	Wzór deklaracji dla osoby, która ukończyła KKZ oraz dla osoby uczestniczącej w kwalifikacyjnym kursie zawodowym, który kończy się nie później niż na 6 tygodni przed pierwszym dniem terminu głównego egzaminu zawodowego
ZAŁĄCZNIK 3c.	Wzór deklaracji dla osoby przystępującej do egzaminu eksternistycznego zawodowego, osoby dorosłej – uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych
ZAŁĄCZNIK 3d.	Wzór deklaracji dla ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność, kształcącego się w zawodzie, dla którego przewidziano zawód o charakterze pomocniczym
ZAŁĄCZNIK 4.	Wzór wniosku o wgląd do pracy egzaminacyjnej egzaminu zawodowego
ZAŁĄCZNIK 5.	Wzór wniosku zdającego o wgląd do dokumentacji stanowiącej podstawę wszczęcia unieważnienia egzaminu zawodowego
ZAŁĄCZNIK 6.	Wzór wniosku o weryfikację sumy punktów egzaminu zawodowego
ZAŁĄCZNIK 7.	Wzór wniosku o dopuszczenie do egzaminu eksternistycznego zawodowego
ZAŁĄCZNIK 7a.	Wzór wniosku o dopuszczenie do egzaminu zawodowego (uczestnik przygotowania zawodowego dorosłych)
ZAŁĄCZNIK 8.	Wzór wniosku o przystąpienie do egzaminu zawodowego w terminie dodatkowym
ZAŁĄCZNIK 9.	Wykaz Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych
ZAŁĄCZNIK 10.	Wykaz zawodów, w zakresie których nie przeprowadza się egzaminu eksternistycznego zawodowego

ZAŁĄCZNIK 1. Wykaz wybranych aktów prawnych

- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 910)
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 60, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1327)
- ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2215)
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1482)
- ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781)
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. poz. 730)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu zawodowego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1707)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. poz. 316, z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. poz. 991, z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2019 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. poz. 1700, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 226)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 kwietnia 2009 r. w sprawie ramowego programu szkolenia kandydatów na egzaminatorów, sposobu prowadzenia ewidencji egzaminatorów oraz trybu wpisywania i skreślania egzaminatorów z ewidencji (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1305 z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. poz. 652)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 sierpnia 2019 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych (Dz. U. poz. 1717)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. poz.1578, z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69, z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 kwietnia 2014 r. w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych (Dz. U. poz. 497)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. poz. 391)
- rozporządzenie Rady Ministrów z 13 sierpnia 2019 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania (Dz. U. poz. 1636)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 sierpnia 2019 r. w sprawie warunków, jakie musi spełnić osoba ubiegająca się o uzyskanie dyplomu zawodowego albo dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. poz. 1731, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2019 r. poz. 310).

ZAŁĄCZNIK 2. Informacja o sposobie organizacji i przeprowadzania egzaminu zawodowego

Zgodnie z §15 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu zawodowego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie informacja dotycząca sposobu organizacji i przeprowadzania egzaminu zawodowego jest ogłaszana nie później niż 20 sierpnia roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym jest przeprowadzany egzamin zawodowy i publikowana na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej www.cke.gov.pl

ZAŁĄCZNIK 3. Wzór deklaracji przystąpienia do egzaminu zawodowego dla ucznia/ słuchacza/ absolwenta

Uwaga: deklaracja dotyczy egzaminu w jednej kwalifikacji, osoba przystępująca do egzaminu w więcej niż jednej kwalifikacji wypełnia deklarację dla każdej kwalifikacji osobno

jestem ☐ uczniem ☐ słuchaczem ☐ absolwentem

.....
miejscowość, data

d	d	m	m	r	r	r	r
---	---	---	---	---	---	---	---

Dane osobowe ucznia/słuchacza/absolwenta (wypełnić drukowanymi literami):

Nazwisko:

Imię (imiona):

Data urodzenia:
d d m m r r r r

Numer PESEL:

w przypadku braku numeru PESEL - seria i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość

Adres korespondencyjny (wypełnić drukowanymi literami):

miejscowość:

ulica i numer domu:

kod pocztowy i poczta: -

nr telefonu:

Adres poczty elektronicznej:

Deklaruję przystąpienie do egzaminu zawodowego w terminie głównym*

* ☐ w sesji Zima (deklarację składa się do 15 września 20... r.)

☐ w sesji Lato (deklarację składa się do 7 lutego 20... r.)

w kwalifikacji

.....	
-------	-------

symbol kwalifikacji zgodny
z podstawą programową
szkolnictwa zbranżowego

.....
nazwa kwalifikacji

wyodrębnionej w zawodzie

.....					
-------	-------	-------	-------	-------	-------

symbol cyfrowy zawodu

.....
nazwa zawodu

Do egzaminu będę przystępować*

☐ po raz pierwszy

☐ po raz kolejny w części pisemnej

☐ po raz kolejny w części praktycznej

Ubiegam się o dostosowanie warunków egzaminu* ☐ TAK / ☐ NIE

Do deklaracji dołączam*:

☐ Orzeczenie/opinię publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej (w przypadku występowania dysfunkcji)

☐ Zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza* (w przypadku choroby lub niesprawności czasowej)

☐ Świadectwo ukończenia szkoły

.....
*właściwe zaznaczyć

Potwierdzam przyjęcie deklaracji

.....
czytelny podpis

.....
Pieczęć szkoły

.....
data, czytelny podpis osoby przyjmującej

Obowiązek informacyjny wynikający z art. 13 i 14 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, w zakresie przeprowadzania egzaminu zawodowego, zgodnie z przepisami ustawy o systemie oświaty oraz aktami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie, został spełniony poprzez zamieszczenie klauzuli informacyjnej na stronie internetowej właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej.

ZAŁĄCZNIK 3a. Wzór deklaracji dla absolwenta, którego szkoła została zlikwidowana oraz osoby, która ukończyła KKZ w przypadku likwidacji podmiotu prowadzącego ten KKZ

Uwaga: deklaracja dotyczy egzaminu w jednej kwalifikacji, osoba przystępująca do egzaminu w więcej niż jednej kwalifikacji wypełnia deklarację dla każdej kwalifikacji osobno

- ☐
- Jestem absolwentem/ absolwentka***
- szkoły, która została zlikwidowana

nazwa i adres szkoły:

- ☐ **Ukończyłem/ukończyłam*** kwalifikacyjny kurs zawodowy, który był prowadzony przez podmiot zlikwidowany

miesiąc i rok ukończenia kwalifikacyjnego kursu zawodowego:

przewodzonego przez

miejsowość, data

$$\begin{array}{cccccccc} \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot \\ d & d & m & m & r & r & r & r \end{array}$$

Dane osobowe absolwenta/ osoby, która ukończyła KKZ (wypełnić drukowanymi literami):

Nazwisko:

Imię (imiona):

Data urodzenia:

$$d \quad d \quad m \quad m \quad r \quad r \quad r \quad r$$

Numer PESEL:

w przypadku braku numeru PESEL - seria i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość

Adres korespondencyjny (wypełnić drukowanymi literami):

miejsowość:

ulica i numer domu:

kod pocztowy i poczta:

nr telefonu:

Adres poczty elektronicznej

Deklaruję przystąpienie do egzaminu zawodowego w terminie głównym*

- ☐
- w sesji Zima (deklarację składa się do 15 września 20... r.)

- ☐
- w sesji Lato (deklarację składa się do 7 lutego 20... r.)

w kwalifikacji

symbol kwalifikacji zgodny
z podstawą programową
szkolnictwa branżowego

nazwa kwalifikacji

wyodrębnionej w zawodzie

symbol cyfrowy zawodu

nazwa zawodu

Do egzaminu będę przystępować*

- ☐ po raz pierwszy

- ☐ po raz kolejny w części pisemnej

- po raz kolejny w części praktycznej

Ubiegam się o dostosowanie warunków egzaminu* ☐ **TAK** / ☐ **NIE**

Do deklaracji dołączam*:

- Świadectwo ukończenia szkoły

- ☐ Zaświadczenie o ukończeniu KKZ

- ☐ Orzeczenie/opinię publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej (w przypadku występowania dysfunkcji)

- ☐ Zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza* (w przypadku występowania dysfunkcji lub w przypadku choroby lub niesprawności czasowej)

czytelny podpis

**właściwe zaznaczyć*

Potwierdzam przyjęcie deklaracji

data, czytelny podpis osoby przyjmującej

Pieczeć oke

Obowiązek informacyjny wynikający z art. 13 i 14 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, w zakresie przeprowadzania egzaminu zawodowego, zgodnie z przepisami ustawy o systemie oświaty oraz aktami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie, został spełniony poprzez zamieszczenie klauzuli informacyjnej na stronie internetowej właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej.

Uwaga: deklaracja dotyczy egzaminu w jednej kwalifikacji, osoba przystępująca do egzaminu w więcej niż jednej kwalifikacji wypełnia deklarację dla każdej kwalifikacji osobno

 miejscowość, data

- Nazwa i adres organizatora KKZ

Nazwisko: _____

Imię (imiona):

[illegible][illegible]

w przypadku braku numeru PESEL - seria i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość

Adres korespondencyjny (wypełnić drukowanymi literami):

[illegible]

ulica i numer domu: _____

kod pocztowy i poczta:

	-	
--	---	--

nr telefonu:

Adres poczty elektronicznej

Deklaruję przystąpienie do egzaminu zawodowego w terminie głównym*

- ☐
- w sesji Zima (deklarację składa się do 15 września..... r.)

- ☐ w sesji Lato (deklarację składa się do 7 lutego r.)

w kwalifikacji

symbol kwalifikacji zgodny
z podstawą programową
szkolnictwa branżowego

nazwa kwalifikacji

wyodrębnionej w zawodzie

symbol cyfrowy zawodu

nazwa zawodu

Do egzaminu będę przystępować*

- ☐ po raz pierwszy ☐ po raz kolejny w części pisemnej ☐ po raz kolejny w części praktycznej

☐ Mam zdany egzamin zawodowy z następującej kwalifikacji wyodrębnionej w tym zawodzie:

symbol kwalifikacji zgodny
z podstawą programową

nazwa kwalifikacji

Ubiegam się o dostosowanie warunków egzaminu* ☐ TAK / ☐ NIE

Do deklaracji dołączam*:

- ☐ Certyfikat kwalifikacji zawodowej uzyskany po zdaniu egzaminu zawodowego w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w tym zawodzie
- ☐ Zaświadczenie o ukończeniu KKZ
- ☐ Zaświadczenie potwierdzające występowanie dysfunkcji wydane przez lekarza
- ☐ Zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza* (w przypadku choroby lub niesprawności czasowej)

.....
czytelny podpis

**właściwe zaznaczyć*

Potwierdzam przyjęcie deklaracji

.....
Pieczęć podmiotu prowadzącego KKZ

data, czytelny podpis osoby przyjmującej

Obowiązek informacyjny wynikający z art. 13 i 14 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, w zakresie przeprowadzania egzaminu zawodowego, zgodnie z przepisami ustawy o systemie oświaty oraz aktami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie, został spełniony poprzez zamieszczenie klauzuli informacyjnej na stronie internetowej właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej.

ZAŁĄCZNIK 3c. Wzór deklaracja dla osoby, przystępującej do egzaminu eksternistycznego zawodowego oraz osoby dorosłej – uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych

- ☐ Jestem osobą dorosłą, która jest uczestnikiem ☐ praktycznej nauki zawodu dorosłych*/ ☐ przyuczenia do pracy dorosłych*
- ☐ Jestem osobą dorosłą, która co najmniej dwa lata kształciła się lub pracowała w zawodzie, w którym wyodrębniono kwalifikację, którą chcę potwierdzić*
- ☐ Posiadam świadectwo/inny dokument wydane za granicą* potwierdzające wykształcenie średnie/wykształcenie zasadnicze zawodowe/ uznane za równorzędne świadectwu szkoły ponadgimnazjalnej/ /ponadpodstawowej w drodze nostryfikacji

miejsowość, data

d	d	m	m	r	r	r	r		

Dane osobowe (wypełnić drukowanymi literami):

Nazwisko:

Imię (imiona):

Data urodzenia:

d	d	m	m	r	r	r	r		
---	---	---	---	---	---	---	---	--	--

Numer PESEL:

w przypadku braku numeru PESEL – seria i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość

Adres korespondencyjny (wypełnić drukowanymi literami):

miejsowość:

ulica i numer domu:

kod pocztowy i poczta: -

nr telefonu z kierunkowym:

adres poczty elektronicznej:

Deklaruję przystąpienie do egzaminu zawodowego w terminie głównym*

☐ w sesji Zima (deklarację składa się do 15 września 20.... r.)

☐ w sesji Lato (deklarację składa się do 7 lutego 20.....r.)

w kwalifikacji

----------------------	----------------------

symbol kwalifikacji zgodny
z podstawą programową
szkolnictwa branżowego

nazwa kwalifikacji

wyodrębnionej w zawodzie

----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

symbol cyfrowy zawodu

nazwa zawodu

Do egzaminu będę przystępować*

☐ po raz pierwszy

☐ po raz kolejny w części pisemnej

☐ po raz kolejny w części praktycznej

☐ Mam zdany egzamin zawodowy z następującej kwalifikacji wyodrębnionej w tym zawodzie:

----------------------	----------------------

symbol kwalifikacji zgodny
z podstawą programową

nazwa kwalifikacji

Ubiegam się o dostosowanie warunków egzaminu* ☐ TAK / ☐ NIE

Do deklaracji dołączam*:

☐ Certyfikat kwalifikacji zawodowej uzyskany po zdaniu egzaminu zawodowego w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w tym zawodzie

☐ Zaświadczenie potwierdzające występowanie dysfunkcji wydane przez lekarza

☐ Zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza* (w przypadku choroby lub niesprawności czasowej)

*właściwe zaznaczyć

czytelny podpis

Potwierdzam przyjęcie deklaracji

Pieczęć oke

data, czytelny podpis osoby przyjmującej

Obowiązek informacyjny wynikający z art. 13 i 14 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, w zakresie przeprowadzania egzaminu zawodowego, zgodnie z przepisami ustawy o systemie oświaty oraz aktami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie, został spełniony poprzez zamieszczenie klauzuli informacyjnej na stronie internetowej właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej.

ZAŁĄCZNIK 3d. Wzór deklaracji dla ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność, kształcącego się w zawodzie, dla którego przewidziano zawód o charakterze pomocniczym

Uwaga: deklaracja dotyczy egzaminu w jednej kwalifikacji, osoba przystępująca do egzaminu w więcej niż jednej kwalifikacji wypełnia deklarację dla każdej kwalifikacji osobno

.....
miejscowość, data

d	d	m	m	r	r	r	r
---	---	---	---	---	---	---	---

Dane osobowe ucznia (wypełnić drukowanymi literami):

Nazwisko:

Imię (imiona):

Data urodzenia:

Numer PESEL:

w przypadku braku numeru PESEL - seria i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość

Adres korespondencyjny (wypełnić drukowanymi literami):

miejscowość:

ulica i numer domu:

kod pocztowy i poczta: -

nr telefonu:

Adres poczty elektronicznej:

Deklaruję przystąpienie do egzaminu zawodowego w terminie głównym*

☐ w sesji Zima (deklarację składa się do 15 września 20.... r.)

☐ w sesji Lato (deklarację składa się do 7 lutego 20.... r.)

☐ w kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, w którym się kształcę*

.....	.	
-------	---	-------

symbol kwalifikacji zgodny
z podstawą programową
szkolnictwa branżowego

.....
nazwa kwalifikacji

.....							
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

symbol cyfrowy zawodu

.....
nazwa zawodu

☐ w kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie o charakterze pomocniczym przewidzianym dla zawodu, w którym się kształcę*

.....	.	
-------	---	-------

symbol kwalifikacji zgodny
z podstawą programową
szkolnictwa branżowego

.....
nazwa kwalifikacji

.....							
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

symbol cyfrowy zawodu

.....
nazwa zawodu

Do egzaminu będę przystępować*

☐ po raz pierwszy

☐ po raz kolejny w części pisemnej

☐ po raz kolejny w części praktycznej

Ubiegam się o dostosowanie warunków egzaminu* ☐ TAK / ☐ NIE

Do deklaracji dołączam*:

☐ Orzeczenie/opinię publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej (w przypadku występowania dysfunkcji)

☐ Zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza* (w przypadku choroby lub niepełności czasowej)

*właściwe zaznaczyć

.....
czytelny podpis

Obowiązek informacyjny wynikający z art. 13 i 14 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, w zakresie przeprowadzania egzaminu zawodowego, zgodnie z przepisami ustawy o systemie oświaty oraz aktami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie, został spełniony poprzez zamieszczenie klauzuli informacyjnej na stronie internetowej właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej.

ZAŁĄCZNIK 4. Wzór wniosku o wgląd do pracy egzaminacyjnej egzaminu zawodowego

.....
miejscowość data

.....
imię i nazwisko wnioskującego

.....
adres wnioskującego do korespondencji: kod pocztowy, miejscowość, ul. numer domu

.....
nr telefonu wnioskującego

.....
adres poczty elektronicznej

Dyrektor Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej

w/we

WNIOSEK O WGLĄD DO PRACY EGZAMINACYJNEJ* EGZAMINU ZAWODOWEGO

Na podstawie art. 44zzzt ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1327) składam wniosek o wgląd do pracy egzaminacyjnej*

imię i nazwisko zdającego:

numer PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

symbol kwalifikacji zgodny z
podstawą programową

.....
nazwa kwalifikacji

przeprowadzanego w terminie

Dotyczy części
egzaminu ☐ pisemnej ☐ praktycznej

Zaznaczyć część egzaminu stawiając „X”

Uprzejmie proszę o wyznaczenie terminu i miejsca dokonania wglądu.

.....
podpis zdającego lub rodziców niepełnoletniego zdającego

* Praca egzaminacyjna obejmuje:

- zadania i odpowiedzi zdającego zapisane i zarchiwizowane po części pisemnej w elektronicznym systemie przeprowadzania egzaminu zawodowego
- kartę oceny z części praktycznej oraz dokumentację, gdy jest to rezultat wykonania zadania na części praktycznej egzaminu

Obowiązek informacyjny wynikający z art. 13 i 14 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, w zakresie przeprowadzania egzaminu zawodowego, zgodnie z przepisami ustawy o systemie oświaty oraz aktami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie, został spełniony poprzez zamieszczenie klauzuli informacyjnej na stronie internetowej właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej.

ZAŁĄCZNIK 5. Wzór wniosku zdającego o wgląd do dokumentacji stanowiącej podstawę wszczęcia unieważnienia egzaminu zawodowego

CZĘŚĆ A. Wypełnia zdający

.....
miejscowość

.....
data

.....
imię i nazwisko zdającego

numer PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....
adres zdającego do korespondencji (miejscowość, ulica, kod pocztowy, poczta))

.....
numer telefonu zdającego

.....
e-mail zdającego

Dyrektor

Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w/we

**WNIOSEK ZDAJĄCEGO O WGLĄD DO DOKUMENTACJI STANOWIĄCEJ PODSTAWĘ WSZCZĘCIA
UNIEWAŻNIANIA/UNIEWAŻNIENIA EGZAMINU**

W związku z uzyskaną informacją o zamiarze unieważnienia / unieważnieniu* egzaminu zawodowego w części praktycznej egzaminu w zakresie kwalifikacji

(symbol
i nazwa
kwalifikacji)

--

na podstawie art. 44zzzq ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1327) składam **wniosek** o wgląd do dokumentacji, na podstawie której dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej **zamierza unieważnić** wskazaną wyżej część egzaminu zawodowego, oraz o możliwość złożenia wyjaśnień w tej sprawie.

Uprzejmie proszę o wyznaczenie terminu i miejsca dokonania wglądu.

.....
podpis zdającego

CZĘŚĆ B. Wypełnia dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej

W odpowiedzi na powyższy wniosek uprzejmie informuję, że – zgodnie z art. 44 zzzq ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1327) – wyznaczam poniższy termin dokonania wglądu do dokumentacji, na podstawie której zamierzam unieważnić egzamin zawodowy w części praktycznej w zakresie wskazanej wyżej kwalifikacji ww. zdającego, i złożenia wyjaśnień w przedmiotowej sprawie:

.....
Data

.....
godzina

.....
miejsce wglądu

.....
podpis dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej

Obowiązek informacyjny wynikający z art. 13 i 14 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, w zakresie przeprowadzania egzaminu zawodowego, zgodnie z przepisami ustawy o systemie oświaty oraz aktami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie, został spełniony poprzez zamieszczenie klauzuli informacyjnej na stronie internetowej właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej.

ZAŁĄCZNIK 6. Wzór wniosku o weryfikację sumy punktów egzaminu zawodowego

.....
miejscowość

.....
data

.....
imię i nazwisko wnioskującego

.....
adres wnioskującego do korespondencji:
kod pocztowy, miejscowość, ulica, numer domu/ mieszkania

.....
nr telefonu wnioskującego

.....
adres poczty elektronicznej

Dyrektor Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej

w/we

WNIOSEK O WERYFIKACJĘ SUMY PUNKTÓW EGZAMINU ZAWODOWEGO

Na podstawie art. 44zzzt ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1327) składam wniosek o weryfikację sumy punktów.

imię i nazwisko zdającego:

numer PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....
symbol kwalifikacji zgodny
z podstawą programową

.....
nazwa kwalifikacji

Po wglądzie przeprowadzanym w dniu

Dotyczy części
egzaminu *

☐

pisemnej

☐

praktycznej

* Zaznaczyć część egzaminu, stawiając „X”

Obowiązek informacyjny wynikający z art. 13 i 14 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, w zakresie przeprowadzania egzaminu zawodowego, zgodnie z przepisami ustawy o systemie oświaty oraz aktami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie, został spełniony poprzez zamieszczenie klauzuli informacyjnej na stronie internetowej właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej.

Wniosek o weryfikację dotyczy części pisemnej/praktycznej* w zakresie:

Nr zadania/rezultatu*	uzasadnienie

*niepotrzebne skreślić

.....
podpis zdającego lub rodziców niepełnoletniego zdającego

Obowiązek informacyjny wynikający z art. 13 i 14 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, w zakresie przeprowadzania egzaminu zawodowego, zgodnie z przepisami ustawy o systemie oświaty oraz aktami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie, został spełniony poprzez zamieszczenie klauzuli informacyjnej na stronie internetowej właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej.

**WNIOSEK O DOPUSZCZENIE
DO EGZAMINU EKSTERNISTYCZNEGO ZAWODOWEGO**

..... miejscowość, data

d	d	m	m	r	r	r	r
---	---	---	---	---	---	---	---

Dane osobowe (wypełnić drukowanymi literami):

Nazwisko:

Imię (imiona):

Numer PESEL:

w przypadku braku numeru PESEL - seria i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość

Proszę o dopuszczenie do egzaminu eksternistycznego zawodowego

symbol cyfrowy zawodu

..... nazwa zawodu

.

 symbol kwalifikacji zgodne z podstawą programową

..... nazwa kwalifikacji

Do egzaminu chcę przystąpić*

☐ po raz pierwszy ☐ po raz kolejny w części pisemnej ☐ po raz kolejny w części praktycznej

Do wniosku dołączam:

1. świadectwo ukończenia ☐ gimnazjum*/ ☐ ośmioletniej szkoły podstawowej*/ ☐ innej szkoły*
2. dokumenty potwierdzające co najmniej dwa lata kształcenia lub pracy w zawodzie, w którym wyodrębniono kwalifikację w zakresie której zamierzam zdawać egzamin:
 - 1)
 - 2)
 - 3)
 - 4)
3. ☐ zaświadczenie lekarskie o występowaniu dysfunkcji */ ☐ zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia*
4. ☐ deklarację przystąpienia do egzaminu
5. ☐ wniosek o zwolnienie z całości lub części opłaty i dokumenty potwierdzające wysokość dochodów*.

*właściwe zaznaczyć

.....
Czytelny podpis

Obowiązek informacyjny wynikający z art. 13 i 14 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, w zakresie przeprowadzania egzaminu zawodowego, zgodnie z przepisami ustawy o systemie oświaty oraz aktami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie, został spełniony poprzez zamieszczenie klauzuli informacyjnej na stronie internetowej właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej.

ZAŁĄCZNIK 7a. Wzór wniosku o dopuszczenie do egzaminu zawodowego (uczestnik przygotowania zawodowego dorosłych)

**WNIOSEK O DOPUSZCZENIE
DO EGZAMINU ZAWODOWEGO
(UCZESTNIK PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH)**

.....
miejscowość, data d d m m r r r r

Dane osobowe (wypełnić drukowanymi literami):

Nazwisko:

Imię (imiona):

Numer PESEL:

w przypadku braku numeru PESEL - seria i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość

Proszę o dopuszczenie do egzaminu zawodowego

.....
symbol cyfrowy zawodu

.....
nazwa zawodu

.....
symbol kwalifikacji zgodne z
podstawą programową

.....
nazwa kwalifikacji

Do egzaminu chcę przystąpić*

- ☐ po raz pierwszy ☐ po raz kolejny w części pisemnej ☐ po raz kolejny w części praktycznej

Jestem osobą dorosłą, która jest uczestnikiem:

- ☐ praktycznej nauki zawodu dorosłych*
☐ przyuczenia do pracy dorosłych*

Termin zakończenia przygotowania zawodowego został wyznaczony na

Zaświadczenie o ukończeniu przygotowania zawodowego przedłożę niezwłocznie po jego otrzymaniu.

Do wniosku dołączam:

1. deklarację przystąpienia do egzaminu zawodowego
2. ☐ zaświadczenie lekarskie o występowaniu dysfunkcji */ ☐ zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia*

*właściwe zaznaczyć

.....
czytelny podpis

Obowiązek informacyjny wynikający z art. 13 i 14 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, w zakresie przeprowadzania egzaminu zawodowego, zgodnie z przepisami ustawy o systemie oświaty oraz aktami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie, został spełniony poprzez zamieszczenie klauzuli informacyjnej na stronie internetowej właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej.

ZAŁĄCZNIK 8. Wzór wniosku o przystąpienie do egzaminu zawodowego w terminie dodatkowym

..... <i>imię i nazwisko zdającego</i>	 <i>miejsowość</i>	 <i>data</i>												
	<table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr></table>													
	<i>PESEL zdającego</i>													

**WNIOSEK ZDAJĄCEGO / RODZICA NIEPEŁNOLETNIEGO ZDAJĄCEGO
O PRZYSTĄPIENIE DO EGZAMINU ZAWODOWEGO W TERMINIE DODATKOWYM¹**

Na podstawie art. 44zzzga ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1327), w związku z nieobecnością na egzaminie zawodowym przeprowadzanym w zakresie kwalifikacji²

<i>symbol kwalifikacji zgodny z podstawą programową szkolnictwa branżowego</i>	<i>nazwa kwalifikacji</i>
---	---

w dniu 2020 r., proszę o wyrażenie zgody na przystąpienie do egzaminu zawodowego
w części ☐ pisemnej*, ☐ praktycznej*

w terminie dodatkowym.

Uzasadnienie:

Załączniki dokumentujące zasadność wniosku³:

1.
2.

.....
*podpis zdającego lub rodzica niepełnoletniego
zdającego*

Uwagi dyrektora szkoły (w tym dotyczące dostosowania warunków lub formy przeprowadzania egzaminu) oraz wskazanie miejsca egzaminu dla zdającego⁴:

data przesłania wniosku do OKE

.....
podpis i pieczęć dyrektora szkoły

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

identyfikator szkoły

Obowiązek informacyjny wynikający z art. 13 i 14 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, w zakresie przeprowadzania egzaminu zawodowego, zgodnie z przepisami ustawy o systemie oświaty oraz aktami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie, został spełniony poprzez zamieszczenie klauzuli informacyjnej na stronie internetowej właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej.

¹ Do egzaminu zawodowego w terminie dodatkowym ma prawo przystąpić zdający, któremu szczególny przypadek losowy lub zdrowotny uniemożliwił przystąpienie do części pisemnej lub części praktycznej egzaminu zawodowego w terminie głównym lub zdający, który w terminie głównym z przyczyn losowych lub zdrowotnych przerwał egzamin zawodowy z części pisemnej lub części praktycznej.

² Zdający lub rodzice niepełnoletniego zdającego składają wniosek do dyrektora szkoły najpóźniej w dniu, w którym odbywa się część pisemna lub część praktyczna egzaminu.

³ Należy dołączyć oryginały dokumentów lub ich kopie poświadczone za zgodność z oryginałem.

⁴ Dyrektor szkoły przekazuje dyrektorowi OKE wniosek wraz załączonymi do niego dokumentami najpóźniej następnego dnia roboczego po otrzymaniu wniosku. Dyrektor OKE rozpatruje wniosek w terminie 2 dni od dnia jego otrzymania

ZAŁĄCZNIK 9. Wykaz Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku <http://www.oke.gda.pl/>

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie <http://www.oke.jaworzno.pl/>

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie <http://www.oke.krakow.pl/>

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży <http://www.oke.lomza.pl/>

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi <http://www.oke.lodz.pl/>

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu <http://www.oke.poznan.pl/>

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie <http://www.oke.waw.pl/>

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu <http://www.oke.wroc.pl/>

ZAŁĄCZNIK 10. Wykaz zawodów, w zakresie których nie przeprowadza się egzaminu eksternistycznego zawodowego

Lp.	Symbol cyfrowy zawodu	Nazwa zawodu	Minister właściwy dla zawodu
1	325101	Asystentka stomatologiczna	minister właściwy do spraw zdrowia
2	325102	Higienistka stomatologiczna	minister właściwy do spraw zdrowia
3	325906	Ortoptystka	minister właściwy do spraw zdrowia
4	321402	Technik dentystyczny	minister właściwy do spraw zdrowia
5	325402	Technik masażyста	minister właściwy do spraw zdrowia
6	321403	Technik ortopeda	minister właściwy do spraw zdrowia
7	325907	Terapeuta zajęciowy	minister właściwy do spraw zdrowia
8	321401	Protetyk słuchu	minister właściwy do spraw zdrowia
9	311411	Technik elektroniki i informatyki medycznej	minister właściwy do spraw zdrowia
10	321103	Technik elektroradiolog	minister właściwy do spraw zdrowia
11	321301	Technik farmaceutyczny	minister właściwy do spraw zdrowia
12	321104	Technik sterylizacji medycznej	minister właściwy do spraw zdrowia
13	311106	Technik geolog	minister właściwy do spraw środowiska
14	325905	Opiekunka dziecięca	minister właściwy do spraw rodziny
15	532102	Opiekun medyczny	minister właściwy do spraw zdrowia
16	311707	Technik wiertnik	minister właściwy do spraw środowiska
17	311919	Technik pożarnictwa	minister właściwy do spraw wewnętrznych

D. SŁOWNIK POJĘĆ

Szkoła – należy przez to rozumieć 4 typy szkół ponadpodstawowych:

- branżową szkołę I stopnia,
- technikum,
- branżową szkołę II stopnia,
- szkołę policealną.

Placówka – należy przez to rozumieć placówkę kształcenia ustawicznego.

Centrum – należy przez to rozumieć centrum kształcenia zawodowego.

Dyrektor szkoły/placówki/centrum – należy przez to rozumieć dyrektora szkoły/placówki/centrum, w której jest realizowane kształcenie zawodowe.

Pracodawca – należy przez to rozumieć pracodawcę, u którego jest realizowane kształcenie zawodowe.

Ośrodek egzaminacyjny – należy przez to rozumieć szkołę, placówkę, centrum, podmiot prowadzący kwalifikacyjny kurs zawodowy lub pracodawcę, upoważnione przez dyrektora komisji okręgowej do zorganizowania części pisemnej i praktycznej egzaminu.

Egzamin zawodowy – należy przez to rozumieć egzamin umożliwiający uzyskanie certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie jednej kwalifikacji.

Kwalifikacja wyodrębniona w zawodzie – należy przez to rozumieć wyodrębniony w zawodzie zestaw oczekiwanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza certyfikat kwalifikacji zawodowej wydany przez okręgową komisję egzaminacyjną, po zdaniu egzaminu zawodowego w zakresie jednej kwalifikacji.

Podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego – należy przez to rozumieć obowiązkowe zestawy celów kształcenia i treści nauczania opisanych w formie oczekiwanych efektów kształcenia: wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych, niezbędnych dla zawodów lub kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach, uwzględniane w programach nauczania i umożliwiające ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych oraz warunki realizacji kształcenia w zawodach, w tym zalecane wyposażenie w pomoce dydaktyczne i sprzęt oraz minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego.

Uczeń – należy przez to rozumieć ucznia branżowej szkoły I stopnia i technikum oraz słuchacza branżowej szkoły II stopnia i szkoły policealnej;

Absolwent – należy przez to rozumieć absolwenta branżowej szkoły I stopnia, branżowej szkoły II stopnia, technikum i szkoły policealnej, a także absolwenta szkoły ponadgimnazjalnej: zasadniczej szkoły zawodowej i technikum;

Osoba dorosła, która ukończyła praktyczną naukę zawodu dorosłych lub przyuczenie do pracy dorosłych – należy przez to rozumieć osobę dorosłą, która ukończyła praktyczną naukę zawodu dorosłych lub przyuczenie do pracy dorosłych, jeżeli program przyuczenia do pracy uwzględniał wymagania określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego lub podstawie programowej kształcenia w zawodach;

Osoba przystępująca do egzaminu eksternistycznego zawodowego – należy przez to rozumieć osobę spełniającą warunki dopuszczenia do egzaminu eksternistycznego zawodowego *określone w przepisach wydanych na podstawie art. 10 ust. 5 ustawy o systemie oświaty*;

Zdający – należy przez to rozumieć ucznia, słuchacza, absolwenta, osobę dorosłą, która ukończyła praktyczną naukę zawodu dorosłych lub przyuczenie do pracy dorosłych, osobę przystępującą do egzaminu eksternistycznego zawodowego oraz osobę, która ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy;

Kwalifikacyjny kurs zawodowy – należy przez to rozumieć kurs, którego program nauczania uwzględnia podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie jednej kwalifikacji, którego ukończenie umożliwia przystąpienie do egzaminu zawodowego w zakresie tej kwalifikacji.

Operator lub operatorzy egzaminu – należy przez to rozumieć wskazaną przez dyrektora szkoły/ placówki/pracodawcę osobę lub osoby odpowiedzialne za przygotowanie techniczne szkoły/placówki/ centrum/ pracodawcy do przeprowadzenia części pisemnej egzaminu z wykorzystaniem elektronicznego systemu oraz za obsługę elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu zawodowego

Asystent techniczny – należy przez to rozumieć osobę lub osoby przygotowujące i obsługujące stanowiska egzaminacyjne, odpowiedzialne za przygotowanie stanowisk egzaminacyjnych i zapewniających prawidłowe funkcjonowanie stanowisk komputerowych, specjalistycznego sprzętu oraz maszyn i urządzeń wykorzystywanych do wykonania zadań egzaminacyjnych w czasie przeprowadzania części praktycznej egzaminu zawodowego, której rezultatem końcowym wykonania zadania lub zadań egzaminacyjnych jest wyrób lub usługa.

Nauczyciel wspomagający – należy przez to rozumieć wyznaczonego członka zespołu nadzorującego do wspomagania zdającego w czytaniu lub/i pisaniu albo specjalistę z zakresu danej niepełnosprawności, o którym mowa w komunikacie dyrektora CKE w sprawie szczegółowej informacji o sposobach dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu zawodowego.

Osoby posiadające świadectwa szkolne uzyskane za granicą – należy przez to rozumieć osoby posiadające świadectwa szkolne uzyskane za granicą, uznane za równorzędne ze świadectwami ukończenia odpowiednich polskich szkół.

Zdający ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – należy przez to rozumieć:

- uczniów, słuchaczy, absolwentów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania, lub opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się, lub zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza stwierdzające chorobę lub niesprawność czasową, lub opinię rady pedagogicznej wskazującą konieczność dostosowania warunków egzaminu ze względu na trudności adaptacyjne związane z wcześniejszym kształceniem za granicą, zaburzenia komunikacji językowej, lub sytuację kryzysową lub traumatyczną,
- osoby niewidome, słabowidzące, niesłyszące, słabosłyszące, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, posiadające zaświadczenie lekarskie potwierdzające występowanie danej dysfunkcji, przystępujące do egzaminu zawodowego na podstawie świadectwa szkolnego uzyskanego za granicą lub ukończonego kwalifikacyjnego kursu zawodowego lub decyzji dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej o dopuszczeniu do egzaminu eksternistycznego zawodowego.